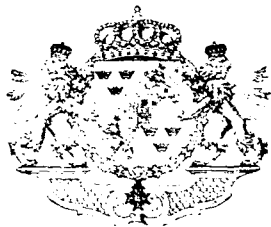

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

SAMHÄLLETS BARNAVÅRD

ÅR 1940

AV

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1944

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

413134

INLEDNING

TILL

Samhällets barnavård / Kungl. Socialstyrelsen = [Public child welfare] / [Social Welfare Board]. – Stockholm, 1934-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1928-1960.

År 1931, år 1934 utgiven av Statistiska centralbyrån.

1931-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. 1950-1960 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska.

1937-1949 med parallelltitel på franska: Protection de l'enfance. 1951-1960 med parallelltitel på engelska: Public child welfare.

Efterföljare:

Socialhjälpen / Kungl. Socialstyrelsen = [Social assistance] / [Social Welfare Board]. – Stockholm, 1959-1962. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1957-1960

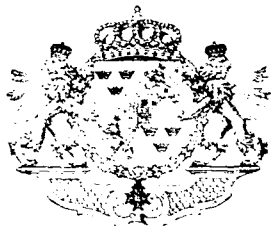
Socialvården / Statistiska centralbyrån = Social welfare statistics / National Central Bureau of Statistics. – Stockholm, 1963-1983. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1961-1981

Samhällets barnavård år 1940.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2012.

urn:nbn:se:scb-sambar-1940

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

SAMHÄLLETS BARNAVÅRD

ÅR 1940

AV

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1944

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

413134

PROTECTION DE L'ENFANCE EN 1940.

Pour la table des matières voir page V

Pour le résumé voir page VII

Socialstyrelsen får härmed överlämna berättelse angående samhällets barnavård år 1940. Med avseende på sitt innehåll avviker berättelsen från de tidigare särskilt därigenom, att den innehåller icke endast uppgifter angående barna- och ungdomsvården utan också vissa upplysningar angående barnavårdsmannaskap och bidragsförskott m. m. Detta har skett i enlighet med det förslag till utvidgning av barnavårdsstatistiken, som socialstyrelsen framlade i underdånig skrivelse den 25 januari 1941 och som styrelsen genom kungl. brev den 14 februari 1941 bemyndigades att genomföra. I övrigt har primärmaterialen underkastats en mera ingående bearbetning ur olika synpunkter och berättelsens textavdelning i anledning därav omarbetats och utökats. I samband härmed ha texttabellerna ökat i antal och omfattning, medan tabellbilagan begränsats.

Berättelsen har utarbetats av aktuarien Gustaf Holmstedt, som inom styrelsen handhaft den närmaste ledningen av hithörande arbeten.

Stockholm i maj 1944.

KARL J. HÖJER

BERTIL NYSTRÖM.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

<i>Text.</i>	<i>Sid.</i>
Sammanfattning på franska	vii
Sammanfattning på svenska	xi
I. <i>Inledning</i>	1
Primärmaterialiet	1
Bearbetningen av materialet	5
II. <i>Barnavårdsnämnder m. m.</i>	6
Barnavårdsnämnder	6
Kretsindelning m. m.	7
III. <i>Barnavårdsanstalter</i>	9
Barnhem	9
Skyddshem	12
IV. <i>Barnavårdsmannaskap och bidragsförskott m. m.</i>	15
Förordnande och tillsyn av barnavårdsmän	15
Bidragsförskott	23
Arbetsföreläggande	28
V. <i>Barnavårdsnämndernas verksamhet enligt barnavårdslagen</i>	29
Verksamhetens huvudformer	29
Allmän översikt av verksamheten	30
Jämförelse mellan vissa huvudgrupper av barn	35
Barnavårdsnämndernas verksamhet i olika landsdelar och i olika kommungrupper	37
VI. <i>Skyddsuffostran, samhällsvård och därmed sammanhängande åtgärder</i>	43
Förebyggande åtgärder	43
Skyddsuffostran	46
Samhällsvård	57
De omhändertagna barnens omsättning. Vårdkostnader m. m.	65
VII. <i>Fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn</i>	73
Fosterbarnsbegreppet	73
Fosterbarnsredovisningen	73
Antal redovisade fosterbarn	76
Fosterbarnens fördelning efter kön, börd och ålder	78
Vårdavgifterna	80
 <i>Tabeller.</i>	
Tab. 1. Kommuner (barnavårdssamhällen) och kretsar för barnavården år 1940, länsvis	84
2. Barnavårdsanstalter av olika slag fördelade efter huvudmän år 1940	85
3. Barnavårdsanstalter länsvis år 1940	86
4. Barnavårdsmannaskap, bidragsförskott samt arbetsföreläggande m. m. länsvis år 1940	90
5. Hela antalet barn, som varit föremål för barnavårdsnämndernas verksamhet under år 1940, länsvis	94
6. Antal barn, som omhändertagits för skyddsuffostran år 1940, sammandrag för hela riket	96
7. Antal barn, som varit föremål för skyddsuffostran år 1940, sammandrag för hela riket	98
8. Antal barn, som omhändertagits för samhällsvård år 1940, sammandrag för hela riket	100
9. Antal barn, som varit föremål för samhällsvård år 1940, sammandrag för hela riket	102
10. Kommunernas utgifter för omhändertagna barns vård år 1940, länsvis	104
11. Fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn år 1940, antal och medelvårdavgift per månad, länsvis	108

TABLE DES MATIÈRES.

<i>Texte.</i>	<i>Pages.</i>
Résumé en français	vii
Résumé en suédois	xi
I. <i>Introduction</i>	1
Documentation	1
Etude et utilisation de la documentation	5
II. <i>Les commissions de protection de l'enfance, etc.</i>	6
Commissions de protection de l'enfance	6
Division en districts, etc.	7
III. <i>Etablissements de la protection de l'enfance</i>	9
Asiles d'enfants	9
Maisons d'éducation préventive	12
IV. <i>Curateurs de la protection de l'enfance, avances de pension d'entretien, etc.</i>	15
Constitution et surveillance des curateurs	15
Avances de pension d'entretien	23
Tâches incombant aux curateurs	28
V. <i>Activité exercée par les commissions de protection de l'enfance en vertu de la loi sur la protection de l'enfance</i>	29
Principales formes de l'activité	29
Aperçu général de l'activité	30
Comparaison entre certains groupes d'enfants	35
Activité des commissions de protection de l'enfance dans différentes parties du pays et dans différents groupes de communes	37
VI. <i>Education préventive, protection sociale et mesures s'y rapportant</i>	43
Mesures préventives	43
Education préventive	46
Protection sociale	57
Mouvement des enfants recueillis par les commissions. Dépenses encourues pour l'entretien des enfants recueillis, etc.	65
VII. <i>Pupilles sous la surveillance des commissions de protection de l'enfance</i>	73
Quels sont les enfants dénommés pupilles	73
L'enquête relative aux pupilles	73
Nombre de pupilles rapportés	76
Répartition des pupilles d'après le sexe, la naissance et l'âge	78
Dépenses encourues pour l'entretien des pupilles	80
 <i>Tableaux.</i>	
Tableau 1. Communes (collectivités d'assistance) et districts de la protection de l'enfance en 1940, par départements	84
» 2. Etablissements de la protection de l'enfance de différentes sortes répartis d'après l'autorité administrative auxquels ils ressortissent en 1940	85
» 3. Etablissements de la protection de l'enfance par départements en 1940	86
» 4. Curateurs, avances de pension d'entretien, tâches incombant aux curateurs etc. par départements en 1940	90

Tableau 5.	Nombre total des enfants recueillis ou surveillés pendant l'année 1940, par départements	94
›	6. Nombre d'enfants recueillis pour éducation préventive en 1940, relevé pour l'ensemble du pays	96
›	7. Nombre d'enfants soumis à l'éducation préventive en 1940, relevé pour l'ensemble du pays	98
›	8. Nombre d'enfants recueillis pour protection sociale en 1940, relevé pour l'ensemble du pays	100
›	9. Nombre d'enfants objets de la protection sociale en 1940, relevé pour l'ensemble du pays	102
›	10. Dépenses des communes pour les enfants recueillis en 1940, par départements	104
›	11. Pupilles sous la surveillance des commissions de protection de l'enfance en 1940, nombre et dépense moyenne par mois, par départements	108

Résumé.

La législation proprement dite, actuellement en vigueur, sur la protection sociale de l'enfance et de la jeunesse, date de l'année 1924. En 1934, il a été apporté à cette législation des modifications et des additions qui en ont, sur certains points, étendu l'application aux jeunes gens de 18 à 21 ans. En 1936, d'autres modifications ont eu trait à l'organisation de l'éducation préventive; elles sont entrées en vigueur au 1er janvier 1938. Aux termes de cette loi, la mission protectrice de la société est confiée en première instance à une institution communale, la Commission de protection de l'enfance, qui, pour le règlement des questions relatives à la protection des jeunes gens peut prendre le nom de Commission de protection de la jeunesse. Dans un certain nombre de petites communes, cette fonction est assumée par la Direction de l'Assistance publique assistée d'un pasteur et d'un instituteur ou institutrice.

Depuis l'année 1928, des données statistiques ont été relevées tous les trois ans sur l'activité exercée par les commissions de protection de l'enfance. Cette statistique incombait originairement au Bureau central de Statistique mais est élaborée, depuis 1937, par l'Administration du Travail et de la Prévoyance sociale. Son domaine a été élargi et comprend, depuis 1940, non seulement les données concernant la protection de l'enfance et de la jeunesse, mais aussi certaines données touchant, entre autre, les fonctions des curateurs et les avances de pension d'entretien, questions qui relèvent des commissions de protection de l'enfance.

Il existait en 1940, dans la Suède tout entière, 341 asiles d'enfants contenant 7 255 places. Dans ces chiffres ne sont pas compris les établissements où les enfants ne passent que certaines heures de la journée (crèches, foyers d'après-midi et autres) ni les établissements où les enfants ne résident qu'une partie de l'année, par exemple pour leur instruction (foyers d'écoliers, internats, colonies de vacances, etc.). La majeure partie des asiles, soit 179, étaient administrés par des associations ou des fondations, 73 par des communes, 27 par les conseils généraux, 31 par l'Union suédoise de protection de l'enfance et 31 par des particuliers. Plus de la moitié des asiles d'enfants,

soit 174, servaient de centres de triage dans lesquels les enfants reçoivent des soins temporaires ou sont mis en observation; 107 asiles étaient destinés à dispenser des soins permanents et 60 à la fois des soins temporaires et permanents. Pour les enfants en bonne santé venant de foyers tuberculeux existaient 52 asiles-dispensaires, pour les mères et leurs nourrissons 41 asiles et pour les nourrissons seuls 29 asiles.

Les maisons d'éducation préventive, destinées à recevoir les enfants et les jeunes gens à cause de leur caractère vicieux, de leur vie irrégulière, etc. étaient, en 1940, au nombre de 34, avec 1 299 places. Les dispositions concernant les maisons d'éducation préventive et leur activité ont subi des modifications profondes après le 1er janvier 1938. La responsabilité de leur activité a été assumée en principe par l'État et on procède à une discrimination soigneuse entre les élèves, eu égard à l'âge, à la gravité des défauts de caractère ou de l'inconduite et à l'état mental.

Outre les tâches prévues par la loi sur la protection de l'enfance incombant aux commissions de protection de l'enfance les lois sur les enfants nés hors mariage (1917) et sur les enfants nés dans le mariage (1920) leur assignent encore certains devoirs, tels que la constitution des curateurs et la surveillance de leur activité. Selon la loi sur les enfants nés hors mariage, les commissions de protection de l'enfance constituent pour chaque enfant de cette catégorie un curateur chargé d'aider la mère de ses conseils, de lui donner tous renseignements utiles et de veiller à la sauvegarde des droits et au bien de l'enfant. Les fonctions du curateur cessent lorsque l'enfant atteint l'âge de 18 ans ou lorsqu'il meurt, est adopté, ou encore légitimé par le mariage de ses parents. Selon des lois, entrées en vigueur au 1er janvier 1940, un curateur peut être constitué en certains cas pour des enfants ou des enfants adoptifs dans un mariage désuni ou dissous. Le nombre des curateurs constitués et placés sous la surveillance des commissions de protection de l'enfance était, à la fin de 1940 et pour l'ensemble du pays, 98 903, dont 95 355 concernaient des enfants nés hors mariage et 3 548 des enfants nés dans le mariage. Le nombre des enfants pourvus d'un

curateur représentait, à la fin de l'année 1940, 6 % du total des enfants âgés de moins de 18 ans. Le nombre des enfants nés hors mariage qui, à cette date, étaient placés sous la surveillance d'un curateur représentait 38 % des 251 500 enfants nés hors mariage pendant les 18 dernières années (1923—1940). Pour la majorité des enfants nés hors mariage au cours de cette période — c'est-à-dire pour 156 000, soit 62 % du total — les fonctions du curateur avaient par conséquent cessé, dans la plupart des cas du fait que les enfants avaient été légitimés par le mariage de leurs parents. Il ressort des enquêtes effectuées qu'aujourd'hui plus de la moitié des enfants nés hors mariage sont légitimés par le mariage des parents. Le nombre des personnes qui, à la fin de 1940, faisaient fonction de curateurs sous la surveillance des commissions de protection de l'enfance s'élevait, pour l'ensemble du pays, à 6 321. De ces curateurs, 5 407, soit 85 %, étaient des hommes et 914, soit 15 %, des femmes. Les curateurs femmes étaient à la campagne particulièrement peu nombreuses (11 %), mais dans les villes elles étaient en majorité (54 %). De tous les curateurs, 2 358, soit 37 %, étaient rétribués. Dans les autres cas, le rôle de curateur était exercé bénévolement par des personnes de confiance ou par des fonctionnaires des commissions de protection de l'enfance dont la charge implique l'obligation d'assumer les fonctions de curateur.

Outre les tâches définies par la loi sur la protection de l'enfance, les commissions assument aussi, depuis le 1er janvier 1938, le règlement des questions relatives aux avances de pension d'entretien des enfants. Ces avances de pension sont octroyées sous certaines conditions et selon certaines normes aux enfants nés hors mariage ou aux enfants de femmes divorcées, quand le père ne s'acquitte pas de ses obligations d'entretien. Sont bénéficiaires de cette avance les enfants âgés de moins de 16 ans dont la filiation et l'obligation pour le père de contribuer à leur entretien ont été établis et dont les parents ne cohabitent pas. Pendant l'année 1940, des avances de pension ont été accordées à environ 24 900 mères. Le nombre des enfants ayant bénéficié de telles avances pendant une partie de l'année a été d'environ 29 700. Les enfants bénéficiaires de ces avances représentaient, en 1940, environ 30 % du total des enfants placés sous la surveillance d'un curateur. Le montant des sommes, versées sous forme d'avances de pension d'entretien pendant l'année 1940, s'élevait à 5,7 millions de couronnes. La moyenne des avances par enfant et par année a été de 193

couronnes. Parmi les pères soumis à l'obligation d'entretien, la moitié environ avait remboursé une partie des sommes avancées par les commissions. Les avances remboursées pendant 1940 se montaient au total à 1,5 millions de couronnes, soit un peu plus du quart des avances consenties au cours de l'année.

Telle qu'elle est définie par la loi, la tâche des commissions de protection de l'enfance consiste, d'une part, à assurer, dans des cas spéciaux, la protection, les soins et l'éducation aux enfants ou aux jeunes gens, soit par des mesures préventives, soit en en assumant la charge et, d'autre part, à veiller sur les pupilles, c'est-à-dire sur les enfants élevés moyennant rémunération chez d'autres personnes que leurs parents. Les enfants et les jeunes gens dont les commissions ont assumé la charge relèvent, soit de l'éducation préventive, soit de la protection sociale. On a recours à l'éducation préventive lorsque l'enfant se trouve dans des conditions de vie telles que la société a le droit d'intervenir, même contre la volonté des parents. C'est le cas de tous les enfants ou jeunes gens ayant besoin de rééducation (caractère vicieux ou danger moral) mais aussi de ceux dont la santé ou la vie sont menacées par les mauvais traitements ou les manque de soins. Dans tous les cas où la question de l'éducation préventive se pose, certaines précautions préalables doivent être observées afin que l'enfant ne soit séparé de sa famille que lorsque cette mesure se sera avérée indispensable. La protection sociale, à laquelle on ne peut recourir contre la volonté des parents, est destinée aux enfants vivant dans des conditions par trop précaires ou ayant besoin de soins spéciaux. La protection sociale ne peut être appliquée que dans les cas où des secours à domicile seraient insuffisants et où il est nécessaire de recueillir l'enfant, sinon c'est à l'Assistance publique que l'on doit recourir.

Le traitement d'un enfant recueilli dépend des circonstances pour chaque cas particulier. Les enfants qui ne sont pas dévoyés devront en général, être mis en pension chez des personnes aptes à s'acquitter des obligations qui leur incombent. L'enfant peut aussi être confié à un asile, si cela semble préférable ou à défaut d'une famille offrant les conditions désirables. Les enfants dévoyés sont d'ordinaire placés dans des maisons d'éducation préventive. Les enfants qui, par suite de maladie, requièrent des soins spéciaux sont confiés à des établissements appropriés.

La surveillance des commissions de protection de l'enfance sur les pupilles doit, aux termes de

la loi, s'appliquer aux enfants de moins de 16 ans qui sont élevés contre rémunération ailleurs que chez leurs parents ou chez un tuteur spécialement constitué. Les enfants de moins de 16 ans confiés à des asiles sont assimilés aux pupilles, même dans les cas où aucune rémunération n'est versée pour leur entretien. Les enfants qui sont placés en pension dans des familles particulières peuvent être déclarés pupilles par les commissions de protection de l'enfance s'il apparaît nécessaire de veiller sur eux. Du contrôle spécial sur les pupilles est excepté, notamment, tout enfant recueilli par la commission de protection de l'enfance de la commune et confié à une famille particulière ou à un asile situés dans les limites de la commune.

Le nombre total des enfants qui, durant l'année 1940, ont été l'objet de mesures de la part des commissions de protection de l'enfance en accord avec les dispositions de la loi ou qui, en qualité de pupilles ont été placés sous leur surveillance, s'est élevé à 57 759, soustraction faite des enfants portés en double dans des groupes différents. Les enfants recueillis ou ayant été l'objet de mesures préventives ont été au nombre de 39 149, soit un peu plus des 2/3 du total. Le nombre des pupilles rapportés et placés sous la surveillance des commissions a été de 27 105, soit 47 % du total. Dans ce chiffre sont compris 8 495 enfants pris à charge pour éducation préventive ou protection sociale et qui ont été confiés à des familles ou à des asiles situés en dehors de la commune où ils avaient été recueillis. Les 18 610 autres pupilles ont été placés en pension par des personnes particulières dans des familles ou confiés à des asiles.

Entre 1937 et 1940, le nombre des enfants dont se sont occupées les commissions de protection de l'enfance selon les termes de la loi s'est abaissé de 66 000 à 58 000, soit d'environ 12 %. La régression la plus sensible a concerné le nombre des enfants recueillis, qui a diminué d'environ 6 000 (de 42 000 à 36 000), soit de 13 %. Cette diminution porte uniquement sur les enfants recueillis dans le but de protection sociale qui, en 1940, étaient 30 000 contre 36 000 environ l'année de la précédente statistique. Le nombre des enfants et jeunes gens soumis à l'éducation préventive en 1940 s'élevait à 6 500 contre 6 400 en 1937. Le nombre des pupilles rapportés et placés sous la surveillance des commissions avait diminué d'environ 3 000 (passant de 30 000 à 27 000) soit d'à peu près 9 %. Cette diminution est due, en partie, à la proportion moins élevée des enfants dans l'ensemble de la population, en partie à

l'entrée en vigueur, en 1938, de la législation sur les allocations aux enfants et les avances d'allocations. L'évolution de l'activité des commissions de protection de l'enfance pendant les années 1928—1940 ressort du diagramme de la page 34.

Des 57 800 enfants dont s'occupaient, en 1940, les commissions de protection de l'enfance selon les termes de la loi, 32 900, soit environ 57 %, étaient nés hors mariage. De l'ensemble des 95 400 enfants nés hors mariage qui, à la fin de l'année 1940, étaient pourvus d'un curateur, un peu plus d'un tiers étaient, soit recueillis par les commissions de protection de l'enfance, soit des pupilles placés sous leur surveillance. Environ 18 500, soit à peu près un cinquième de tous les enfants nés hors mariage et pourvus d'un curateur, étaient recueillis en vue d'éducation préventive ou de protection sociale et, approximativement le même nombre, étaient des pupilles placés sous la surveillance des commissions. Le nombre des enfants nés dans le mariage dont les commissions avaient assumé la charge ou la surveillance au cours de l'année 1940 s'élevait à environ 24 900. Ils représentaient un peu plus de 1 1/2 % de tous les enfants nés dans le mariage en Suède pendant 18 ans.

La proportion des enfants nés hors mariage est la plus élevée parmi les pupilles et ceux recueillis dans un but de protection sociale. Dans le premier cas, plus des deux tiers et, dans le second, sensiblement plus de la moitié étaient des enfants nés hors mariage. Beaucoup plus faible est la fréquence de cette catégorie d'enfants parmi ceux soumis à l'éducation préventive (1/4) ou objets de mesures préventives (1/9). Cependant, même dans ces deux derniers groupes, la proportion des enfants nés hors mariage est plus élevée que pour l'ensemble de la population dans les mêmes âges, où 6 % seulement des enfants de moins de 18 ans sont nés hors mariage.

Dans toutes les branches d'activité des commissions de protection de l'enfance, la proportion des garçons par rapport à celle des filles est plus élevée que parmi les enfants en général. Ainsi, l'on comptait, en 1940, 51 garçons sur 100 enfants. Le chiffre relatif correspondant pendant la même année est 74 pour les enfants ayant fait l'objet de mesures préventives, 56 pour ceux soumis à l'éducation préventive, 55 pour ceux placés sous la protection sociale et 54 pour les pupilles surveillés.

Les âges des enfants ayant fait l'objet de mesures de la part des commissions de protection de

l'enfance ne correspondent pas exactement, en général, à la place qu'ils occupent dans la répartition des âges pour l'ensemble de la population, mais sont un peu supérieurs. Les âges au-dessous de 7 ans sont d'ordinaire moins nombreux et ceux au-dessus de 7 ans plus nombreux, proportionnellement, dans la clientèle des commissions que dans la population. La plus haute proportion des enfants âgés se trouve, comme l'on pouvait s'y attendre, dans les groupes soumis aux mesures préventives et à l'éducation préventive. Dans les deux cas, près des 3/4 des enfants avaient plus de 10 ans. De tous les enfants dans l'ensemble de la population, un peu plus de la moitié étaient âgés de 10 à 18 ans. Des enfants qui, pendant l'année 1940, se trouvaient placés sous la protection sociale, 71 % étaient dans l'âge scolaire (7—16 ans). Les mêmes groupes d'âges ne comprennent dans la population que 57 % de tous les enfants de moins de 16 ans. Les pupilles surveillés, contrairement aux autres groupes, étaient dans les âges qui correspondent à ceux qu'occupent, proportionnellement, dans la population, tous les enfants d'âge semblable.

Le nombre des enfants et des jeunes gens qui, en 1940, ont été l'objet de mesures préventives s'est élevé à 2 920. De ceux-ci, 224 ont été recueillis ensuite au cours de l'année pour éducation préventive et 90 pour protection sociale. Or,

pendant cette même année, 1 010 enfants au total ont été recueillis pour être soumis à l'éducation préventive; c'est donc un phénomène habituel que l'on ait recours à l'éducation préventive sans qu'il y ait eu auparavant mesures préventives. Le nombre des mesures préventives qui ont été prises et qui s'est élevé à 3 450 a été naturellement supérieur à celui des enfants. Les mesures les plus ordinaires ont été les réprimandes dans 1 322 cas et la surveillance dans 1 249 cas.

Les enfants soumis en 1940 à l'éducation préventive étaient au nombre de 6 516, dont 1 010 avaient été recueillis au cours de l'année. Les causes de l'intervention des commissions étaient dans 1 445 cas (22 %) le manque de soins, les mauvais traitements ou quelque autre danger pour la vie ou la santé de l'enfant; dans 2 592 cas (40 %) le risque où se trouvait l'enfant de se dévoyer et dans 2 484 (38 %) un caractère vicieux. Dans 188 cas (dont 37 hommes et 151 femmes) l'intervention avait eu pour cause l'inconduite dans les âges 18—21 ans. Pour les 30 021 enfants placés sous la protection sociale, la cause de l'intervention était dans 25 459 cas (85 %) la détresse de la famille ou l'abandon et dans 4 600 cas (15 %) la maladie, la santé précaire, etc.

Le tableau ci-dessous montre la répartition des formes de l'intervention pour les différents groupes principaux d'enfants:

	Nombre de cas	Dont, en %, placés dans:			
		famille	asile d'enfants	maison d'éducation préventive	autre établissement
1. Recueillis pour:					
éducation préventive	6 975	43·3	20·3	26·2	10·1
protection sociale	31 114	68·4	17·8	—	13·8
2. Pupilles surveillés					
	24 998	79·5	20·5	—	—

Dans les trois groupes, le placement dans une famille était donc la forme la plus usuelle. Même parmi les enfants recueillis pour éducation préventive, plus des 2/5 étaient, en 1940, placés dans des familles, tandis que ceux internés dans des maisons d'éducation préventive n'étaient que dans la proportion de 1/4. Il faut cependant rappeler qu'un peu plus de 1/3 seulement des enfants soumis à l'éducation préventive étaient recueillis à cause d'un caractère vicieux.

Les dépenses encourues par les commissions de protection de l'enfance pour le soin des enfants recueillis se sont élevées, en 1940, à 9·8 millions

de couronnes, dont la majeure partie, 8·2 millions de cour. (83 %) était constituée par les frais d'entretien dans des familles ou des établissements situés en dehors des communes auxquelles les enfants appartenaient, tandis que 1·2 million de cour. (13 %) représentait les frais d'entretien dans les établissements appartenant aux communes et le reste, 0·4 million de cour., les frais d'équipement, de déplacement, etc. Le coût de l'entretien était en moyenne par enfant et par mois 22 cour. dans les familles, 52 cour. dans les asiles d'enfants, 25 cour. dans les maisons d'éducation préventive et 40 cour. dans les divers établissements médicaux.

Sammanfattning.

Den nu gällande barnavårdslagstiftningen i egentlig mening, lagen om samhällets barnavård och ungdomsskydd, är av år 1924. År 1934 vidtogos ändringar och tillägg, bl. a. genom att lagen utvidgades att i vissa delar gälla även ungdom i åldern 18—21 år och år 1936 rörande skyddshemsverksamhetens organisation, vilka senare bestämmelser trädde i kraft med ingången av år 1938. Enligt lagen är samhällets barnavårdande uppgift i första hand anförtrodd åt en kommunal institution, barnavårdsnämnden, som vid handläggning av ärenden rörande ungdomsskydd må kallas ungdomsnämnd. I ett antal smärre kommuner utövas denna funktion av fattigvårdsstyrelsen förstärkt med en präst samt en lärare eller lärarinna.

Sedan år 1928 har för vart tredje år upprättats statistik rörande barnavårdsnämndernas verksamhet. Befattningen med denna statistik åvilade ursprungligen statistiska centralbyrån, men överflyttades år 1937 till socialstyrelsen. Statistiken har fr. o. m. år 1940 utvidgats att omfatta icke endast uppgifter angående barn- och ungdomsvården utan också vissa uppgifter angående barnavårdsmannaskap och bidragsförskott m. m., vilka ärenden handläggas av barnavårdsnämnderna.

År 1940 funnos i hela riket 341 barnhem med 7 255 platser. Håri inbegripas icke anstalter, där barnen vistas endast vissa tider på dygnet (daghem, eftermiddagshem o. dyl.), och ej heller anstalter, där barnen vistas under viss del av året, exempelvis för sin utbildning (skolhem, skolinternat, skollovskolonier o. dyl.). Av barnhemmen drevos de flesta eller 179 av föreningar och stiftelser, 73 av kommuner, 27 av landsting, 31 av barnavårdsförbund och lika många av enskild person. Mer än hälften av barnhemmen eller 174 voro upptagningshem, avsedda för tillfällig vård och observation av barn; 107 barnhem voro avsedda för stadigvarande vård och 60 förenade tillfällig och stadigvarande vård. För vård av friska barn från tuberkulösa hem funnos 52 dispensärbarnhem, för mödrar med späda barn 41 mödrahem och för uteslutande späda barn 29 spädbarnshem.

Skyddshemmen, vilka ha till uppgift att mottaga barn och ungdom, omhändertagna för skydds-

uppfostran på grund av vanart el. dyl., voro år 1940 till antalet 34 med ett sammanlagt platsantal av 1 299. Reglerna för skyddshemmen och deras verksamhet ha undergått genomgripande förändringar fr. o. m. ingången av år 1938. Därvid har ansvaret för skyddshemsverksamheten principiellt övertagits av staten och genomförts en uppdelning av eleverna med hänsyn till ålder, vanartsgrad och sinnesbeskaffenhet.

Jämte de arbetsuppgifter, som åvila barnavårdsnämnderna enligt barnavårdslagen, ha de även vissa åligganden enligt lagarna om barn utom äktenskap (1917) och om barn inom äktenskap (1920), såsom förordnande av barnavårdsmän och tillsyn av deras verksamhet. Enligt lagen om barn utom äktenskap skall barnavårdsnämnden för varje barn utom äktenskap förordna en barnavårdsmän, som har att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behörligen tillvaratages. Uppdraget att vara barnavårdsmän upphör, när barnet fyllt 18 år. Dessutom entledigas barnavårdsmannen, om barnet avlider, adopteras eller får äktenskaplig börd genom att föräldrarna ingå äktenskap med varandra. Enligt lagar, vilka trädde i kraft med ingången av år 1940, skall barnavårdsmän i vissa fall kunna förordnas även för barn och adoptivbarn i söndrade eller upplösta äktenskap. Antalet barnavårdsmannaförordnanden under barnavårdsnämndernas tillsyn utgjorde vid slutet av år 1940 i hela riket 98 903, varav 95 355 avsågo utomäktenskapliga och 3 548 inomäktenskapliga barn. Antalet barn med förordnad barnavårdsmän utgjorde 6 % av hela antalet barn under 18 år vid utgången av år 1940. Antalet utomäktenskapliga barn, som vid denna tidpunkt stodo under tillsyn av förordnad barnavårdsmän, utgjorde 38 % av samtliga 251 500 barn, som fötts utom äktenskap under de senaste 18 åren (1923—1940). För det övervägande antalet under samma tid födda utomäktenskapliga barn — till antalet 156 100 eller 62 % av samtliga — hade sålunda barnavårdsmannaförordnandena upphört, i de flesta fall på grund av att barnen legitimerats genom föräldrarnas äktenskap. Av verkställda undersökningar framgår, att numera över hälften av de utom äktenskap födda barnen få äktenskaplig börd genom föräldrarnas giftermål. —

Antalet personer, som vid utgången av år 1940 fungerade såsom barnavårdsmän under barnavårdsnämndernas tillsyn, utgjorde i hela riket 6 321. Av barnavårdsmännen voro 5 407 eller 85 % män och 914 eller 15 % kvinnor. På landsbygden voro de kvinnliga barnavårdsmännen synnerligen fåtaliga (11 %), men i städerna voro de i majoritet (54 %). Av samtliga barnavårdsmän åtnjoto 2 358 eller 37 % särskilt arvode för sitt uppdrag. I övriga fall fullgjordes barnavårdsmannauppdraget antingen av oavlönade förtroendemän eller av hos barnavårdsnämnderna anställda tjänstemän, i vilkas arbetsuppgifter det ingår att utan ersättning mottaga barnavårdsmannaförordnanden.

Till barnavårdsnämndernas uppgifter vid sidan av barnavårdslagen hör vidare fr. o. m. år 1938 att handlägga ärenden rörande förskottering av underhållsbidrag till barn, s. k. bidragsförskott. Dylika bidragsförskott utgå under vissa förutsättningar och enligt vissa normer till utomäktenskapliga barn eller till fränskid kvinnas barn, därest barnafadern icke fullgör sin underhållsskyldighet. Denna förmån tillkommer barn under 16 år, för vilka faderskap och underhållsskyldighet fastställts och vilkas föräldrar icke sammanbo. Under år 1940 utgick bidragsförskott till ungefär 24 900 mödrar. Antalet barn, som åtnjutit bidragsförskott under någon del av året, uppgick till omkring 29 700. Antalet barn med bidragsförskott utgjorde ungefär 30 % av antalet barn, som stodo under tillsyn av förordnad barnavårdsmän under år 1940. De belopp, som utbetalats i bidragsförskott under år 1940, uppgingo till 5·7 milj. kr. I genomsnitt hade utgått i bidragsförskott 193 kr. per barn och år. Av de underhållsskyldiga fäderna hade ungefär hälften återbetalat någon del av de underhållsbidrag, som nämnderna förskotterat. De belopp, som dessa återbetalat under år 1940, uppgick totalt till 1·5 milj. kr. eller drygt 1/4 av de under året förskotterade underhållsbidragen.

Barnavårdsnämndernas direkta verksamhet enligt barnavårdslagen består i att i särskilda fall ingripa för att bereda skydd, vård eller uppfostran åt barn och ungdom antingen genom förebyggande åtgärder eller genom omhändertagande samt att utöva tillsyn över fosterbarnsvården. Den omhändertagande verksamheten kan ha formen av skyddsuppfostran eller samhällsvård. Omhändertagande för skyddsuppfostran omfattar fall, i vilka omständigheterna äro sådana, att ett ingripande bör kunna ske även mot föräldrarnas vilja. Dit höra alla uppfostringsfall (vanart och

fara för vanart) men även fall av misshandel och allvarlig vanvård eller fara till liv eller hälsa. Vid ifrågasatt omhändertagande för skyddsuppfostran böra vissa förebyggande åtgärder vidtagas, så att ett skiljande från hemmet ej sker, förrän det visat sig, att rättelse icke kunnat vinnas på annat sätt. Vid samhällsvård, som icke kan ske mot föräldrarnas vilja, är det fråga om avhjälpande av nöd eller beredande av särskild vård, alltid med den förutsättningen att enbart understöd ej är tillräckligt utan att ett omhändertagande är påkallat — eljest skall fattigvården lämna understöd.

Hur värden skall ordnas för ett barn, som omhändertagits är beroende av omständigheterna i varje särskilt fall. Icke vanartade barn skola i regel utackorderas i ett för ändamålet lämpat enskilt hem. De kunna även intagas i barnhem, om så befinnes lämpligt eller om något passande enskilt hem ej finnes att tillgå. Vanartade barn skola i regel överlämnas till skyddshem. Barn, som på grund av sjukdom äro i behov av särskild vård, skola beredas vård på sjukvårdsanstalt.

Barnavårdsnämndernas tillsyn över fosterbarnsvården skall enligt barnavårdslagen omfatta barn under 16 år, som mot ersättning fostras hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, vilken har vårdnaden om barnet. Barn i nämnda ålder, som är intaget i barnhem, räknas som fosterbarn, även om ersättning ej utgår. Barn, som vårdas i fosterhem utan ersättning, kan av barnavårdsnämnden förklaras vara fosterbarn, om behov av tillsyn anses föreligga. Från den särskilda fosterbarnskontrollen äro undantagna bl. a. av kommunens barnavårdsnämnd omhändertaget barn, som överlämnats till enskilt hem eller barnhem inom kommunen.

Hela antalet barn, vilka under redovisningsåret voro föremål för barnavårdsnämndernas åtgärder enligt barnavårdslagen eller i egenskap av fosterbarn stodo under deras tillsyn, utgjorde efter avdrag av dubbelförda barn 57 759. Nämndernas omhändertagande och förebyggande verksamhet omfattade 39 149 barn eller något mer än 2/3 av samtliga. Antalet redovisade fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn uppgick till 27 105 eller 47 % av totalantalet. Håri äro inräknade 8 495 barn, vilka voro omhändertagna för skyddsuppfostran eller samhällsvård och överlämnats till fosterhem eller barnhem utom den kommun, där omhändertagandet ägt rum. Övriga 18 610 fosterbarn voro av enskilda personer överlämnade till fosterhem eller barnhem.

Mellan 1937 och 1940 har antalet barn, med vilka barnavårdsnämnderna togo befattning enligt bar-

navårdslagen, minskat från 66 000 till 58 000 eller med ungefär 12 %. Största nedgången har ägt rum i antalet omhändertagna barn, som minskat med cirka 6 000 (från 42 000 till 36 000) eller 13 %. Denna minskning hänför sig uteslutande till antalet för samhällsvård omhändertagna barn, som år 1940 var 30 000 mot ungefär 36 000 föregående redovisningsår. Antalet barn och ungdom, som voro föremål för skyddsuppfostran år 1940, uppgick till 6 500 mot 6 400 år 1937. Antalet redovisade fosterbarn under nämndernas tillsyn har nedgått med omkring 3 000 (från 30 000 till 27 000) eller cirka 9 %. Nedgången torde delvis sammanhånga med den inträdda minskningen av barnåldrarna inom befolkningen, delvis med tillkomsten av lagstiftningen om barnbidrag och bidragsförskott från och med år 1938. Utvecklingen av barnavårdsnämndernas verksamhet under åren 1928—1940 framgår av diagram på sid. 34.

Av de 57 800 barn, vilka år 1940 voro föremål för barnavårdsnämndernas verksamhet enligt barnavårdslagen, voro 32 900 eller cirka 57 % utomäktenskapliga. Av samtliga 95 400 utomäktenskapliga barn, vilka vid slutet av år 1940 stodo under tillsyn av förordnad barnavårdsman, voro drygt 1/3 antingen omhändertagna av barnavårdsnämnderna eller fosterbarn under deras tillsyn. Omkring 18 500 eller cirka 1,5 av samtliga utomäktenskapliga barn med förordnad barnavårdsman voro omhändertagna för skyddsuppfostran eller samhällsvård och ungefär lika många voro fosterbarn under nämndernas tillsyn. Antalet inomäktenskapliga barn, med vilka barnavårdsnämnderna tagit befattning under redovisningsåret, uppgick till cirka 24 900. Dessa utgöra drygt 1½ % av samtliga inomäktenskapliga barn under 18 år i riket.

Andelen utomäktenskapliga barn är störst bland fosterbarnen och bland de för samhällsvård omhändertagna. I förra fallet voro över 2/3 och i det senare betydligt över hälften av barnen födda utom äktenskap. Väsentligt lägre är frekvensen av utomäktenskapliga barn bland dem, som voro föremål för skyddsuppfostran (1/4) eller förebyggande åtgärder (1/9). Men även inom dessa båda verksamhetsgrenar är de utomäktenskapliga barnens andel större än inom befolkningen i motsvarande åldrar. Barn i åldrarna under 18 år äro nämligen till 6 % utomäktenskapliga.

Inom samtliga grenar av barnavårdsnämndernas verksamhet förefinnes ett större överskott av gossar än bland barn i allmänhet. Sälunda fanns enligt folkräkningen år 1940 51 gossar bland 100

barn i åldrarna under 18 år. Motsvarande relativt utgör ej mindre än 74 för dem som under samma år voro föremål för förebyggande åtgärder, 56 för dem som voro föremål för skyddsuppfostran, 55 för dem som åtnjöto samhällsvård och 54 för fosterbarn under tillsyn.

De barn, vilka varit föremål för åtgärder från barnavårdsnämndernas sida, äro i allmänhet något äldre än vad förhållandet är inom befolkningen. Åldrarna under 7 år äro i allmänhet fåtaligare och åldrarna över samma ålder talrikare företrädda, relativt sett, i det förra fallet än i det senare. Den största andelen äldre barn förekommer självfallet i grupperna förebyggande åtgärder och skyddsuppfostran. I båda fallen voro nära 3/4 av barnen över 10 år. Av samtliga barn inom befolkningen voro något över hälften mellan 10 och 18 år. De barn, som under redovisningsåret åtnjöto samhällsvård, voro till 71 % i skolåldern (7—16 år). Inom befolkningen omfatta samma åldersgrupper 57 % av samtliga barn under 16 år. Fosterbarn under tillsyn visa i motsats till övriga grupper en ålderssammansättning som i stort sett nära ansluter sig till åldersfördelningen bland samtliga barn i samma ålder.

Antalet barn och ungdom, som under år 1940 blevo föremål för förebyggande åtgärder, uppgick till 2 920. Av dessa blevo sedermera under året 224 omhändertagna, 134 för skyddsuppfostran och 90 för samhällsvård. Under året omhändertogs för skyddsuppfostran inalles 1 010 barn; det är sålunda en vanlig företeelse att skyddsuppfostran tillgripes, utan att förebyggande åtgärder vidtagits. Antalet vidtagna förebyggande åtgärder var helt naturligt större än antalet barn, nämligen 3 450. De vanligaste åtgärderna voro varning till barnet, 1 322 fall, och övervakning, 1 249 fall.

De barn, som under år 1940 åtnjöto skyddsuppfostran, voro till antalet 6 516, varav 1 010 omhändertogs under året. Orsakerna till omhändertagandet voro i 1 445 fall (22 %) vanvård, misshandel eller annan fara till liv eller hälsa, i 2 592 fall (40 %) fara för vanart och i 2 484 fall (38 %) vanart. I 188 fall (varav 37 män och 151 kvinnor) hade omhändertagits för skyddsuppfostran ungdom i åldern 18—21 år på grund av vanart. Beträffande de 30 021 barn, som voro föremål för samhällsvård under året, var orsaken till omhändertagandet i 25 459 fall (85 %) nöd i hemmet eller värnlöshet och i 4 600 fall (15 %) sjukdom och svaghet m. m.

Fördelningen efter vårdform inom resp. huvudgrupper av barn tedde sig på följande sätt:

	Antalet vårdfall	Därav i % vårdade i			
		enskilt hem	barn- hem	skydds- hem	annan anstalt
1. Omhändertagna för					
skyddsuppfostran	6 975	43·4	20·3	26·2	10·1
samhällsvård	31 114	68·4	17·8	—	13·8
2. Fosterbarn under tillsyn	24 998	79·5	20·5	—	—

Inom alla tre grupperna var alltså vård i enskilt hem vanligast. Även bland dem, som omhändertagits för skyddsuppfostran voro år 1940 över 2/5 utackorderade i enskilt hem, medan de, som vårdades i skyddshem, utgjorde endast något över 1/4. Det bör emellertid erinras om att endast något över 1/3 av de barn, som åtnjöto skyddsuppfostran voro omhändertagna på grund av vanart.

Barnavårdsnämndernas kostnader för vården av omhändertagna barn uppgick under år 1940

till 9·8 milj. kr., varav huvudparten, 8·2 milj. kr. (83 %), utgjordes av vårdavgifter till enskilda eller till främmande anstalter, medan 1·2 milj. kr. (13 %) utgjorde beräknade kostnader för vård på kommunernas egna anstalter och resten, 0·4 milj. kr., kostnader för utrustning, resor m. m. Vårdavgifterna utgjorde i medeltal per barn och månad för vård i enskilt hem 22 kr., för barn i barnhem 52 kr., för skyddshemsvård 25 kr. och för vård på sjukvårdsanstalter o. dyl. 40 kr.

I. Inledning.

Primärmaterial m. m. Sedan år 1928 har för vart tredje år upprättats statistik rörande samhällets barnavård. Befattningen med denna statistik åvilade ursprungligen statistiska centralbyrån, men överflyttades genom kungl. brev den 23 december 1937 till socialstyrelsen. Motivet härför var, att socialstyrelsen, i samband med den år 1937 genomförda omorganisationen, erhållit i uppdrag att handlägga de administrativa ärenden rörande fattigvård och barnavård, som tidigare handlagts av en särskild byrå inom socialdepartementet. Samtidigt fick styrelsen överta statistiska centralbyråns befattning även med fattigvårdsstatistiken.

Den hittillsvarande barnavårdsstatistiken, varav den senaste avser år 1937, har avsett den verksamhet, som barnavårdsnämnderna utöva enligt barnavårdslagen, däremot icke de uppgifter, som tillkomma nämnderna enligt vissa andra lagar. Beträffande denna verksamhet ha barnavårdsnämnderna avgivit individuella uppgifter rörande de barn, som varit föremål för deras direkta verksamhet. Därjämte ha nämnderna haft att lämna vissa uppgifter om de barnhem och skyddshem, som voro belägna inom resp. kommuner. De uppgifter, som därvid inhämtades framgå av det som bilaga till 1928 års barnavårdsredogörelse avtryckta frågeformuläret. Detta frågeformulär har med endast smärre ändringar och tillägg, föranledda av vidtagna förändringar i barnavårdslagen, använts till och med år 1937.

Primärmaterial till barnavårdsstatistiken har hämtats ur de förteckningar, som barnavårdsnämnderna enligt barnavårdslagen skola föra över de barn, som varit föremål för deras verksamhet enligt denna lag. Dessa förteckningar, som upprättas i två olika avdelningar, innehålla individuella uppgifter dels om barn, som varit föremål för skyddsuppfostran, samhällsvård eller därmed sammanhängande åtgärder, dels över fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn. De statistiska uppgifterna ha lämnats av barnavårdsnämnderna i form av avskrifter av dessa förteckningar, dock med utelämnande av namn och vissa andra uppgifter. Principen om individuella uppgifter har dock icke varit fullständigt genomförd. Barnavårdsnämnderna i Stockholm, Göteborg och Norrköping, som varit befriade från skyldigheten att föra individuella förteckningar över barn, vilka varit föremål för deras verksamhet, ha i stället lämnat statistiska sammandrag över barnavården enligt ett fastställt formulär, så även barnavårdsnämnden i Malmö beträffande förebyggande åtgärder samt fosterbarn under tillsyn.

För år 1940 ha företagits vissa utvidgningar och förändringar av barnavårdsstatistiken. Förslag härom framlades av socialstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 25 januari 1941. I anledning härav bemyndigades socialsty-

relsen genom kungl. brev den 12 februari 1941 att fastställa nytt frågeformulär för barnavårdsstatistiken i huvudsaklig överensstämmelse med till styrelsens skrivelse fogat förslag. Med avseende på sitt innehåll avviker det nya frågeformuläret från det tidigare använda särskilt därigenom, att det innehåller icke endast frågor angående den egentliga barna- och ungdomsvården utan också vissa frågepunkter angående barnavårdsmannaskap, bidragsförskott m. m. Vidare har företagits en del andra ändringar i formulärets innehåll. Sålunda begäres, i motsats till tidigare år uppgifter endast angående inom resp. kommuner belägna barnhem. Uppgifter om skyddshemmen införskaffas direkt genom skyddshemsinspektören. Beträffande barn, som omhändertagits av barnavårdsnämnd och placerats utom kommunen, begäres upplysning även om vistelsekommunens namn. Likaledes skall beträffande fosterbarn, som omhändertagits i annan kommun, meddelas i vilken kommun barnet omhändertagits. Dessa uppgifter ha tillkommit för kontroll av fosterbarnsredovisningens fullständighet. Därjämte har den förändringen vidtagits i fråga om redovisningen att individuella uppgifter införskaffats från samtliga kommuner, även från de större städer, som tidigare lämnat tabellariska sammandrag (jfr ovan). Motivet härtill har varit önskemålet att erhålla större rörelsefrihet vid den statistiska bearbetningen. I detalj framgår innehållet i uppgifterna till statistiken av det sid. 3 och 4 avtryckta formuläret. Liksom tidigare grundas statistiken, i vad den avser den egentliga barna- och ungdomsvården, liksom tidigare på de av barnavårdsnämnderna förda förteckningarna över barn, som varit föremål för deras verksamhet.

Ehuru uppgifterna till barnavårdsstatistiken avsevärt förbättrats från det ena redovisningsåret till det andra, lämna de alltjämt i många fall åtskilligt att önska. Ett betydande kompletteringsarbete har därför varit nödvändigt för att bringa uppgifterna i bearbetningsbart skick. Den statistiska bearbetningen har kunnat vidtagas först efter en omfattande brevväxling med barnavårdsnämnderna, varigenom påtagligt felaktiga eller ofullständiga förteckningar i de flesta fall kunnat rättas eller kompletteras. I en hel del fall har detta måst ske genom förmedling av statens barnavårdskonsulenter. Trots detta kvarstår en del bristfälligheter, som det på grund av tidsutdräkt och ofullständigheter i barnavårdsnämndernas handlingar icke varit möjligt att avhjälpa. Dessa brister förefinnas framför allt i fråga om redovisningen av fosterbarnen. En närmare redogörelse härför lämnas i kapitlet om fosterbarnen (kap. VII sid. 73).

Redovisningen av de omhändertagna barnen synes däremot vara tämligen noggrann. Eftersom gränserna mellan skyddsuppfostran och samhällsvård samt mellan samhällsvård och fattigvård äro ganska obestämda, har emellertid tillämpningen av barnavårdslagen visat sig vara ganska skiftande. Icke sällan torde ett omhändertagande givas formen av samhällsvård, där det borde ha formen av skyddsuppfostran. På många håll sköta barnavårdsnämnderna uppgifter, som tillkomma fattigvårdsstyrelserna och tvärtom. På grund av nämnda omständigheter måste de statistiska uppgifterna, i de delar de beröras av dessa förhållanden, behandlas med varsamhet.

K. SOCIALSTYRELSEN

STATISTISKA BYRÅN

Telefon Socialstyrelsen 91

Statistisk redogörelse
för år 1940

Uppgifterna skola enligt
kungl. brev den 14 februari
1941 insändas direkt till
Socialstyrelsen, Stockholm 2
senast den 31 mars 1941.

angående barnavård och ungdomsskydd m. m.

i kommun, län.

A. Uppgifter angående inom kommunen belägna barnhem.

Barnhemmets namn	Barnhemmets postadress
Barnhemmet hade enligt av länsstyrelsen godkänd plan platser för barn och (eller) ungdom. Planen godkändes år	
Barnhemmet var avsett för: (Det tillämpliga understrykes)	Barnhemmet drevs av: (Det tillämpliga understrykes)
stadigvarande vård	denna kommun — annan kommun, i så fall vilken?
tillfällig vård (upptagningshem)
både stadigvarande och tillfällig vård	barnavårdsförbund — landsting — förening, stiftelse — enskild person.
Andra upplysningar om verksamhetens art (se anvisningarna):	Obs! Om fler än ett barnhem finnas i kommunen, lämnas uppgifter för det eller de övriga på ett löst blad enligt ovanstående uppställning.

B. Uppgifter angående barnavårdsnämnden och dess verksamhet.

- Inom kommunen fanns under år 1940 särskilt tillsatt barnavårdsnämnd.
- Kommunen var under redogörelseåret enligt 14 § barnavårdslagen indelad i kretsar, som var och en stod under tillsyn av en ledamot av barnavårdsnämnden eller annan därtill utsedd person.
- Under redogörelseåret har nämnden *älagt försörjningspliktig (underhållspliktig) arbetet*:
 - i fall enligt 72 § a barnavårdslagen (avser person vilken är försörjningspliktig mot barn under 16 år, som omhändertagits för skyddsuffostran eller samhällsvård); äläggandena ha i fall lett till inställelse i arbetet;
 - i fall enligt 72 § b barnavårdslagen (avser person som enligt domstolsutslag eller avtal är pliktig utgiva underhållsbidrag till barn under 16 år, som icke är omhändertaget av barnavårdsnämnd), varav fall i vilka bidragsförskott utgått; äläggandena ha i fall lett till inställelse i arbetet.
- Vid utgången av år 1940 hade barnavårdsnämnden tillsyn över *barnavårdsman* för barn utom äktenskap och för barn i äktenskap.
- Antalet personer som vid utgången av år 1940 fungerade som barnavårdsmän under nämndens tillsyn utgjorde, därav män och kvinnor. Under år 1940 utbetalades arvode för barnavårdsmannauppdrag med tillsammans kronor till män och kvinnor.
- Under år 1940 utbetalade barnavårdsnämnden *bidragsförskott* i fall för sammanlagt barn. De under året utbetalade bidragsförskotten utgjorde tillhoppa kronor (utan avdrag för statsbidraget).
- Ersättning för utbetalade bidragsförskott har under år 1940 influtit från fäder med ett sammanlagt belopp av kronor.
- Den ersättningspliktige faderns vistelseort under hela året var känd för nämnden i fall. Efterlysning företogs under året i fall, och i fall ledde efterlysningen till resultat. Vid årets slut voro ersättningskyldiga fäder icke anträffade.

C. Uppgifter angående barn och unga personer som under år 1940 voro föremål för förebyggande åtgärder eller (och) omhändertagna av barnavårdsnämnden i denna kommun för skyddsuffostran eller sauhällsvård.

- Under år 1940 har av barnavårdsnämnden i enskilda hem utackorderats barn, av vilka barn före utackorderingen vistats i upptagningshem.
- Förteckning över omhändertagna barn: Se nästa sida.

D. Uppgifter angående fosterbarn som stodo under nämndens tillsyn: Se sista sidan.

..... den 1941.

Barnavårdsnämndens ordförande.

Postadress

Telefon

Bearbetningen. För bearbetningen av de individuella uppgifterna rörande de barn, som varit föremål för barnavårdsnämndernas verksamhet, har år 1940 för första gången använts hålkortsmetoden. På maskinell väg har medelst dessa hålkort också verkställts en identifiering av omhändertagna barn, placerade utom kommunen, i vistelsekommunernas fosterbarnsförteckningar (se här om sid. 73 o. f.). De uppgifter, som barnavårdsnämnderna redovisat rörande barnhem, barnavårdsmannaskap, bidragsförskott m. m. ha sammanställts manuellt.

Vid bearbetningen ha endast i några huvudtabeller, som återges i tabellbilagan, materialet sammanställts länsvis, varjämte särskilda uppgifter lämnats för de större städerna. Vid mera ingående grupperingar av primärmaterialet har bearbetningen i lokalt hänseende inriktats på studiet av förhållandena i olika landsdelar och i kommuner med olikartat näringsliv. Resultaten av dessa undersökningar redovisas endast i texttabeller. Sammandragssiffror redovisas i tabellbilagan för hela riket, dess landsbygd och städer.

Landsbygden har indelats i landsdelar, enligt den indelning, som använts vid 1936 års särskilda folkräkning.¹ Landskommunerna ha därvid ur geografiska synpunkter hänförts till fem riksområden, nämligen 1) Mälarlän (omfattande Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Örebro och Västmanlands län), 2) Östra Götaland (Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län), 3) Skåne, Halland och Blekinge, 4) Bohuslän och Vänern (Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs och Värmlands län) samt 5) Dalarna och Norrland. Städerna ha uppdelats så, att Stockholm, Göteborg och Malmö redovisas var för sig, medan övriga större städer över 30 000 invånare och mindre städer förts till var sin grupp.

Med avseende på olikheter i näringslivet ha landskommunerna indelats i fem kommutyper: jordbrukskommuner, skogskommuner, blandade kommuner, industrikommuner och övriga kommuner, varvid följts den indelning, som gjordes vid 1930 års folkräkning, med iakttagande av de ändringar, som vidtogos vid 1935/36 års särskilda folkräkning. Till jordbrukskommuner ha räknats kommuner, där minst 75 % av befolkningen tillhör jordbruk med binäringar. Av dessa kommuner ha emellertid en del, belägna i Kopparbergs och Värmlands läns samt Norrlands skogsbygder, förts till en särskild grupp, skogskommuner. Inom ingen av sistnämnda kommuner överstiger åkerarealen 3 % av den totala landarealen. Såsom »blandade» kommuner ha räknats kommuner, i vilka 50—75 % av befolkningen tillhöra yrkesgruppen jordbruk med binäringar, och såsom industrikommuner betecknats kommuner, i vilka mindre än 50 % av befolkningen tillhöra jordbruk med binäringar och befolkningen till minst $\frac{2}{3}$ är agglomererad (boende i tätorter). Till en särskild grupp »övriga» kommuner ha slutligen förts alla landskommuner, i vilka mindre än 50 % av befolkningen tillhöra jordbruk med binäringar samt i vilka ej ingått tätorter.

¹ Jfr Särskilda folkräkningen 1935,36, del II, sid. 20*.

II. Barnavårdsnämnder m. m.

Barnavårdsnämnder. Inom varje kommun skall finnas en barnavårdsnämnd, vilken har att ordna sin barnavård och vidtaga åtgärder till skydd för ungdom inom kommunen. Om två eller flera kommuner bilda ett fattigvårdssamhälle, skola de även gemensamt handhava sin barnavård. Antalet kommunala enheter är sålunda i fråga om fattigvården och barnavården detsamma och var år 1940 2 515, varav 2 398 tillhörde landsbygden och 117 utgjordes av städer. Gemensam barnavård hade två kommuner i vardera av Uppsala, Södermanlands, Östergötlands och Kalmar län och därjämte fem kommuner i det sistnämnda länet. Antalet kommunala enheter i fråga om barnavården understeg i anledning härav med åtta antalet primärkommuner. Antalet barnavårdsnämnder inom varje län framgår av tab. 1.

Till storleken, efter antalet invånare räknat, äro barnavårdsnämndernas lokala områden mycket olika. En översikt av fördelningen av fattigvårdssamhällena länsvis efter folkmängden den 1 januari 1940 lämnas i tab. 1 i tabellbilagan i fattigvårdsberättelsen för år 1940 och samma fördelning gäller också i fråga om barnavårdsnämndernas verksamhetsområden. Följande tablå visar i sammandrag deras fördelning efter invånarantalet på landsbygden och i städerna:

	Antal barnavårds-samhällen	Därav m. nedanstående antal invånare den 1/1 1940											
		-249	250-499	500-749	750-999	1 000-1 499	1 500-1 999	2 000-2 999	3 000-3 999	4 000-4 999	5 000-9 999	10 000-14 999	15 000-
<i>Landsbygden.</i>													
Antal barnavårdssamhällen	2 398	111	399	371	277	418	248	266	114	63	101	24	6
Procentuell fördelning	100·0	4·6	16·6	15·5	11·5	17·4	10·4	11·1	4·8	2·6	4·2	1·0	0·3
<i>Städerna.</i>													
Antal barnavårdssamhällen	117	—	—	—	8	2	12	4	9	34	20	28	
Procentuell fördelning	100·0	—	—	—	6·8	1·7	10·3	3·4	7·7	29·1	17·1	23·9	

Särskilt i fråga om landsbygden äro växlingarna i befolkningsstorleken mellan de kommunala enheterna för barn- och fattigvården mycket stora. Av ovanstående tablå framgår, att 510 barnavårdssamhällen på landsbygden eller 21 % av samtliga hade en folkmängd under 500. I 111 av dessa barnavårdssamhällen understeg folkmängden 250 personer. I 648 barnavårdssamhällen var

invånarantalet mellan 500 och 1 000, vadan ej mindre än 1 158 barnavårds-sambhällen eller 48 % av samtliga hade en folkmängd ej uppgående till 1 000 personer. I synnerhet på Gotland, i Skåne och Västergötland äro kommuner med ett ringa antal invånare talrika, likaså i Uppsala, Östergötlands och Hal-lands län. De folkrikaste — såväl som de till arealen största — förekomma mest i de nordliga delarna av riket.

Mindre kommun kan av Kungl. Maj:t för viss tid eller tills vidare erhålla befrielse från skyldigheten att ha särskild barnavårdsnämnd (§ 7 barnavårds-lagen). I sådant fall skall barnavårdsnämndens befogenheter utövas av fattig-vårdsstyrelsen, förstärkt med en präst samt en lärare eller lärarinna. Denna möjlighet har dock icke utnyttjats i någon större utsträckning. År 1940 voro 147 kommuner, samtliga belägna på landsbygden, jämlikt nyssnämnda bestäm-melse befriade från skyldigheten att hava särskild barnavårdsnämnd. År 1937 var antalet 138. Fördelningen länsvis framgår av tab. 1 såsom skillnaden mel-lan talen i kol. 2 och 3. Av dessa kommuner utan särskilt tillsatt barnavårds-nämnd hade 35 mindre än 250 invånare, 64 mellan 250 och 500, 23 mellan 500 och 750, 13 mellan 750 och 1 000, 5 mellan 1 000 och 1 250 samt 7 över 1 250 invånare. Det största antalet dylika kommuner fanns i Skaraborgs län (30) och Älvsborgs län (23).

Kretsindelning m. m. Där omfattningen av barnavårdsnämndens verksamhet därtill giver anledning, kan kommunen indelas i kretsar, var och en stående under närmaste uppsikt av ett kretsombud, vartill må utses ledamot av nämnden eller annan lämplig person. Dylik kretsindelning förekom år 1940 i 503 kom-muner eller i 20 % av samtliga. Antalet kretsar utgjorde i hela riket tillhopa 2 773. På landsbygden voro 482 kommuner (21 %) indelade i 2 626 kretsar och av städerna hade 21 (18 %) indelats i 147 kretsar. Uppgifter angående kretsin-delningen länsvis meddelas i tab. 1.

Under det senaste decenniet har kretsindelningen av barnavårdsnämnder-nas verksamhetsområden stadigt minskat i betydelse såsom framgår av föl-jande tablå.

År	Landsbygden			Städerna			Hela riket		
	Kommuner med kretsindelning		Antal kretsar	Kommuner med kretsindelning		Antal kretsar	Kommuner med kretsindelning		Antal kretsar
	antal	i % av samtl.		antal	i % av samtl.		antal	i % av samtl.	
1931 . . .	673	28	3 700	29	26	195	702	28	3 895
1934 . . .	625	26	3 477	29	25	195	654	26	3 672
1937 . . .	591	25	3 316	28	24	188	619	25	3 504
1940 . . .	482	20	2 626	21	18	147	503	20	2 773

Den minskade betydelse kretsindelningen fått sammanhänger sannolikt med att utvecklingen under senare år gått emot ett ökat anlåtande av tjänstemän i barnavårdsnämndernas arbete. Särskilt på de senaste åren ha de nya arbets-

uppgifter, som anförtrotts barnavårdsnämnderna genom lagstiftningen om bidragsförskott och mödrahjälp, verkat i denna riktning.

Sammanslutningar länsvis av barnavårdsnämnder, s. k. barnavårdsförbund, verka numera i alla län för att stödja barnavårdsnämnderna i deras arbete. De ha till uppgift — förutom att samla nämnderna till möten och kurser och på annat sätt stå den till tjänst med upplysning o. dyl. — dels att inrätta och driva upptagningshem för barn inom resp. län, dels ock att bistå de enskilda nämnderna med fosterhemsanskaffning m. m. Till sin fosterbarnsförmedlande verksamhet åtnjuta förbunden understöd av allmänna barnhuset. Åtskilliga barnavårdsförbund äga eller driva upptagningshem samt hem för mödrar med späda barn (jfr följande kapitel). Länsförbunden äro anslutna till Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet.

III. Barnvårdsanstalter.

I följande berättelse redovisas de barnvårdsanstalter, vilka äro underkastade särskilda bestämmelser i barnvårdslagen, nämligen *barnhem* och *skyddshem*.

Barnhem. I barnvårdslagen förstås med barnhem anstalter för heldygnsvård av barn, vilka anstalter icke avse beredande av sjukvård eller hjälp vid förlossning. Till barnhem räknas alltså icke anstalter, där barnen vistas endast vissa tider på dygnet, såsom daghem (barnkrubbor), eftermiddagshem (arbetsstugor), barnavårn och barntädgårdar m. fl. Enligt vedertagen praxis pläga ej heller dit hänföras anstalter, där barn vistas under viss del av året, exempelvis för sin utbildning, såsom skolinternat, skolhem (såsom de norrländska), arbetsstugor, som äro internat (såsom de norrländska), barnsanatorier, skollovskolonier o. dyl.

Kommunerna ha i barnvårdslagen icke ålagts att upprätta barnhem, utan inrättandet av barnhem förutsättes skola ske frivilligt av kommuner, lands-ting eller enskilda. Sedan den 1 juli 1931 ha barnhemmen underkastats kon-cessionstvång. I fråga om enskilda barnhem fordras från nämnda tid tillstånd av länsstyrelsen, dels till inrättande av nya barnhem, dels till vidtagande av mera genomgripande förändringar av verksamheten. Plan för nytt kommunalt barnhem skall underställas länsstyrelsens prövning.

Barnhemmen äro underkastade den allmänna kontrollen över fosterbarnsvården. Barn under 16 år, intagna på barnhem, betraktas nämligen såsom fosterbarn och skola stå under samhällets tillsyn, utan avseende på om ersättning för vården utgår eller inte. Tillsynen utövas av barnvårdsnämnderna och statens barnvårdsinspektion. I vissa fall kunna dock barnvårdsanstalter erhålla befrielse från dylik tillsyn. Närmare uppgifter härom lämnas i kap. VII, sid. 73.

Barnvårdslagen uppdelar barnhemmen i två grupper. Den ena gruppen be-nämnas *barnhem för stadigvarande vård* och omfattar alla anstalter för stadigvarande vård och uppfostran av barn utom skyddshemmen och de allmänna uppfostringsanstalterna. Den andra gruppen kallas *upptagningshem*. Dessa äro avsedda för tre olika ändamål, nämligen dels för att bereda tillfällig vård av barn, då vårdtiden kan antagas bliva av kort varaktighet, såsom vid sjuk-dom i hemmet, saknad av bostad eller på grund av andra tillfälliga omständig-heter, dels för att möjliggöra observation av barn, som skola överlämnas till annan fostrare — fosterhem, barnhem eller annan anstalt — samt dels för vård av späda barn och deras mödrar. I praktiken tillgodoses i viss utsträckning de

Tab. A. Barnhem åren 1940 och 1937.

Anstaltens art	År 1940 redovisade barnhem drivna av								År 1937 redovisade barnhem	
	Kommuner, landsting, barnavårdsförbund		Föreningar och stiftelser		Enskilda personer		Samtliga barnhem			
	An-tal	Plats-antal	An-tal	Plats-antal	An-tal	Plats-antal	An-tal	Plats-antal	An-tal	Plats-antal
<i>Landsbygd.</i>										
Barnhem för stadigvarande vård .	7	117	36	681	7	86	50	884	56	1 234
Upptagningshem	48	1 004	31	653	10	164	89	1 821	90	1 901
Barnhem för stadigv. o. tillf. vård	17	365	7	213	8	153	32	731	33	707
Summa	72	1 486	74	1 547	25	403	171	3 436	179	3 842
<i>Städer.</i>										
Barnhem för stadigvarande vård .	8	207	48	764	1	12	57	983	58	950
Upptagningshem	41	1 259	41	921	3	46	85	2 226	78	1 952
Barnhem för stadigv. o. tillf. vård	10	292	16	291	2	27	28	610	26	592
Summa	59	1 758	105	1 976	6	85	170	3 819	162	3 494
<i>Hela riket.</i>										
Barnhem för stadigvarande vård .	15	324	84	1 445	8	98	107	1 867	114	2 184
Upptagningshem	89	2 263	72	1 574	13	210	174	4 047	168	3 853
Barnhem för stadigv. o. tillf. vård	27	657	23	504	10	180	60	1 341	59	1 299
Summa	131	3 244	179	3 523	31	488	341	7 255	341	7 336

båda första syften på ett och samma barnhem, vilka ofta sammanfattas under beteckningen upptagningshem för äldre barn. En del barnhem fungera på en gång såsom hem för stadigvarande vård och som upptagningshem.

Uppgifter angående barnavårdsanstalter av olika slag meddelas i tab. 3 länsvis och för var och en av de städer, som ha mer än 25 000 invånare. För landsbygden i dess helhet, för städerna och för hela riket meddelas därutöver i tab. 2 fördelningen på anstalter, som förvaltas av olika huvudmän. Med avseende på sin art ha barnhemmen i dessa tvenne tabeller fördelats på de förut omnämnda tre huvudgrupperna, barnhem för stadigvarande vård, upptagningshem samt barnhem för både tillfällig och stadigvarande vård. Därjämte ha de barnhem, som äro avsedda för vissa särskilda ändamål, uppdelats efter arten av sin verksamhet. Som särskilda grupper redovisas sålunda *mödrakem* och *spädbarnshem*, varvid till den förra gruppen räknats upptagningshem, avsedda för både mödrar och barn, samt till den senare hem, som uteslutande mottaga späda barn. Vidare ha särredovisats *dispensärbarnhem*, vilka äro avsedda för vård av friska barn från tuberkulösa hem; *barnhem för svårplacerade barn*, vilka gjort till sin uppgift att mottaga barn, som av en eller annan anledning icke ansetts böra överlämnas till enskilt hem, vanligt barnhem eller specialanstalt; *barnhem för psykopatiska och nervösa barn*, vilka lämna vård åt barn med vissa egendomligheter eller defekter i sitt psyke. — Med avseende på den huvudman, som driver verksamheten vid respektive barnhem, ha de i

tab. 2 indelats i fem grupper, nämligen i barnhem, som drivas av kommuner, landsting, barnavårdsförbund, föreningar eller stiftelser samt av enskild person. I tab. A meddelas vissa huvudsiffror rörande barnhemmens fördelning efter verksamhetens art och anstaltens huvudmän.

Såsom framgår av tabellerna, var hela antalet barnhem år 1940 341 eller lika många som år 1937. Av barnhemmen voro 171 belägna på landsbygden och 170 i städerna. Antalet barnhem hade sedan år 1937 minskats på landsbygden och ökat i städerna, i båda fallen med 8.

Hela platsantalet vid de redovisade barnhemmen utgjorde år 1940 7 255, varav 3 436 vid barnhem belägna på landsbygden och 3 819 vid anstalter i städerna. Sedan år 1937 hade platsantalet minskats på landsbygden med 406 och ökats i städerna med 325 och alltså tillhoppa nedgått med 81.

Barnhemmen för stadigvarande vård uppvisade i jämförelse med år 1937 en minskning av antalet platser från 2 184 till 1 867, medan däremot upptagningshemmen uppvisade en ökning från 3 853 till 4 047. Störst är minskningen av antalet platser vid barnhemmen för stadigvarande vård på landsbygden (med 350 platser) och likaså ökningen av upptagningshemmen i städerna (med 274 platser). Vid barnhemmen för både stadigvarande och tillfällig vård hade platsantalet nedgått med 42 platser.

I följande tablå har på grundval av siffrorna i tab. 2 uträknats den procentuella fördelningen av barnhemmen och deras platsantal på fem grupper med hänsyn till vem som driver verksamheten.

	Landsbygd		Städer		Hela riket	
	Antal barnhem	Platsantal	Antal barnhem	Platsantal	Antal barnhem	Platsantal
Samtliga barnhem	171	3 436	170	3 819	341	7 255
Därav i % drivna av						
kommuner	17.0	18.3	25.9	38.7	21.4	29.0
landsting	14.0	15.2	1.8	1.7	7.9	8.1
barnavårdsförbund	11.1	9.8	7.0	5.6	9.1	7.6
föreningar o. stiftelser	43.3	45.0	61.8	51.8	52.5	48.6
enskilda personer	14.6	11.7	3.5	2.2	9.1	6.7

Över hälften (53 %) av samtliga barnhem drivas av föreningar och stiftelser. Det är att märka, att en del av dessa barnhem till sin karaktär stå kommunala barnhem rätt nära, enär de merendels åtnjuta kommunala bidrag till hemmens drift. Kommunerna driva drygt $\frac{1}{5}$ av barnhemmen och landstingen ungefär $\frac{1}{12}$. De av barnavårdsförbunden ägda barnhemmen utgöra till antalet knappt $\frac{1}{10}$ av samtliga. Dessa barnhem äro till sin art närmast kommunala, enär de ägas av länsförbund av kommuner. Återstående barnhem, ungefär $\frac{1}{10}$ av samtliga, drivas av enskilda personer.

Den relativa fördelningen av antalet barnhem och antalet platser efter deras olika karaktär visar följande sammanställning.

	Hela antalet		Antal platser i barnhem drivna av				
	barnhem	platser	kommuner	landsting	barnavårdsförbund	stiftelser o. förening.	enskilda personer
<i>Samtliga barnhem</i>	341	7 255	2 105	588	551	3 523	488
Därav i %:							
Barnhem för stadigv. vård	31.4	25.7	13.6	—	6.9	41.0	20.1
Uptagningshem	51.0	55.8	56.1	100.0	89.5	44.7	43.0
Barnhem för stadigv. o. tillf. vård	17.6	18.5	30.3	—	3.6	14.3	36.9
Mödrahem	12.0	12.4	8.3	—	29.9	16.0	—
Spädbarnshem	8.5	5.2	3.1	—	6.4	4.7	22.1
Dispensärbarnhem	15.2	15.3	1.9	100.0	—	13.7	—
Barnhem för svårplac. barn	2.3	2.6	2.5	—	6.9	2.2	4.1
Barnhem f. psykopatiska barn	1.2	1.6	—	—	3.6	2.7	—

I fråga om fördelningen med avseende på antalet platser finner man, att över halva platsantalet (56 %) kommer på upptagningshem, vilka alltså utgöra den största gruppen. Mer än fjärdedelen (26 %) av antalet platser tillhöra hem för stadigvarande vård och nära $\frac{1}{3}$ komma på barnhem som förena tillfällig och stadigvarande vård. Av de i tablån redovisade barnhemmen för vissa särskilda ändamål, vilka sammanlagt rymma drygt $\frac{1}{3}$ (37 %) av platsantalet vid samtliga barnhem, äro dispensärbarnhem (15 %) och mödrahem (12 %) de båda största grupperna.

De barnhem, som drivas av kommuner, äro huvudsakligen avsedda för tillfällig vård enbart eller för tillfällig och stadigvarande vård i förening. Landstingen driva uteslutande dispensärbarnhem och barnavårdsförbunden huvudsakligen upptagningshem. I senare fallet utgöra mödrahemmen en relativt stor grupp, men den största består av upptagningshem för äldre barn. De barnhem, som drivas av stiftelser och föreningar, äro avsedda för enbart stadigvarande vård eller endast tillfällig vård. Ungefär $\frac{1}{3}$ av platsantalet vid deras barnhem komma på mödrahem, dispensärbarnhem och spädbarnshem. De barnhem, som tillhöra enskilda personer, äro till mycket stor del upptagningshem eller kombinera tillfällig med stadigvarande vård.

Med avseende på storleken, i antalet platser räknat, fördela sig barnhemmen såsom framgår av tab. B. Barnhemmens genomsnittliga utrymme uppgick till 20 platser. Den vanligaste storleken för olika slag av barnhem visar sig enligt tab. B vara 10—19 platser. Några större skillnader i storleken mellan olika typer av barnhem förekomma icke, utan medelutrymmet håller sig omkring 20 platser. I städerna äro barnhemmen i allmänhet något större än på landsbygden. Uptagningshemmen äro i regel något större än övriga slag av barnhem.

Skyddshem. Skyddshemmen ha till uppgift att mottaga barn och ungdom, vilka omhändertagits av barnavårdsnämnd för skyddsufffostran på grund av vanart eller dylikt och vilka barn icke ansetts böra utackorderas i fosterhem

Tab. B. Barnhem år 1940, fördelade efter storlek.

Barnhemmets art	Antal barnhem med platser							Summa
	mindre än 10	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 och flera	
<i>Landsbygd.</i>								
Barnhem för stadigvarande vård	7	25	14	2	1	1	—	50
Upptagningshem	1	43	37	6	1	—	1	89
Barnhem för både stadigv. o. tillf. vård	—	13	13	3	1	1	1	32
Summa	8	81	64	11	3	2	2	171
<i>Städer.</i>								
Barnhem för stadigvarande vård	5	34	12	3	2	1	—	57
Upptagningshem	3	33	35	5	2	2	5	85
Barnhem för både stadigv. o. tillf. vård	—	15	4	8	—	1	—	28
Summa	8	82	51	16	4	4	5	170
<i>Hela riket.</i>								
Barnhem för stadigvarande vård	12	59	26	5	3	2	—	107
Upptagningshem	4	76	72	11	3	2	6	174
Barnhem för både stadigv. o. tillf. vård	—	28	17	11	1	2	1	60
Summa	16	163	115	27	7	6	7	341

eller vanliga barnhem. Reglerna för skyddshemmen och deras verksamhet hava undergått genomgripande förändringar enligt lagen den 12 juni 1936, som trätt i kraft den 1 januari 1938.

Under det att det förut ålåg landstingen och de städer, som ej deltaga i landsting, att var för sig eller tillsammans upprätta skyddshem, är det numera i regel staten, som skall sörja för tillkomsten och driften av anstalter för beredande av skyddsuppfostran. Staten kan också godkänna av annan upprättat skyddshem. Ehuru skyddshemsverksamheten principiellt förståtligats, äger staten f. n. icke samtliga skyddshem. Staten arrenderar tills vidare vissa av landstingen ägda hem, vilket dock är en övergångsform. Andra skyddshem ägas av föreningar eller stiftelser, men platserna disponeras helt av staten enligt avtal. Stockholm och Göteborg anordna — liksom tidigare — egna för dessa städer avsedda skyddshem men erhålla statsbidrag till verksamheten. Med huvudmännen för de icke statliga skyddshemmen ha avtal träffats, avsedda att garantera, att verksamheten drives efter samma riktlinjer, som gälla för statliga hem.

Inom den nya organisationen skulle främst två huvudönskemål tillgodoses, nämligen att åstadkomma en ändamålsenlig uppdelning av elevmaterialet med hänsyn till ålder, vanartsgrad och sinnesbeskaffenhet samt att bereda de intagna en god skol- och yrkesundervisning. För placering av barnen stå två huvudgrupper av skyddshem till förfogande, nämligen dels hem för barn, vilkas själsliga beskaffenhet icke företer grövre rubbningar och för vilka utbildningen blir det betydelsefullaste, dels hem för sådana barn, som ha någon mera framträdande själslig defekt och som därför främst äro i behov av vård i en eller annan form.

Tab. C. Skyddshem av olika slag år 1940.

Skyddshem	Antal		Därav ägda av							
	hem	platser	staten		landsting		kommuner		stiftelser el. föreningar	
			hem	platser	hem	platser	hem	platser	hem	platser
1. Skolhem	13	405	2	55	5	151	4	124	2	75
2. Yrkeshem, hemsolor	11	403	4	201	—	—	1	30	6	172
3. Skol- och yrkeshem	4	215	2	90	—	—	2	125	—	—
4. Ungdomshem	1	36	—	—	—	—	—	—	1	36
5. Yrkes- och ungdomshem	1	30	1	30	—	—	—	—	—	—
6. Jordbrukshem	2	48	—	—	—	—	—	—	2	48
7. Hem för själsligt abnorma	2	162	1	71	—	—	—	—	1	91
Summa	34	1 299	10	447	5	151	7	279	12	422

Inom den förstnämnda gruppen särskiljas olika hem för elever i olika åldrar. Elever i skolåldern hänvisas sålunda till *skolhem*, skilda för gossar och flickor; gossar, som avgått från folkskolan men ej fyllt 18 år intagas i *yrkeshem*; flickor i samma ålder i *hemsolor*; ynglingar och unga kvinnor slutligen, som omhändertagits sedan de fyllt 18 år, placeras i *ungdomshem*. I Norrland ha inrättats *kombinerade skol- och yrkeshem* för gossar.

Den grupp av skyddshem, som är avsedd för själsligt defekta barn, omfattar dels *jordbrukshem*, dels s. k. *skyddshem för själsligt abnorma elever*. I jordbrukshemmen placeras barn över skolåldern, som tillhöra hjälpklassklientelet men ej äro sinnesslöa. Hemmen för själsligt abnorma mottaga barn i alla åldrar, vilkas vanart bottnar i allvarliga karaktärsrubbingar, men som dock ej äro att anse som sinnesslöa, samt barn, som lida av lättare kronisk sjukdom, vilken ej fordrar sjukhusvård.

Med avseende på tillsynen stå skyddshemmen direkt under övervakning av statens barnavårdsinspektion inom socialstyrelsen genom en skyddshemsinspektör. Skyddshemseleverna äro undantagna från den särskilda fosterbarnskontrollen.

Uppgifter rörande antalet skyddshem och deras platsutrymme länsvis år 1940 meddelas i tab. 3. I tab. C lämnas en översikt av antalet skyddshem av olika slag och deras storlek.

Skyddshemmen voro år 1940 till antalet 34 med ett sammanlagt platsantal av 1 299. Av dessa ägdes 10 med 447 platser av staten, som dessutom arrenderade av landstingen 5 skyddshem med 151 platser. De av Stockholm och Göteborg anordnade skyddshemmen voro till antalet 7 med inalles 279 platser. Övriga 12 skyddshem med 422 platser tillhörde stiftelser eller föreningar men disponerades enligt avtal helt av staten.

IV. Barnavårdsmanenskap och bidragsförskott m. m.

Förutom de arbetsuppgifter, som åvila barnavårdsnämnderna enligt barnavårdslagen, ha de även vissa åligganden enligt lagarna om barn utom äktenskap (1917) och om barn inom äktenskap (1920), såsom förordnande av barnavårdsmän och tillsyn av deras verksamhet. Till barnavårdsnämndernas verksamhet hör vidare fr. o. m. år 1938 att handlägga ärenden rörande bidragsförskott samt att utreda behov av mödrahjälp och övervaka hjälpens användning. Även en del andra ärenden, vilka angivas i 2 § barnavårdslagen, kunna beröra barnavårdsnämnderna.

För år 1940 ha för första gången statistiska uppgifter inhämtats rörande barnavårdsnämndernas verksamhet i fråga om barnavårdsmanenskap och bidragsförskott. På grundval härav lämnas i det följande en översikt av dessa verksamhetsgrenar. I fråga om mödrahjälpen lämnas statistiska uppgifter av de beslutande organen, mödrahjälpsnämnderna, till socialstyrelsen halvårsvis och publiceras i Sociala Meddelanden.

Förordnande och tillsyn av barnavårdsmän. Enligt lagen om barn utom äktenskap (1917) skall barnavårdsnämnden för varje barn utom äktenskap förordna en barnavårdsman, som har att bistå modern med råd och upplysningar samt tillse, att barnets rätt och bästa behörigen tillvaratages. Barnavårdsmanen skall sörja för att barnets börd fastställas och att barnet tillförsäkras underhåll. Han äger vidare att föra talan för barnet rörande faderskap, underhåll och förmyndarskap. Genom särskilda föreskrifter är det sörjt för att barnavårdsnämnden snarast skall erhålla kännedom om utomäktenskapliga födelser, så att barnavårdsman ofördröjligen kan bli utsedd. I lagen stadgas, att kvinna, som är havande med barn utom äktenskap, senast tre månader före nedkomsten bör anmäla sitt tillstånd, samt att barnavårdsnämnden, när dylik anmälan inkommit eller nämnden erhållit kännedom om att barn utom äktenskap blivit fött, har att till barnavårdsman för barnet förordna därtill lämplig man eller kvinna. Barnavårdsnämnden erhåller eljest kännedom om utomäktenskapliga födelser genom anmälan från vederbörande pastorsämbete. Uppdraget att vara barnavårdsman upphör, när barnet fyllt 18 år. Dessutom entledigas barnavårdsmanen, om barnet avlider, adopteras eller får äktenskaplig börd genom att föräldrarna ingå äktenskap med varandra. Visar sig i annat fall, att behov av barnavårdsman ej längre förefinnes, kan barnavårdsnämnden entlediga barnavårdsmanen. Så sker i vissa fall, om modern, efter faderskapets och underhållsskyldighetens fastställande, visat sig lämplig att sörja för barnet utan särskild hjälp eller kontroll.

Enligt lagar den 19 maj 1939, vilka trädde i kraft den 1 januari 1940, skall barnavårdsman i vissa fall kunna förordnas även för barn och adoptivbarn i söndrade eller upplösta äktenskap. I detta fall förordnas barnavårdsman av barnavårdsnämnden i regel endast på framställning av modern, ehuru nämnden, när särskild anledning finnes, kan förordna barnavårdsman även utan att modern därom gjort framställning. Grundförutsättning för förordnande av barnavårdsman för barn i äktenskap är att modern (adoptivmodern) av domstol tillerkänts vårdnaden om barnet.

Barnavårdsnämnden har icke endast att förordna barnavårdsman utan skall även utöva tillsyn över uppdragets fullgörande. Denna tillsyn innebär bl. a. att av barnavårdsmannen förda anteckningar och räkenskaper skola granskas av nämnden.

Barnavårdsmannaskapet var ursprungligen avsett att i allmänhet bli ett oavlönat förtroendeuppdrag. För att, särskilt för de större kommunernas vidkommande, säkerställa tillgången på barnavårdsmän har emellertid föreskrivits, att kommunerna skulle kunna anställa och avlöna personer, som hade denna verksamhet till sin enda eller huvudsakliga sysselsättning. I regel tillerkännes då barnavårdsmannen särskilt arvode för varje fall och är underkastad tjänstemannaansvar. I stora kommuner och framför allt i större städer lämnas mestadels barnavårdsmannauppdragen åt en eller flera av de hos barnavårdsnämnden anställda tjänstemännen. Det ingår i dessas arbetsuppgifter att utan särskild ersättning mottaga sådant uppdrag.

De statistiska uppgifter rörande barnavårdsmannaskap, som inhämtats för år 1940, ha sammanställts länsvis och för de större städerna i tab. 4 i tabellbilagan. Uppgifterna avse dels antalet barnavårdsmannaförordnanden för utom och inom äktenskapet födda barn under barnavårdsnämndernas tillsyn vid utgången av år 1940 och dels antalet män och kvinnor, som fungerade såsom barnavårdsmän vid samma tid. Därjämte lämnas uppgifter om huru många personer som under år 1940 uppburit arvode för barnavårdsmannauppdrag och huru mycket.

Antalet barnavårdsmannaförordnanden under barnavårdsnämndernas tillsyn utgjorde vid slutet av år 1940 i hela riket 98 903, varav 95 355 avsågo utomäktenskapliga och 3 548 inomäktenskapliga barn. En översikt över barnavårdsmannaförordnanden på landsbygden och i städerna samt i olika landsdelar och kommuntyper meddelas i absoluta och relativa tal i tab. D.

Antalet barn med förordnad barnavårdsman utgjorde i hela riket 6 % av antalet barn under 18 år vid utgången av 1940. Motsvarande tal är något större i städerna (7 %) än på landsbygden (6 %). Detta torde främst ha sin orsak i det förhållandet, att de utom äktenskapet födda barnen utgjort en något större andel av samtliga levande födda i förra fallet än i det senare, såsom följande procenttal visa:

	Utom äktenskap födda barn i % av samtliga levande födda			
	1921/25	1926/30	1931/35	1936/40
Landsbygden	13·1	14·4	14·6	12·3
Städerna	19·9	20·5	17·2	13·3

Tab. D. Barnavårdsmanförordnanden år 1940.

Landsdelar och kommungrupper	Barn med förordnad barnavårdsman				
	Antal			I procent av	
	I äkten- skap	Utom äk- tenskap	Samtliga	folk- mängden	barn under 15 år
<i>Landsbygden</i>	1 748	60 801	62 549	1.6	7.0
Mälardlänen	288	9 405	9 693	1.4	6.8
Östra Götaland	263	7 375	7 638	1.1	4.9
Skåne, Blekinge o. Halland	236	10 130	10 366	1.6	7.0
Bohuslän o. Vänerlänen	289	8 091	8 380	1.1	5.0
Dalarna o. Norrland	672	25 800	26 472	2.2	9.2
Jordbrukskommuner	467	12 539	13 006	1.4	5.9
Skogskommuner	132	4 575	4 707	2.5	8.6
Blandade kommuner	588	22 510	23 098	1.6	7.1
Industrikommuner	233	8 197	8 430	1.5	7.4
Övriga kommuner	328	12 980	13 308	1.5	7.0
<i>Städerna</i>	1 800	34 554	36 354	1.5	9.1
Stockholm	281	8 400	8 681	1.5	10.7
Göteborg	168	4 234	4 402	1.6	8.9
Malmö	477	2 741	3 218	2.1	12.0
Övriga städer över 30 000 inv.	480	6 884	7 364	1.6	9.2
Städer under 30 000 inv.	394	12 295	12 689	1.4	7.8
<i>Hela riket</i>	3 548	95 855	99 403	1.6	7.6

För att belysa den relativa förekomsten av barnavårdsmanförordnanden i olika landsdelar och kommuntyper ha i tab. D antalet barn med förordnad barnavårdsman satts i relation dels till folkmängden och dels till antalet barn under 15 år vid utgången av 1940. Anledningen till att i detta fall barnavårdsmanförordnandena satts i förhållande till antalet barn under 15 år är den, att folkmängden i 1940 års folkräkningsberättelse redovisas kommunvis i endast tre åldersklasser, nämligen 0—15 och 15—65 år samt 65 år och däröver. Denna omständighet torde dock för jämförelse mellan olika lokala områden vara av mindre betydelse.

I förhållande till antalet barn under 15 år utgjorde antalet barn med förordnad barnavårdsman på landsbygden 7 % och i städerna 9 %. Bland landsdelarna uppvisa Östra Götaland samt Bohuslän och Vänerlänen de lägsta siffrorna (c:a 5 %) men Dalarna och Norrland de högsta (c:a 9 %). Av kommuner med olika näringskaraktär ha jordbrukskommunerna det relativt sett minsta antalet barnavårdsmanförordnanden (6 %) och skogskommunerna det största (9 %). Av städerna ha Stockholm och Malmö högre och de mindre städerna lägre procenttal än städerna i medeltal. De lokala olikheter, som förefinnas i avseende på frekvensen av barnavårdsmanförordnanden, torde främst härröra från skillnader i andelen utomäktenskapliga födelser mellan de olika områdena.

De utomäktenskapliga barn, för vilka barnavårdsman var förordnad vid utgången av år 1940, voro samtliga födda under de föregående 18 åren (1923—

1940). Under denna 18-årsperiod ha fötts i runt tal 251 500 barn utom äktenskap. De ha i nedanstående tablå fördelats efter födelseår.

Födelseår	Landsbygden	Städerna	Hela riket	Födelseår	Landsbygden	Städerna	Hela riket
1923	10 732	5 666	16 398	1933	8 990	4 179	13 169
1924	10 408	5 395	15 803	1934	8 584	3 710	12 294
1925	10 567	5 537	16 104	1935	8 456	3 760	12 216
1926	10 356	5 335	15 691	1936	8 067	3 820	11 887
1927	10 440	5 277	15 717	1937	7 863	3 827	11 690
1928	10 419	5 177	15 596	1938	7 713	4 247	11 960
1929	10 056	4 996	15 052	1939	7 748	4 307	12 055
1930	10 325	5 080	15 405	1940	6 768	4 497	11 265
1931	10 042	4 815	14 857	Summa	167 084	84 401	251 485
1932	9 550	4 776	14 326				

Under senare år ha fötts 11 000 å 12 000 barn utom äktenskap per år. Antalet har särskilt under 1930-talet befunnit sig i nedåtgående. Under tidigare år var antalet större, t. ex. under perioden 1923—1928 omkring 16 000 per år. Antalet nytillkomna barnavårdsmannaförordnanden per år torde i det närmaste motsvara antalet under året födda utomäktenskapliga barn. De nytillkomna barnavårdsmannaförordnandena utgöra sålunda årligen drygt $\frac{1}{3}$ av samtliga. Ett något större antal barnavårdsmannaförordnanden torde upphöra årligen, alldenstund antalet utomäktenskapliga födelser under senare år ha minskat. Ett rätt betydande antal barnavårdsmannaförordnanden omsättes sålunda per år. Härvid har emellertid icke hänsyn tagits till den omsättning, som äger rum på grund av flyttningar, varigenom tillsynen ofta överflyttas från en barnavårdsnämnd till en annan och ombyte av barnavårdsman äger rum.

Av de 251 500 barn, som fötts utom äktenskap under åren 1923—1940, stodo enligt barnavårdsnämndernas uppgifter 95 400 eller 38 % under tillsyn av förordnad barnavårdsman vid utgången av år 1940. För det övervägande antalet under samma tid utom äktenskap födda barn — till antalet 156 100 eller 62 % av samtliga — fanns sålunda icke barnavårdsman förordnad vid tillfället i fråga. I det stora flertalet av dessa fall ha barnavårdsmannaskapen upphört av olika anledningar. En del av barnen ha avlidit under årens lopp och ett avsevärt antal ha legitimerats genom föräldrarnas äktenskap eller adopterats. Även andra orsaker torde i ett flertal fall ha föranlett, att barnavårdsmän entledigats. Härutöver torde emellertid komma ett antal barn, för vilka barnavårdsman aldrig varit förordnad.

Några exakta uppgifter om huru många av de under perioden födda utomäktenskapliga barnen, som kvarlevde vid utgången av år 1940, finnas icke, ej heller om huru många som legitimerats eller adopterats. En ungefärlig uppfattning om storleken av den avgång, som ägt rum på grund av nämnda orsaker kan man dock få på följande sätt.

Räknar man med dödlighetssannolikheterna för olika åldrar enligt de senaste dödlighets- och livslängdstabellerna (för åren 1931—1935) kan man beräkna, att i runt tal 234 000 av de barn, som fötts utom äktenskap under åren 1923—1940, kvarlevde vid 1940 års utgång. Denna siffra är dock något för

hög, beroende på att dödligheten bland utom äktenskapet födda barn är något högre än bland inomäktenskapliga framför allt i första levnadsåret.

Med avseende på legitimeringsförhållandena bland utomäktenskapliga barn ha vissa undersökningar verkställts på grundval av siffror från 1936 års partiella folkräkning.¹ Av dessa framgår, att numera över hälften av de utom äktenskapet födda barnen bli legitimerade genom föräldrarnas äktenskap. Av de barn, vilka fötts utom äktenskap under de två femårsperioderna 1921—25 och 1926—30, voro vid 1936 års partiella folkräkning 50 resp. 53 % legitimerade genom att föräldrarna ingått äktenskap med varandra. Dessa uppgifter avsågo sålunda barn, som vid folkräkningstillfället voro i åldrarna 10—15 resp. 5—10 år. Beträffande de under åren 1923—1940 födda utomäktenskapliga barn, som kvarlevde vid 1940 års utgång och uppnått 5-årsåldern, synes man sålunda med hänsyn härtill kunna utgå från, att i medeltal omkring hälften legitimerats genom föräldrarnas äktenskap. Till legitimeringsfallen komma så adoptioner. Beträffande dessa finnas inga uppgifter att tillgå, men deras antal är säkerligen relativt ringa i förhållande till legitimeringarnas. Måhända vågar man antaga, att intill 5 års ålder adoption kommit till stånd beträffande omkring 5 % av de utomäktenskapligt födda barnen. Då såväl adoption som legitimering torde förekomma vanligast, då barnet är i späda ålder, torde det vara försiktigt räknat, att för yngre åldrar låta dessa procenttal lineärt närma sig noll. Från dessa utgångspunkter skulle följaktligen som resultat erhållas, att av samtliga vid slutet av år 1940 kvarlevande 234 000 under åren 1923—40 utom äktenskap födda barn omkring 108 000 legitimerats genom föräldrarnas äktenskap och cirka 11 000 adopterats.

Antalet icke legitimerade eller adopterade utomäktenskapliga barn under 18 år vid utgången av år 1940 skulle enligt dessa beräkningar utgöra ungefär 115 000 eller 49 % av antalet kvarlevande. Enligt barnavårdsnämndernas uppgifter skulle 95 400 eller 83 % av dessa utomäktenskapliga barn stå under tillsyn av förordnad barnavårdsman. Övriga 19 600 utomäktenskapliga barn, utgörande 17 % av samtliga kvarlevande, skulle sålunda icke stå under sådan tillsyn. Sistnämnda antal torde i verkligheten vara något lägre, beroende på att det beräknade antalet icke legitimerade eller adopterade utomäktenskapliga barn av ovan angivna skäl torde vara något för högt.

Enligt dessa beräkningar, som dock endast få betraktas såsom ungefärliga, är det sålunda ett relativt stort antal utomäktenskapliga barn — omkring $\frac{1}{5}$ av samtliga icke legitimerade eller adopterade barn — som icke skulle stå under barnavårdsnämndernas tillsyn genom förordnad barnavårdsman. För en del — sannolikt de flesta — av dessa barn torde dock barnavårdsman en gång ha varit förordnad, men entledigats av annan anledning än legitimering eller adoption. En relativt stor grupp torde nämligen utgöras av sådana fall, där barnavårdsnämnden enligt 15 § lagen om barn utom äktenskap entledigat barnavårdsman, enär nämnden ansett behov av barnavårdsman icke längre förefinnas. Det är otvivelaktigt, att dylikt entledigande förekommer i viss ut-

¹ Hannes Hyrenius: Studier rörande den utomäktenskapliga fruksamhetens variationer (Skrifter utgivna av Fahlbeckska stiftelsen XXVIII), Lund 1941.

sträckning, när barnets såväl fader som moder väl uppfylla sina plikter mot barnet. Stundom torde entledigande i dylika fall ske redan tidigt, och det torde kunna förmodas, att i många fall, särskilt på landsbygden, barnavårdsman aldrig tillsättes, då ett snart entledigande av barnavårdsman kan väntas bli aktuellt på grund av barnets legitimering. En annan faktor, som icke oväsentligt bidrager till det konstaterade betydande antalet fall, då barnavårdsman icke finnes tillsatt, torde vara den relativt stora rörlighet, som ej sällan utmärker mödrarna till utomäktenskapliga barn. Dessa mödrar taga ofta tjänst i en annan kommun, och det är då sannolikt, att vid flyttningarna viss tid kommer att förflyta, då barnavårdsman icke på någon ort finnes tillsatt för barnet. I många fall torde detta förhållande bliva bestående. Dessa förklaringsgrunder till det relativt stora antalet fall, då barnavårdsman icke finnes tillsatt, torde täcka en väsentlig del av fallen i fråga. Härutöver kommer emellertid en hel del fall, för vilka barnavårdsman aldrig har varit förordnad. Orsakerna härtill kunna vara dels försummelse från barnavårdsnämndens sida, dels bristande avisering av de utomäktenskapliga födelserna emellan vederbörande pastorsämbete och barnavårdsnämnd. Hur många dessa fall äro kan icke avgöras utan en närmare undersökning.

På landsbygden utgjorde de redovisade barnavårdsmanförordnandena för utomäktenskapliga barn 36 % av antalet under åren 1923—1940 födda utomäktenskapliga barn, medan motsvarande tal i städerna var 41 %. Relativa antalet utomäktenskapliga barn utan förordnad barnavårdsman är sålunda något större på landsbygden (64 %) än i städerna (59 %). Skillnaden mellan landsbygd och städer torde dock vara något mindre än vad dessa siffror utvisa, enär vid deras beräkning ingen hänsyn kunnat tagas till de ändringar i den administrativa indelningen mellan landsbygd och städer, som ägt rum under åren 1923—1940 och ej heller till de flyttningar, som i övrigt ägt rum under tiden från landsbygd till städer. De indelningsändringar, som skett under perioden, ha i allmänhet inneburit, att landskommuner blivit städer eller inkorporerats helt eller delvis med städer. Med hänsyn härtill skulle antalet födda utomäktenskapliga barn under åren 1923—1940 vid oförändrad indelning — den som gällde den 1 januari 1940 — ha varit för landsbygdens vidkommande något mindre och för städernas del i motsvarande mån större än det antal, som redovisas i föregående tablå (å sid. 18) och som använts vid beräkningen av ovan angivna procenttal. Nämda faktorer torde dock icke vara av den betydelse, att de kunna förklara hela skillnaden i procenttalen mellan landsbygd och städer.

Att relativa antalet upphörda barnavårdsmanförordnanden är större på landsbygden än i städerna sammanhänger delvis därmed, att legitimeringarna, vilka enligt det föregående orsaka större delen av de upphörda barnavårdsmanaskapen, äro relativt talrikare i förra fallet än i det senare. Hyrenius har i sitt förut nämnda arbete beräknat legitimeringsfrekvensen särskilt för landsbygd och städer. Av de barn, vilka fötts utom äktenskap under femårsperioden 1926—30, voro vid tidpunkten för 1936 års partiella folkräkning på landsbygden 54 % och i städerna 52 % legitimerade genom föräldrarnas äktenskap. I närmast föregående femårsåldersklass (1921—25) hade i förra fal-

Tab. E. Barnavårdsnämndernas verksamhetsområden fördelade efter antalet barnavårdsmän och deras sammanlagda antal barnavårdsmannauppdrag vid slutet av år 1940.

	Antal barnavårds-samhällen	Därav med nedanstående antal barnavårdsmannauppdrag															
		0	1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-200	201-
<i>Landsbygden</i> . . .	2 398	74	579	497	290	179	151	117	140	83	49	37	39	40	14	76	33
Antal barnavårds-samhällen m. nedanstående antal barnavårdsmän																	
0	74	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1 500	—	321	294	208	124	108	82	109	65	30	32	28	23	9	45	22
2	270	—	107	45	24	18	10	11	10	8	8	3	8	4	1	11	2
3	167	—	78	34	12	10	7	7	3	2	2	—	1	2	—	5	4
4	92	—	49	15	4	5	3	4	5	1	—	1	1	1	—	3	—
5—6	129	—	24	57	14	7	6	2	5	3	1	—	—	4	2	2	2
7—8	66	—	—	44	9	1	5	1	1	1	—	1	—	2	—	1	—
9—10	29	—	—	8	9	4	—	1	2	1	3	—	—	—	—	1	—
11—15	32	—	—	—	10	8	3	2	—	1	—	—	1	2	—	4	1
16—20	16	—	—	—	—	2	3	4	2	1	2	—	—	1	—	—	1
21—30	14	—	—	—	—	—	6	3	3	—	2	—	—	1	—	—	—
31—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	4	1
<i>Städerna</i>	117	—	—	1	6	4	4	5	6	3	5	9	7	5	4	22	36
Antal städer m. nedanstående antal barnavårdsmän																	
1	59	—	—	1	5	3	2	5	4	2	4	5	6	2	3	9	8
2	20	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	3	—	5	8
3	11	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	1	5	1
4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
5—6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	1	1
7—8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
9—10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
11—15	7	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	5
16—20	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
21—30	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
31—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2

let 51 % och i det senare 48 % av barnen fått äktenskaplig börd genom föräldrarnas giftermål. Möjligt är att entledigande av barnavårdsman av andra orsaker än legitimering också förekommer i större utsträckning på landsbygden än i städerna. Sannolikt får man också räkna med att relativa antalet fall, då barnavårdsman aldrig varit förordnad, är större på landsbygden än i städerna. Några särskilda beräkningar härav ha icke kunnat verkställas, men antagligt är att så förhåller sig. I det stora antalet småkommuner på landsbygden, där yrkesmässigt arbetande barnavårdsmän icke finnas, torde ofta svårigheter uppstå att finna lämplig barnavårdsman. Det torde därför stundom förflyta en längre tid, innan barnavårdsman blir tillsatt. Väntas dessutom barnet bliva relativt snart legitimerat, torde det mångenstädes icke anses nödvändigt att barnavårdsman tillsättes.

Antalet personer, som vid utgången av år 1940 fungerade såsom barnavårdsmän under nämndernas tillsyn, utgjorde enligt vad som framgår av tab.

Tab. F. Barnavårdsmän landsdelsvis år 1940.

Landsdelar och kommuntyper	Antal barnavårdsmän	Därav i procent		Antal barnavårdsmän med arvode i % av samtliga		
		män	kvinnor	män	kvinnor	tillhopa
<i>Landsbygden</i>	5 774	89·3	10·7	35·5	43·2	36·4
Mälardalen	795	81·8	18·2	48·3	44·8	47·7
Östra Götaland	1 421	91·6	8·4	28·7	37·0	29·4
Skåne, Blekinge och Halland	721	83·5	16·5	66·3	73·1	67·4
Bohuslän och Vänerlän	1 770	91·9	8·1	22·8	27·1	23·1
Dalarna och Norrland	1 067	91·3	8·7	38·5	35·5	38·2
Jordbrukskommuner	2 376	92·0	8·0	29·3	29·6	29·3
Skogskommuner	161	89·4	10·6	42·4	47·1	42·9
Blandade kommuner	2 246	89·6	10·4	35·8	45·5	36·8
Industrikommuner	328	73·5	26·5	49·3	48·3	49·4
Övriga kommuner	663	85·8	14·2	50·8	59·6	52·0
<i>Städerna</i>	547	46·3	53·7	41·9	51·7	47·2
Stockholm	61	16·4	83·6	40·0	72·5	67·2
Göteborg	39	33·3	66·7	53·8	84·6	74·4
Malmö	14	—	100·0	—	—	—
Övriga städer över 30 000 inv.	83	26·5	73·5	63·6	47·5	51·8
Städer under 30 000 inv.	350	59·4	40·6	38·9	45·1	41·4
<i>Hela riket</i>	6 321	85·5	14·5	35·8	46·0	37·3

4, i hela riket 6 321. Det stora flertalet av dessa, 5 774 eller 91 %, kommer på landskommunerna, medan 547 redovisas för städerna. I förhållande till antalet barnavårdsmannauppdrag, som på landsbygden uppgick till 62 549 och i städerna till 36 354, hade sålunda landskommunerna ojämförligt mycket flera barnavårdsmän än städerna. Detta sammanhänger huvudsakligen med att det stora flertalet landskommuner äro rätt små och antalet barnavårdsmannauppdrag kommunvis relativt ringa, varför endast ett fåtal uppdrag komma på varje barnavårdsman. Detta framgår av tab. E, där barnavårdsnämnderna fördelats efter antalet fungerande barnavårdsmän och deras sammanlagda antal barnavårdsmannauppdrag vid slutet av år 1940. Av de 2 324 landskommuner, som hade barnavårdsmän förordnade vid denna tidpunkt, hade 1 076 eller 46 % högst 10 barnavårdsmannaskap och 1 696 eller 73 % högst 25. Tabellen ger vidare vid handen, att landskommunerna i många fall redan vid ett fåtal barnavårdsmannauppdrag fördelat dessa på ett flertal barnavårdsmän. Av de landskommuner, som hade högst 25 barnavårdsmannauppdrag, hade 38 % förordnat flera barnavårdsmän.

Relativa antalet män och kvinnor bland barnavårdsmännen samt andelen med arvode avlönade barnavårdsmän framgår av den översikt landsdels- och kommuntypsvis, som lämnas i tab. F.

Av samtliga redovisade barnavårdsmän voro 5 407 eller 85 % manliga och 914 eller 15 % kvinnliga. På landsbygden voro de kvinnliga barnavårdsmännen synnerligen fåtaliga (11 %), men i städerna voro de i majoritet (54 %). Störst är det kvinnliga inslaget i de större städerna och minst i jordbrukskommunerna.

Av samtliga barnavårdsmän åtnjöto 2 358 eller 37 % särskilt arvode för sitt uppdrag. I övriga fall fullgjordes barnavårdsmannauppdraget antingen av oavlönade förtroendemän eller av hos barnavårdsnämnderna anställda tjänstemän, i vilkas arbetsuppgifter det ingår att utan ersättning mottaga barnavårdsmannaförordnanden. De avlönade barnavårdsmännen voro relativt talrikare i städerna (47 %) än på landsbygden (36 %). Deras andel var störst i de större städerna och minst i jordbrukskommunerna. Kvinnorna åtnjuto i större utsträckning än männen särskilt arvode för barnavårdsmannauppdragen. Antalet barnavårdsmannauppdrag, för vilka arvode utgått under året, är icke känt. Om antalet vid barnavårdsnämnderna anställda tjänstemän, vilka fungerade såsom barnavårdsmän, ha heller inga uppgifter inhämtats.

I arvode för barnavårdsmannauppdrag utbetalade barnavårdsnämnderna under år 1940 enligt uppgifterna i tab. 4 i tabellbilagan inalles cirka 913 700 kr. Av detta belopp kom ungefär 460 400 kr. på landskommunerna och cirka 453 300 på städerna. Om arvodets genomsnittliga storlek per barnavårdsmannauppdrag är intet känt, då uppgifter saknas om antalet barnavårdsmannaförordnanden, för vilka arvode utgått. Det belopp, som i genomsnitt utgått i arvode per barnavårdsman, är givetvis beroende av antalet innehavda förordnanden.

Bidragförskott. Till förskottering av det underhållsbidrag, som fadern till utomäktenskapliga barn eller till frånskild kvinnas barn är förpliktad utgiva i enlighet med dom eller avtal, skola barnavårdsnämnderna under vissa förutsättningar efter gjord ansökan enligt bestämmelserna i bidragförskottslagen utbetala s. k. bidragförskott, därest barnafadern icke fullgör sin underhållsskyldighet. Denna förmån tillkommer barn under 16 år, för vilka faderskap och underhållsskyldighet fastställts och vilkas föräldrar icke sammanbo. Förskottets storlek är beroende av moderns årsinkomst eller, om hon är gift med annan än barnets fader, av hennes och hennes mans gemensamma årsinkomst. Förskottet får dock icke överstiga det fastställda underhållsbidraget från barnets fader. Det är graderat efter dyrort i likhet med folkpensionerna. Den summa, som högst kan utgå för ett barn, är i första dyrortsgruppen 240 kr., i andra 300 kr. och i tredje 360 kr. per år; för 2 barn utgöra beloppen resp. 420, 525 och 630 kr.; för 3 barn resp. 600, 750 och 900 kr. och för varje barn därutöver ytterligare 120, 150 och 180 kr. i resp. dyrortsgrupper. För barn under 2 år höjes förskottet med 60 kr. Förskottet beviljas för ett år i sänder och utbetalas månadsvis. Det förskotterade beloppet återkräves av det allmänna från barnets fader. Kostnaderna fördelas i övrigt med $\frac{3}{4}$ på statsverket och $\frac{1}{4}$ på den kommun, vars barnavårdsnämnd beviljade förskottet.¹

Föreliggande statistiska uppgifter rörande bidragförskotten under år 1940 redovisas länsvis och för de större städerna i tab. 4 i tabellbilagan. I tab. G lämnas för olika landsdelar och för kommuner av olika näringskaraktär en översikt av i vilken utsträckning bidragförskott utgått och av det utbetalade förskottets storlek i medeltal per barn och år.

Under år 1940 utgick bidragförskott i ungefär 24 900 fall, därav 14 200

¹ De här lämnade uppgifterna voro gällande under hela år 1940. Sedermera har en ny bidragförskottslag, som innebär betydande ändringar, antagits och trätt i kraft den 1 juli 1943.

Tab. G. Bidragsförskott under år 1940.

Landsdelar och kommuntyper	Bidragsförskott ha utbetalats			Antal barn med bidragsförskott i % av		Beloppet av utbetalat bidragsförskott per barn och år kr.
	till antal		med kronor	antal barn under 15 år	antal barn m. förordn. bv.man	
	fall	barn				
<i>Landsbygden</i>	14 207	16 248	2 997 085	1·8	26·0	184
Mälardalen	2 052	2 359	440 643	1·7	24·3	187
Östra Götaland	1 834	2 051	364 334	1·4	26·9	178
Skåne, Blekinge och Halland	2 282	2 600	446 156	1·8	25·1	172
Bohuslän och Västergötland	2 029	2 349	429 117	1·4	28·0	183
Dalarna och Norrland	6 010	6 889	1 316 835	2·4	26·0	191
Jordbrukskommuner	3 080	3 492	630 231	1·6	26·8	180
Skogskommuner	1 070	1 148	208 117	2·1	24·4	181
Blandade kommuner	5 443	6 222	1 134 248	1·9	26·9	182
Industrikommuner	1 672	2 005	391 990	1·8	23·8	196
Övriga kommuner	2 942	3 381	632 499	1·8	25·9	187
<i>Städerna</i>	10 702	13 457	2 732 180	3·4	37·0	203
Stockholm	3 089	3 952	893 207	4·9	45·5	226
Göteborg	1 501	2 005	427 822	4·1	45·5	213
Malmö	879	1 083	197 943	4·0	33·7	183
Övriga städer över 30 000 inv.	1 899	2 306	436 791	2·9	31·3	189
Städer under 30 000 inv.	3 334	4 111	776 417	2·5	32·4	189
<i>Hela riket</i>	24 909	29 705	5 729 265	2·3	30·0	193

på landsbygden och 10 700 i städerna. Antalet barn, som åtnjutit bidragsförskott under någon del av året, uppgick till omkring 29 700, varav i landskommunerna 16 200 och i städerna 13 500.

Antalet barn med bidragsförskott utgör på landsbygden 26 % och i städerna 37 % samt i hela riket 30 % av antalet barn, som stodo under tillsyn av förordnad barnavårdsman under år 1940. De högsta siffrorna ha Stockholm och Göteborg med 46 % och därefter Malmö med 34 %, under det att genomsnittet för övriga städer är 31 à 32 %. Genomsnittssiffran för landskommunerna är relativt låg i jämförelse med städernas. För landskommunerna i olika landsdelar och med olika näringskaraktär föreligga inga större skillnader i procentalen, som alla ligga i omedelbar närhet av medeltalen för hela landsbygden.

Samtliga barn, som stå under tillsyn av förordnad barnavårdsman, äro emellertid icke berättigade till erhållande av bidragsförskott. Ovanstående procenttal få därför icke tolkas så, att bidragsförskottslagen ännu under år 1940 icke skulle ha tillämpats i full utsträckning. Differenserna i procenttalen mellan olika kommungrupper och landsdelar torde fastmer ha sin orsak huvudsakligen i andra förhållanden än olikheter i tillämpningen av bidragsförskottslagen.

Av de 95 400 utomäktenskapliga barn under 18 år, som vid utgången av år 1940 stodo under barnavårdsnämndernas tillsyn genom förordnad barnavårdsman, kunna endast en mindre del komma ifråga till bidragsförskott. Uteslutna

från förskotteringsförmån äro sålunda alla barn, för vilka faderskapet och underhållsskyldigheten icke faststälts. Dessa utgöra cirka 9 % av samtliga utomäktenskapliga barn med förordnad barnavårdsman eller ungefär 8 500 år 1940. Barn, vilkas föräldrar sammanbo utan att vara gifta, falla heller icke under bidragsförskottslagen. Dessa utgöra ungefär 10 % av samtliga utomäktenskapliga barn, för vilka faderskapet faststälts, eller ungefär 8 600. Dessutom måste frånräknas de utom äktenskap födda barn, som äro över 16 år, cirka 13 000. Av återstående 63 000 utomäktenskapliga barn med förordnad barnavårdsman kunna givetvis ifrågakomma till erhållande av bidragsförskott endast sådana, vars fader icke fullgör sin underhållsskyldighet. Dessa utgjorde år 1936 enligt de statistiska undersökningar, som 1934 års barnpensioneringssakkunniga verkställde (S. O. U. 1936: 47), omkring 49 % av samtliga utomäktenskapliga barn med månatligt underhållsbidrag. Under förutsättning att frekvensen av bidragsförsummelser år 1940 var ungefär densamma, kommer man sålunda fram till att i runt tal 30 000 av de utomäktenskapliga barn, som stodo under tillsyn av förordnad barnavårdsman vid utgången av år 1940, skulle falla under bidragsförskottslagen. En del av dessa torde dock icke vara berättigade till bidragsförskott på grund av att modern har för hög taxerad inkomst. Antalet utomäktenskapliga barn bland de 29 700 barn, till vilka bidragsförskott utgått under år 1940, är icke bekant. De torde emellertid utgöra det övervägande antalet. Med hänsyn till vad dessa beräkningar, som givetvis endast få betraktas såsom approximativa, ge vid handen, torde det sålunda finnas anledning antaga, att bidragsförskottslagen i stort sett kommit i full tillämpning.

De stora differenser, som framträda mellan de större och de mindre städerna samt mellan landskommunerna och städerna överhuvud i avseende på den omfattning, vari bidragsförskottslagen tillämpats, torde förskriva sig från flera orsaker. Att de utomäktenskapliga barnen i landskommunerna ha bidragsförskott i relativt mindre utsträckning än i städerna torde väsentligen sammanhänga därmed, att relativa antalet dylika barn, vilkas föräldrar sammanbo utan att ha ingått äktenskap med varandra, är väsentligt större i förra fallet än i det senare samt att frekvensen av bidragsförsummelser från barnafädernas sida är mindre. Vad beträffar de tre största städerna är frekvensen av samboendeförbindelser med barn avsevärt mindre men frekvensen av bidragsförsummelser väsentligt större än i de mindre städerna och i landskommunerna. I samma riktning som dessa faktorer verkar också det förhållandet, att legitimeringsfrekvensen är större för de utom äktenskapet födda barnen på landsbygden än i städerna. Om avsikten är att efter någon tid legitimera ett utomäktenskapligt barn, torde detta ha ett återhållande inflytande på sökandet av bidragsförskott.

De belopp, som utbetalats i bidragsförskott under år 1940, uppgingo enligt barnavårdsnämndernas uppgifter tillsammans (inräknat statsbidraget) till 5·7 milj. kr., varav på landsbygden ungefär 3·0 milj. kr. och i städerna cirka 2·7 milj. kr. Enligt kommunernas uppgifter till finansstatistiken utgjorde bruttoutgifterna för bidragsförskotten under åren 1938—1940 de belopp, som redovisas

Tab. H. I bidragsförskott utbetalade belopp (1000-tal kr.) landsdelsvis åren 1938—1940 enligt finansstatistiken.

Landsdelar	1938	1939	1940
<i>Landsbygden</i>	2 547	2 929	2 926
Mälardlänen	409	447	435
Östra Götaland	314	358	349
Skåne, Blekinge och Halland	401	451	435
Bohuslän och Vänerlänen	318	383	409
Dalarna och Norrland	1 105	1 290	1 298
<i>Städerna</i>	1 380	2 114	2 093
Stockholm	—	417	443
Göteborg	408	518	428
Malmö	45	52	49
Övriga städer över 30 000 inv.	384	427	436
Städer under 30 000 inv.	543	700	737
<i>Hela riket</i>	3 927	5 043	5 019

i tab. H. Finansstatistikens uppgifter äro för år 1940 lägre än barnavårdsnämndernas. Skillnaden utgör 700 000 kr. Större delen eller 600 000 kr. av detta belopp kommer på städerna. För Stockholm och Malmö upptager finansstatistiken belopp, som med 450 000 resp. 149 000 kr. understiga de av barnavårdsnämnderna redovisade. Dessa differenser bero uppenbarligen på att statsbidragen i dessa två städer icke inräknats i de förskotterade underhållsbidragen i finansstatistiken.

Beträffande utvecklingen av bidragsförskotten under dessa tre år visa finansstatistikens uppgifter, även om de äro i någon mån ofullständiga, att de utgående bidragsbeloppen voro i det närmaste desamma under 1940 som ett år tidigare, men att de under det första året, 1938, voro väsentligt lägre än under följande två år. Under bidragsförskottslagens första år torde förskotteringen av underhållsbidrag dock ha kommit i tillämpning i något större omfattning än vad som framgår av finansstatistikens siffror. Redovisningen torde nämligen vara ofullständigare för 1938 än för senare år. Detta framgår bl. a. därav, att för Stockholm icke redovisats några kostnader för bidragsförskott under 1938.

De belopp, som i genomsnitt utgått i bidragsförskott per barn under 1940, redovisas för olika delar av riket i sista kolumnen av tab. G. Det genomsnittliga beloppet utgör för hela riket 193 kr., för landsbygden 184 kr. och för städerna 203 kr.

Fäderna till de barn, som åtnjöto bidragsförskott under 1940, uppgingo enligt tab. 4 till ungefär 25 000, varav 14 300 på landsbygden och 10 700 i städerna. De vistades i 91 % av samtliga fall på ort, som var känd för barnavårdsnämnderna, enligt vad som framgår av tab. I. I 5 % av fallen hade efterlysning skett. Knappt varannan efterlysning synes dock ha lett till resultat. Antalet vid årets slut ej anträffade fäder utgjorde omkring 7 % av samtliga.

Ersättning helt eller delvis för bidragsförskott, som utbetalats under år

Tab. 1. Antal fäder till barn med bidragsförskott år 1940 fördelade (i %) med avseende på om deras vistelseort var känd eller icke samt frekvensen av återbetalade bidragsförskott.

Landsdelar och kommuntyper	Hela antalet fäder	Därav i %				Antal fäder som inbetalat ersättning i % av fäder med känd vistelseort	Återbetalat belopp i % av utbetalade bidragsförskott under 1940	Återbetalat bidragsförskott per fäder kr.
		med känd vistelseort hela året	efterlysta	efterlysta och anträffade ¹	icke anträffade vid årets slut			
<i>Landsbygd</i>	14 299	90·1	5·3	2·2	7·7	46·2	24·2	119
Mälardalen	2 049	88·7	6·7	3·0	8·3	47·4	24·8	122
Östra Götaland	1 841	88·2	7·1	2·9	8·9	43·5	23·2	116
Skåne, Blekinge, Halland	2 291	89·6	6·3	2·6	7·8	48·3	23·7	104
Bohuslän o. Vänerlän	2 041	89·1	6·1	2·0	9·0	45·2	22·9	117
Dalarna o. Norrland	6 077	91·8	3·6	1·6	6·6	46·0	25·0	126
Jordbrukskommuner	3 104	89·8	6·2	2·4	7·8	43·3	22·7	115
Skogskommuner	1 069	91·9	3·3	2·2	6·0	46·5	23·0	103
Blandade kommuner	5 470	91·2	4·5	1·8	7·0	45·5	23·9	117
Industrikommuner	1 683	87·9	6·6	2·8	9·3	52·0	31·9	157
Övriga kommuner	2 973	89·3	5·8	2·3	8·4	47·0	22·1	109
<i>Städer</i>	10 760	91·0	4·4	1·9	7·1	57·3	29·4	140
Stockholm	3 156	88·8	3·9	1·1	10·1	54·9	29·0	166
Göteborg	1 518	94·8	1·8	1·1	4·1	54·9	23·5	126
Malmö	879	85·9	14·1	7·6	6·5	62·7	35·2	135
Övr. städer över 30 000 inv.	1 831	93·1	3·5	1·7	5·2	55·9	28·2	124
Städer under 30 000 inv.	3 376	91·7	4·1	1·6	6·7	52·9	31·8	133
<i>Hela riket</i>	25 059	90·5	4·9	2·1	7·4	51·0	26·6	129

1940 eller tidigare, inflöt under redovisningsåret enligt tab. 4 från i runt tal 11 800 fäder, därav 6 100 på landsbygden och 5 700 i städerna. Av samtliga fäder, vilkas vistelseort var känd för barnavårdsnämnderna, hade 51 % återbetalat någon del av de underhållsbidrag, som nämnderna förskotterat (se tab. I). Relativa antalet fäder, som lämnat återbetalning, var större i städerna (57 %) än på landsbygden (46 %). De belopp, som återbetalats av de ersättningsskyldiga fäderna, utgjorde något över 1½ milj. kr. På landsbygden hade återbetalats 0·7 milj. kr. och i städerna 0·8 milj. kr. De återbetalade beloppen utgjorde 27 % av värdet av de under 1940 förskotterade underhållsbidragen, nämligen på landsbygden 24 % och i städerna 29 %. I medeltal hade var och en av fäderna under året återbetalat 129 kr., nämligen på landsbygden 119 kr. och i städerna 140 kr.

Till 1940 års fattigvårdsstatistik har socialstyrelsen inhämtat uppgifter från fattigvårdsstyrelserna om bl. a. huru många barn i de familjer, som erhållit fattigvårdsunderstöd i någon form under år 1940 eller någon del därav, åtnjutit bidragsförskott. Antalet sådana barn utgjorde i hela riket 8 400, därav 3 500 på landsbygden och 4 900 i städerna. I relation till hela antalet barn

¹ Ingå även i föregående kolumn.

med bidragsförskott under året utgöra dessa tal för hela riket 28 %, för landskommunerna cirka 21 % och för städerna 36 %.¹

Arbetsföreläggande. Föräldrars försummelse av sin underhållsskyldighet kan, liksom enligt fattigvårdslagen, föranleda arbetsföreläggande. I barnavårdslagen (72 §) stadgas om arbetskyldighet för: a) den, som av lastbarhet, vårdslöshet, lättja eller liknöjdhet så försummar sina skyldigheter mot sitt barn, som ej fyllt 16 år, att skyddsuppfostran eller samhällsvård måste beredas detta, och tillika undandraget sig fullgörandet av honom åliggande ersättningskyldighet; b) den, som enligt dom eller avtal är pliktig att vid fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till sitt barn, som ej fyllt 16 år, men av lättja eller liknöjdhet underlåter att fullgöra denna plikt och härigenom föranleder sådan försämring av det uppehälle och den uppfostran, som lagligen tillkommer barnet, att särskild åtgärd mot den försumlige prövas påkallad för att framtvinga underhållsskyldighetens fullgörande. Den försumlige kan åläggas arbete på den plats, fattigvårdsanstalt el. dyl., som barnavårdsnämnden finner lämplig. Regeln är dock att arbete under behövlig ledning och övervakning icke kan ordnas utom på de för ändamålet skapade arbetshemmen (enligt 33 § fattigvårdslagen), vilka upprättats och drivas av landstingen med bidrag av statsmedel.

Antalet under redogörelseåret meddelade arbetsförelägganden redovisas länsvis och för de större städerna i tab. 4. Under 1940 ha barnavårdsnämnderna meddelat försörjningspliktig arbetsföreläggande i 812 fall, varav i 139 fall enligt 72 § a) och i 673 fall enligt 72 § b). I senare fallet avsågo föreläggandena 583 fall, i vilka bidragsförskott utgått. Antalet fall, då tillämpning av barnavårdslagens bestämmelser om arbetsförelägganden ifrågasatts, är givetvis större. I en hel del fall ha nämnderna ansett sig icke böra omedelbart meddela arbetsföreläggande utan till en början endast beslutat tilldela vederbörande varning. Huru många dessa fall äro har dock icke efterfrågats.

Det stora flertalet försumliga försörjningspliktiga falla tydligen till föga inför delgivningen av barnavårdsnämndens beslut om arbetsföreläggande och göra upp sitt mellanhavande med kommunen och påtaga sig själva den försörjningsplikt, som samhället måst fullgöra. Enligt barnavårdsnämndernas uppgifter för 1940 ha föreläggandena nämligen endast i 133 fall, varav 28 fall enligt 72 § a) och 105 fall enligt 72 § b), lett till vederbörandes inställelse i arbetet.

¹ Jfr Fattigvården år 1940, sid. 60 o. f.

V. Barnavårdsnämndernas verksamhet enligt barnavårdslagen.

Verksamhetens huvudformer. Barnavårdsnämndernas verksamhet enligt barnavårdslagen är inriktad på tre linjer, nämligen:

1. att vidtaga åtgärder till barns och ungdoms välfärd av allmän art, t. ex. att främja tillkomsten av vissa slag av barnavårdsinstitutioner;

2. att i särskilda fall ingripa för att bereda skydd, vård eller uppfostran åt barn och ungdom antingen genom förebyggande åtgärder eller genom omhändertagande;

3. att utöva kontroll över fosterbarnsvården.

Föreliggande statistik avser barnavårdsnämndernas omhändertagande och den därmed förbundna förebyggande verksamheten samt deras tillsyn över fosterbarnsvården.

Bestämmelserna angående omhändertagande av barn och ungdom äro i lagen upptagna under två olika rubriker, nämligen omhändertagande för skyddsuppfostran och omhändertagande för samhällsvård. Förutsättningen för skyddsuppfostran är förefintligheten av så allvarliga missförhållanden, att nämnderna ha rätt att ingripa även *mot* föräldrarnas vilja. För att samhällsvård skall beredas, erfordras däremot ej, att förhållandena äro så svårartade, som nyss nämnts, men väl att de äro sådana, att nämnderna ej böra undandraga sig att *med* föräldrarnas samtycke bringa hjälp genom barnets omhändertagande.

För *skyddsuppfostran* skola enligt 22 § i barnavårdslagen omhändertagas: a) barn under 16 år, som i föräldrahemmet misshandlas eller utsätts för allvarlig vanvård eller annan fara till liv eller hälsa; b) barn i sagda ålder, som på grund av föräldrarnas lastbarhet, vårdslöshet eller oförmåga att fostra barnet, är i fara att bliva vanartat; c) barn under 18 år, som befinnes vara så vanartat, att särskilda uppfostringsåtgärder krävas för dess tillrättaförande; d) personer i åldern mellan 18 och 21 år, som befinnas vara hemfallna åt ett oordentligt, lättjefullt eller lastbart levnadssätt och beträffande vilka särskilda åtgärder från barnavårdsnämndernas sida krävas för deras tillrättaförande. Sistnämnda kategori ungdom, som tidigare behandlats enligt lösdrivarlagen, har genom lag den 31 maj 1934 överförts till barnavårdslagen, i samband med en höjning av åldersgränsen i lösdrivarlagen till 21 år.

Innan barnavårdsnämnd beslutar omhändertagande för skyddsuppfostran, skall den överväga, huruvida rättelse kan vinnas genom förebyggande åtgärder, så att ett skiljande från hemmet ej sker, förrän det visat sig, att rättelse icke kunnat vinnas på annat sätt.

Samhällsvård skall enligt 29 § i barnavårdslagen beredas barn under 16 år i följande fall: a) om barnet på grund av föräldrarnas sjukdom, liknöjdhet eller oförmåga eller eljest i hemmet rådande förhållanden är utsatt för nöd utan att likväl förutsättningarna för skyddsuppfostran föreligga; b) om barnet till följd av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig svaghet är i behov av särskild vård utom hemmet, som ej kan beredas av föräldrarna; c) om barnets föräldrar övergivit barnet eller avlidit. Förutsättningen för sådant omhändertagande är, att vårdbehovet icke annorledes (t. ex. genom understöd från fattigvårdsstyrelsen) avhjälpes samt i fråga om a) och b) att föräldrarna medgivit omhändertagandet.

Hur det skall ordnas för ett barn, som omhändertagits, beror icke på om barnavårdsnämndens beslut avsett skyddsuppfostran eller samhällsvård, utan avgöres med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall. Icke vanartade barn skola i regel utackorderas i för ändamålet lämpade enskilda hem. De kunna även intagas i barnhem, om så befinnes lämpligt eller om något passande enskilt hem ej finnes att tillgå. För vanartade barn skall i första hand övervägas intagning på skyddshem men överlämnande till barnhem eller enskilt hem kan även ske. Skyddshemselever, som fyllt 15 år, kunna, om de visat särdeles svår vanart, överföras till allmän uppfostringsanstalt. Personer, som omhändertagits efter fyllda 18 år, böra överlämnas till skyddshem eller allmän uppfostringsanstalt; dessutom kan intagning i arbetshem ifrågakomma. Barn, som på grund av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet e. dyl. är i behov av särskild vård, skall beredas dylik vård å härför lämpad anstalt eller annorstädes.

Den *kontroll över fosterbarnsvården*, som enligt lagen tillkommer barnavårdsnämnderna, skall omfatta å ena sidan alla barn under 16 år, som mot ersättning vårdas hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, och dessutom, då barnavårdsnämnd så beslutar, barn som utan ersättning vårdas hos annan än föräldrarna eller annan förmyndare å andra sidan alla barn i nämnda ålder, vilka äro intagna i barnhem, oavsett om ersättning för vården utgår eller ej. I vissa fall kan befrielse från lokal tillsyn meddelas (jfr härom sid. 73).

Allmän översikt av verksamheten. Antalet barn, varmed barnavårdsnämnderna tagit befattning under år 1940 inom de olika grenarna av deras verksamhet enligt barnavårdslagen, framgår av den översikt, som lämnas i tab. J.

Hela antalet barn, vilka under redovisningsåret voro föremål för barnavårdsnämndernas åtgärder enligt barnavårdslagen eller i egenskap av fosterbarn stodo under deras tillsyn, utgjorde efter avdrag för dubbelförda barn 57 759. Nämndernas omhändertagande och förebyggande verksamhet omfattade 39 149 barn eller något mer än $\frac{2}{3}$ av samtliga. Antalet redovisade fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn utgjorde 27 105 eller 47 % av totalantalet. Häri äro inräknade 8 495 barn, vilka voro omhändertagna för skyddsuppfostran eller samhällsvård och överlämnats till fosterhem eller barnhem utom den kommun, där omhändertagandet ägt rum. Övriga 18 610 fosterbarn voro av enskild person överlämnade till fosterhem eller barnhem.

Tab. J. Översikt över antalet barn, varmed barnavårdsnämnderna haft att taga befattning enl. barnavårdslagen under år 1940 (1937).

	1940			1937 Hela riket
	Lands- bygden	Städerna	Hela riket	
1. <i>Skyddsuppfostran, samhällsvård och därmed sammanhängande åtgärder.</i>				
Antal barn föremål för förebyggande åtgärder	792	2 128	2 920	2 569
Därav senare under året omhändertagna	67	157	224	138
Antal för skyddsuppfostran eller samhällsvård omhändertagna barn	21 681	14 772	36 453	42 087
Därav omhändertagna för:				
a) skyddsuppfostran	3 289	3 227	6 516	6 418
b) samhällsvård	18 408	11 613	30 021	35 782
Antal för skyddsuppfostran eller samhällsvård omhändertagna barn, vilka överlämnats till fosterhem eller barnhem i annan kommun och icke voro undantagna från lokal tillsyn enl. barnavårdslagen 60 § 1—2 mom. ¹	6 563	4 077	10 640	11 450
Därav antal barn, vilka av vistelsekommun				
a) redovisats såsom fosterbarn under tillsyn	3 738	2 645	6 383	5 890
b) icke redovisats såsom fosterbarn under tillsyn . .	2 825	1 432	4 257	5 560
2. <i>Antal redovisade fosterbarn under tillsyn</i>	19 691	7 414	27 105	29 647
Därav				
a) barn under de lokala nämndernas tillsyn	17 725	7 268	24 993	27 282
b) barn undantagna från lokal tillsyn enl. barnavårdslagen 60 § 1—2 mom.	1 966	146	2 112	2 365
3. <i>Antal fosterbarn i vidsträckt bemärkelse</i>	31 630	13 641	45 271	51 948
4. <i>Antal barn (netto), varmed barnavårdsnämnderna tagit befattning enl. barnavårdslagen</i>	36 398	21 366	57 759	65 910

Fosterbarnen torde vara väsentligt flera än dem, som enligt barnavårdsnämndernas uppgifter stått under deras tillsyn under redovisningsåret. Av en verkställd undersökning, för vilken en redogörelse lämnas i kapitlet om fosterbarn (sid. 74), har befunnits, att drygt 4 250 barn, omhändertagna av barnavårdsnämnderna och utackorderade i andra kommuner, saknats i dessa kommuners fosterbarnsförteckningar. Enligt vad som visas i det följande, skulle åtminstone omkring 3 000 av dessa barn bort stå under barnavårdsnämndernas tillsyn. Antalet fosterbarn skulle med inräknande av dessa barn ökas från c:a 27 000 till 30 000. Därigenom förändras dock icke nettoantalet barn, varmed barnavårdsnämnderna tagit befattning under året, alldenstund dessa barn äro inräknade i statistiken såsom omhändertagna. Även i fråga om barn, som av föräldrar eller andra anhöriga inackorderats hos enskilda, torde den statistiska redovisningen vara ofullständig i minst lika hög grad som beträffande de av nämnderna omhändertagna barnen. I åtskilliga fall torde nämnderna sakna kännedom om sådana barn, emedan barnafostraren ej sällan torde underlåta att göra anmälan till barnavårdsnämnden om mottagandet av fosterbarn. Antalet fosterbarn torde därför kunna antagas ligga väsentligt över 30 000.

¹ Se härom sid. 74.

Såsom fosterbarn kunna betraktas även de barn, vilka en kommuns barnavårdsnämnd omhändertagit och överlämnat till enskilt hem eller barnhem inom kommunen, ehuru bestämmelserna om kontroll över fosterbarnsvården formellt ej äga tillämpning på dem. Antalet dylika barn uppgick under 1940 till 18 166. Antalet fosterbarn i vidsträckt bemärkelse skulle, med inräknande av dessa barn bland de redovisade, fosterbarnen under nämndernas tillsyn uppgå till 45 271. På grund av de tidigare nämnda andra ofullständigheterna i fosterbarnsredovisningen torde dock antalet överstiga 50 000.

Hela antalet barn, med vilka barnavårdsnämnderna år 1940 togo befattning enligt barnavårdslagen utgjorde nära 58 000 mot ungefär 66 000 år 1937. Motsvarande siffra var för år 1934 cirka 64 000. Mellan 1937 och 1940 har antalet barn, vilka voro föremål för barnavårdsnämndernas åtgärder enligt barnavårdslagen eller voro fosterbarn under deras tillsyn, minskat med i runt tal 8 000 eller ungefär 12 %. Största nedgången har ägt rum i antalet omhändertagna barn, som minskat med cirka 6 000 (från 42 000 till 36 000) eller 13 %. Antalet redovisade fosterbarn under nämndernas tillsyn har nedgått med omkring 3 000 (från ca 30 000 till 27 000) eller cirka 9 %.

Den relativt stora nedgången mellan 1937 och 1940 i antalet barn, varmed barnavårdsnämnderna tagit befattning enligt barnavårdslagen, torde delvis sammanhånga med den inträdda minskningen av barnaåldrarna inom befolkningen. Mellan folkräkningarna åren 1935 och 1940 har antalet barn under 16 år nedgått med cirka 110 000 (från ungefär 1 509 000 till 1 399 000) eller relativt med 7 %. Antalet barn under 18 år var år 1940 omkring 1 601 000 eller 114 000, d. v. s. cirka 7 % färre än år 1935, då motsvarande antal var 1 715 000. Särskilt stor har nedgången under de senaste två decennierna varit av antalet utom äktenskapet födda barn, vilka i relativt stor utsträckning bli föremål för barnavårdsnämndernas verksamhet enligt barnavårdslagen. Till denna minskning av antalet barn, med vilka barnavårdsnämnderna tagit befattning enligt barnavårdslagen, har sannolikt verksamt bidragit den nya lagstiftningen om barnbidrag och bidragsförskott, vilka lagar trädde i kraft med ingången av år 1938. Barnaförsörjare i knappa ekonomiska omständigheter ha genom barnbidragen och bidragsförskotten erhållit möjlighet att utan anlitan av bl. a. den samhälleliga barnvården omhänderha vårdnaden och försörjningen av sina barn. Detta visar sig framför allt däri, att antalet för samhällsvård omhändertagna barn minskat i så stor omfattning som fallet är, nämligen från cirka 36 000 år 1937 till ungefär 30 000 år 1940 eller med 16 %. Att antalet redovisade fosterbarn under nämndernas tillsyn icke minskat i samma utsträckning som antalet omhändertagna barn torde huvudsakligen sammanhånga med en fullständigare redovisning av fosterbarnen år 1940 än tidigare. Detta framgår bl. a. av det förhållandet, vartill framställningen återkommer i det följande, att barn, omhändertagna av barnavårdsnämnderna och utackorderade i andra kommuner, kunnat återfinnas i större utsträckning år 1940 än tidigare i nämndernas fosterbarnsförteckningar.

I tab. K lämnas en översikt av antalet barn, som under åren från och med 1928 till och med 1940 voro föremål för barnavårdsnämndernas åtgärder eller

Tab. K. Översikt över barnavårdsnämndernas verksamhet 1928—1940.

	A n t a l b a r n				
	1928	1931	1934	1937	1940
I. Barn, som voro föremål för förebyggande åtgärder	2 061	2 455	2 154	2 569	2 920
Därav senare under året omhändertagna	230	183	161	138	224
II. Barn, som under redovisningsåret omhändertogs för skyddsuppfostran eller samhällsvård	7 570	8 162	8 140	8 294	7 137
Därav omhändertagna för:					
a) skyddsuppfostran	1 061	1 049	938	977	1 010
b) samhällsvård	6 624	7 247	7 323	7 348	6 157
III. Samtliga barn som under redovisningsåret voro föremål för skyddsuppfostran eller samhällsvård	35 351	38 846	42 951	42 087	36 453
Därav omhändertagna för:					
a) skyddsuppfostran	4 765	5 578	6 151	6 418	6 516
b) samhällsvård	30 689	33 358	36 874	35 782	30 021
IV. Fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn	29 562	31 517	32 313	29 647	27 105
Därav utackorderade i:					
a) enskilt hem	25 515	26 530	26 990	23 954	21 440
b) barnhem	4 142	5 021	5 367	5 765	5 705

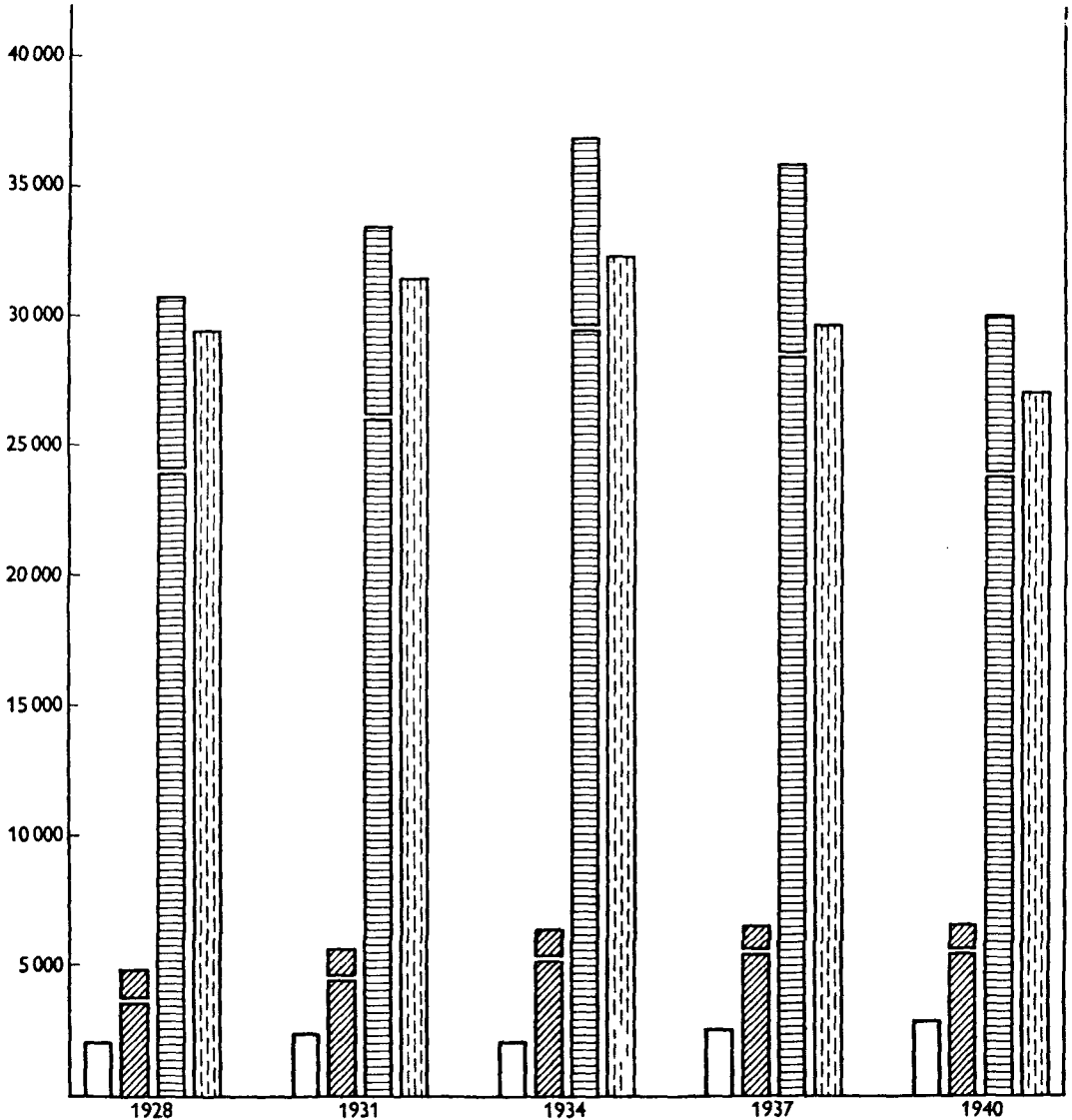
stodo under deras tillsyn. Huvuddragen av de förändringar som skett, åskådliggöras av diagrammet å omstående sida.

Förebyggande åtgärder vidtogos under år 1940 i större omfattning än under något av de föregående redovisningsåren. Av de 2 920 barn och unga personer, som under 1940 voro föremål för dylika åtgärder, blevo 224 sedermera under året omhändertagna. Sistnämnda andel är, såväl absolut som relativt, större än något tidigare år sedan 1928. Bland dem, som under år 1940 blevo föremål för förebyggande åtgärder, märkas 184 personer i åldern 18—21 år. År 1937 var motsvarande antal 150.

Omhändertagande för samhällsvård var vida vanligare än omhändertagande för skyddsuppfostran. År 1940 omhändertogs sålunda 6 157 barn för samhällsvård men endast 1 010 barn och unga personer för skyddsuppfostran. Från 1928 till 1934 visade antalet under respektive år nytillkomna fall av samhällsvård en ökning med ungefär 10 %, medan antalet under samma år nytillkomna fall av skyddsuppfostran minskades med 11 å 12 %. Denna utveckling avstannade år 1937, då antalet nya fall av såväl samhällsvård som skyddsuppfostran var i det närmaste oförändrat gentemot 1934. Emellertid voro i antalet av dem, som under år 1937 omhändertogs för skyddsuppfostran, inräknade 71 personer tillhörande kategorien ungdom i åldern 18—21 år, vilken år 1934 icke omfattades av lagen. I fråga om barn under 18 år fortsatte antalet omhändertaganden för skyddsuppfostran att minskas fram till år 1937. Mellan 1937 och 1940 har antalet nya fall av skyddsuppfostran ökat med ungefär 3 %. Denna ökning kommer uteslutande på ungdom under 18 år. Antalet personer i åldern 18—21 år, som under år 1940 omhändertogs för skyddsuppfostran, var 60 eller något färre än år 1937. Omhändertagande för samhällsvård före-

Antal barn (och ungdom) som berördes av barnvårdsnämndernas verksamhet enligt barnvårdslagen åren 1928, 1931, 1934, 1937 och 1940.

Nombre d'enfants (et d'adolescents) qui étaient l'objet de la protection de l'enfance en 1928, 1931, 1934, 1937 et 1940.

- Förebyggande åtgärder; Mesures préventives
- Skyddsuppfostran (i stapelns topp nya fall); Education protectrice (au sommet cas nouveaux)
- Samhällsvård (i stapelns topp nya fall); Protection sociale (au sommet cas nouveaux)
- Kontroll över fosterbarnsvården; Surveillance des enfants logés et nourris par d'autres que les parents.

kom under 1940 i mindre omfattning än under något tidigare år. Sedan 1937 hade antalet nya dylika omhändertaganden nedgått med 16 %.

Samtliga barn och ungdomar, omhändertagna under år 1940 eller tidigare, vilka under redovisningsåret voro föremål för skyddsoppfostran, utgjorde till antalet 6 516. Även om man frånräknar de personer, som enligt de nya lagbestämmelserna omhändertagits efter fyllda 18 år — till antalet 188 år 1940 och 169 år 1937 — var detta antal större än under något av de föregående redovisningsåren, ehuru ökningen synes ha varit betydligt mindre efter år 1934 än tidigare. Hela antalet för samhällsvård omhändertagna barn (30 021) var år 1940 mindre än under något tidigare redovisningsår och hade sedan 1937 nedgått med icke mindre än 16 %.

Antalet redovisade fosterbarn under barnavårdsnämndens tillsyn var under år 1940 (27 105) mindre än under något tidigare redovisningsår. Deras numerär har sedan år 1934, då den var som störst (32 313), nedgått med 16 % och sedan år 1937 med 9 %. Minskningen kommer uteslutande på fosterbarnen i enskilda hem, vilka alltsedan år 1934 befunnit sig i successivt avtagande. De i enskilda hem utackorderade barnen voro år 1940 färre (21 440) än något tidigare redovisningsår. Deras antal understeg med 10 % 1937 års siffra och med 21 % 1934 års toppsiffra. Antalet fosterbarn i barnhem har oavbrutet ökat från 1928 till 1937. Denna utveckling synes senare ha avstannat, då antalet dylika fosterbarn år 1940 var i det närmaste oförändrat gentemot 1937. Ehuru av skäl som förut angivits (jfr sid. 31) de i tab. K meddelade uppgifterna angående antalet fosterbarn genomgående måste antagas vara för låga, åtminstone vad fosterbarnen i enskilda hem beträffar, är det sannolikt, att de något så när återspegla själva utvecklingen. Fram till 1934 ökades sålunda hela antalet fosterbarn under tillsyn, beroende på att åldersgränsen för ifrågasvarande barn enligt ett till den nya barnavårdslagen fogat övergångsstadgande successivt höjdes från sju till sexton år. Det var att vänta att därefter en nedgång skulle inträda på grund av minskningen i de minderåriga barnens antal bland befolkningen överhuvud.

Jämförelse mellan vissa huvudgrupper av barn. I tab. L angives i absoluta tal fördelningen efter börd av de barn och ungdomar, med vilka barnavårdsnämnderna under redovisningsåret tagit befattning enligt barnavårdslagen. Barnens relativa fördelning efter kön och ålder samt andelen utomäktenskapliga barn inom olika grenar av nämndens verksamhet framgår av tab. M.

De barn, vilka äro föremål för barnavårdsnämndernas verksamhet enligt barnavårdslagen, äro i stor utsträckning utomäktenskapliga. Så var fallet — enligt tab. L — beträffande nära 32 900 eller cirka 57 % av samtliga 57 800 barn inom den samhälleliga barnavården under år 1940. Av samtliga 95 400 utomäktenskapliga barn, vilka vid utgången av år 1940 stodo under tillsyn av förordnad barnavårdsman, voro sålunda drygt $\frac{1}{3}$ antingen omhändertagna av barnavårdsnämnderna eller fosterbarn under nämndernas tillsyn. Omkring 18 500 eller cirka $\frac{1}{5}$ av samtliga utomäktenskapliga barn med förordnad barnavårdsman voro omhändertagna för skyddsoppfostran eller samhällsvård och

Tab. L. Antalet inom- resp. utomäktenskapliga barn, varmed barnavårdsnämnderna tagit befattning under år 1940.

	Barn födda		Samtliga
	i äkten- skap	utom äktenskap	
1. <i>Skyddsuppfostran, samhällsvård och därmed sammanhängande åtgärder.</i>			
Antal barn föremål för förebyggande åtgärder	2 598	322	2 920
Därav senare under året omhändertagna	182	42	224
Antal för skyddsuppfostran eller samhällsvård omhändertagna barn	17 950	18 503	36 453
Därav omhändertagna för:			
a) skyddsuppfostran	4 635	1 881	6 516
b) samhällsvård	13 365	16 656	30 021
Antal för skyddsuppfostran eller samhällsvård omhändertagna barn, vilka överlämnats till fosterhem eller barnhem i annan kommun och icke voro undantagna från lokal tillsyn enl. barnavårdslagen 60 § 1—2 mom. ¹	5 166	5 474	10 640
Därav antal barn, vilka av vistelsekommun			
a) redovisats såsom fosterbarn under tillsyn	2 857	3 526	6 383
b) icke redovisats såsom fosterbarn under tillsyn	2 309	1 948	4 257
2. <i>Antal redovisade fosterbarn under tillsyn</i>	8 480	18 675	27 105
Därav			
a) barn under de lokala nämndernas tillsyn	7 408	17 585	24 993
b) barn undantagna från lokal tillsyn enl. barnavårdslagen 60 § 1—2 mom.	1 022	1 090	2 112
3. <i>Antal barn (netto), varmed barnavårdsnämnderna tagit befattning enl. barnavårdslagen</i>	24 917	32 842	57 759

ungefär lika många voro fosterbarn under nämndernas tillsyn. Antalet inomäktenskapliga barn, med vilka barnavårdsnämnderna tagit befattning under redovisningsåret, uppgick till cirka 24 900. Dessa utgöra drygt 1½ % av samtliga inomäktenskapliga barn under 18 år i riket.

Andelen utomäktenskapliga barn är — såsom framgår av tab. M — störst bland fosterbarnen och bland de för samhällsvård omhändertagna. I förra fallet voro över 2/3 och i det senare betydligt över hälften av barnen födda utom äktenskap. Väsentligt lägre är den relativa frekvensen av utomäktenskapliga barn bland dem som voro föremål för skyddsuppfostran (1/4) eller förebyggande åtgärder (1/6). Men även inom dessa båda verksamhetsgrenar är de utomäktenskapliga barnens andel större än inom befolkningen i motsvarande åldrar. Barn i åldrarna under 18 år äro nämligen till 6 % födda utom äktenskap.

Med avseende på fördelningen på kön framgår av tab. M, att inom samtliga grenar av barnavårdsnämndernas verksamhet förefinnes ett större överskott av gossar än bland barn i allmänhet. Sålunda fanns år 1940 51 gossar bland 100 barn i åldrarna under 18 år. Motsvarande relativt tal utgör ej mindre än 74 för dem som under samma år voro föremål för förebyggande åtgärder, 56 för dem som voro föremål för skyddsuppfostran, 55 för dem som åtnjoto samhällsvård och 54 för fosterbarn under tillsyn.

¹ Se härom sid. 74.

Tab. M. Fördelning efter kön, ålder och börd av vissa huvudgrupper av barn.

	Barn som under år 1940 voro föremål för					Foster- barn under tillsyn	Barn i befolk- ningen år 1940		
	före- byggan- de åtgärder	skydds- uppfostran		samhällsvård			till- hopa	under 16 år	under 18 år
		nytill- komna	samt- liga	nytill- komna	samt- liga				
Hela antalet	2 920	1 010	6 516	6 157	30 021	39 165	27 105	1 398 769	1 601 439
Därav i %:									
a) Gossar	73·6	54·5	56·0	56·3	54·7	56·2	53·6	51·0	50·9
Flickor	26·4	45·5	44·0	43·7	45·3	43·8	46·4	49·0	49·1
b) I åldern under:									
1 år	0·4	3·2	0·5	12·9	2·6	2·1	4·8	6·6	5·8
1—3 »	2·6	6·1	2·5	22·3	8·7	7·2	12·0	13·1	11·4
3—7 »	6·9	11·4	9·4	23·3	17·2	15·1	19·9	23·6	20·6
7—10 »	17·9	16·4	15·4	22·6	25·5	23·3	24·4	17·8	15·5
10—16 »	58·9	47·0	49·1	18·9	45·5	47·1	38·5	38·9	34·0
16—	13·8	15·9	23·1	—	0·5	5·2	0·4	—	12·7
c) Utomäktenskapliga barn	11·0	22·4	28·9	34·9	55·5	48·0	68·9		6·0

De barn, vilka varit föremål för åtgärder från barnavårdsnämndernas sida, äro i genomsnitt något äldre än motsvarande inom befolkningen. Åldrarna under 7 år äro i allmänhet fåtaligare och åldrarna över samma ålder talrikare företrädde, relativt sett, i det förra fallet än i det senare. Den största andelen äldre barn förekommer självfallet i grupperna »förebyggande åtgärder» och »skyddsuppfostran». I båda fallen äro nära $\frac{3}{4}$ av barnen över 10 år. Av samtliga barn inom befolkningen äro något över hälften mellan 10 och 18 år. De barn, som under redovisningsåret åtnjoto samhällsvård, voro till 71 % i skolåldern (7—16 år). Inom befolkningen omfattade samma åldersgrupper 57 % av samtliga barn under 16 år. Under året nytillkomna fall av samhällsvård utgöras i allmänhet av yngre barn. Nära 60 % av dessa barn voro under 7 år och cirka 13 % i första levnadsåret.

Fosterbarn under tillsyn visa i motsats till övriga här behandlade grupper en ålderssammansättning, som i stort sett nära ansluter sig till åldersfördelningen bland samtliga barn i samma ålder.

I jämförelse med föregående redovisningsår har barnens ålderssammansättning icke undergått några mera märkbara förändringar.

Barnavårdsnämndernas verksamhet inom olika landsdelar och i olika kommungrupper.
I tab. 5 i tabellbilagan lämnas uppgifter angående omfattningen av barnavårdsnämndernas verksamhet länsvis. För en jämförande översikt av verksamhetens relativa omfattning inom olika delar av riket har i tab. N antalet barn inom barnavårdsnämndernas olika verksamhetsgrenar satts i relation till antalet barn under 15 år. På grund av att den övre åldersgränsen är olika dels mellan barnavårdsstatistiken och folkräkningen, dels mellan olika grenar av den samhälleliga barnavården, äro talen givetvis endast att betrakta såsom approximativa. För regionala jämförelser torde dock dessa tal lämpa sig bättre än relationstal

Tab. N. Barnavårdsnämndernas verksamhet enligt barnavårdslagen inom olika landsdelar och kommungrupper år 1940.

	Barn, som voro föremål för skydds- uppfostran, samhällsvård m. m. per 1 000 barn under 15 år				Fosterbarn under till- syn per 1 000 barn under 15 år	Fosterbarn i vidsträckt bemärkelse per 1 000 barn under 15 år
	Före- bygg- åtg.	Skydda- upp- fostran	Sam- hälls- vård	Samt- liga		
<i>Landsbygden</i>	0.9	3.7	20.5	24.9	19.7	33.0
Mälardlänen	1.3	3.9	25.9	30.9	26.0	41.2
Östra Götaland	0.5	2.7	16.9	19.9	20.3	25.8
Skåne, Blekinge och Halland	0.7	3.2	17.7	21.6	24.2	35.3
Bohuslän och Vänerlänen	0.6	4.1	13.9	18.5	19.8	30.5
Dalarna och Norrland	1.1	4.1	25.0	30.1	14.0	31.0
Jordbrukskommuner	0.5	2.9	17.9	21.1	21.1	32.9
Skogskommuner	0.8	4.1	25.3	30.2	5.9	23.5
Blandade kommuner	0.7	3.6	19.8	24.0	20.9	34.6
Industrikommuner	1.9	4.4	22.4	28.7	22.5	34.6
Övriga kommuner	1.0	4.0	22.2	27.2	18.3	32.3
<i>Städerna</i>	5.3	8.0	28.9	41.7	18.1	33.6
Stockholm	10.6	10.1	34.6	54.4	19.5	38.4
Göteborg	3.6	8.5	41.0	52.5	14.0	40.8
Malmö	5.7	9.9	28.5	43.7	27.0	45.4
Övr. städer över 30 000 inv.	4.5	9.1	24.2	37.3	13.6	25.6
Städer under 30 000 inv.	3.5	6.1	24.7	34.0	19.3	31.0
<i>Hela riket</i>	2.2	5.0	23.1	30.1	19.2	33.2

i förhållande till invånarantalet på grund av barnens växlande andel av folk-
mängden inom olika delar av riket.

Antalet barn, omhändertagna av barnavårdsnämnderna eller föremål för de-
ras förebyggande åtgärder, utgjorde under år 1940 i hela riket ungefär 30 per
1 000 barn under 15 år. Motsvarande frekvenstal var omkring 2 för dem som
 varit föremål för förebyggande åtgärder, 5 för dem som omhändertagits för
skyddsuppfostran och cirka 23 för dem som åtnjöt samhällsvård. Frekvens-
talen äro i fråga om nämndernas olika verksamhetsgrenar väsentligt högre i
städerna än på landsbygden. Relativa antalet barn, som varit föremål för
nämndernas omhändertagande och förebyggande verksamhet, var i förra fallet
(42 ‰) cirka 50 % högre än i det senare (25 ‰). Vad de olika slagen av åtgärder
 beträffar är skillnaden, relativt sett, mindre mellan landsbygd och städer
beträffande samhällsvård (21 ‰ mot 29 ‰) än i fråga om förebyggande
åtgärder (1 ‰ mot 5 ‰) och skyddsuppfostran (4 ‰ mot 8 ‰).

Den största omfattningen har barnavårdsnämndernas omhändertagande och
den därmed förbundna förebyggande verksamheten i de större städerna, Stock-
holm (54 ‰), Göteborg (53 ‰) och Malmö (44 ‰). Med städernas avta-
gande storlek minskas verksamhetens relativa omfattning, men är dock i de
mindre städerna (under 30 000 invånare) i genomsnitt väsentligt större (34 ‰)
än på landsbygden (25 ‰). I landskommunerna var relativa antalet barn, som
föranlett barnavårdsnämndernas ingripande i någon form, störst i Mälardlänen
(31 ‰) samt i Dalarna och Norrland (30 ‰). Betydligt mindre omfattning

hade nämndernas omhändertagande och förebyggande verksamhet i Götaland (19—22 ‰). Av landskommuner med olika näringskaraktär hade jordbrukskommunerna (21 ‰) samt de blandade kommunerna (24 ‰), som även de ha ett starkt jordbruksinslag, minsta relativa antalet barn, som omhändertagits eller varit föremål för förebyggande åtgärder. Den högsta frekvensen hade skogskommunerna (30 ‰) samt industrikommunerna (29 ‰). Variationerna i omfattningen av barnavårdsnämndernas omhändertagande och förebyggande verksamhet efter kommunernas olika näringstyp synes dock vara mindre än de regionala variationerna i frekvensen.

Förebyggande åtgärder förekommo i någon större utsträckning endast i städerna, talrikast i de större städerna. I landskommunerna voro de ytterst sällan förekommande, sparsammast i jordbruks- och blandade kommuner och i landsdelar, där frekvensen av omhändertaganden för skyddsuppfostran var minst. För skyddsuppfostran omhändertagna barn voro i jordbrukskommunerna samt i Östra Götaland och i de sydsvenska länen icke mera än tredjedelen så många som i de tre större städerna och cirka hälften så talrika som i de mindre städerna. På det hela taget förekom skyddsuppfostran dubbelt så ofta i städerna som i landskommunerna. Förekomsten av skyddsuppfostran varierade sålunda rätt avsevärt mellan olika delar av riket men dock i långt mindre utsträckning än frekvensen av förebyggande åtgärder. Förhållandet mellan frekvensen av förebyggande åtgärder och relativa antalet för skyddsuppfostran omhändertagna barn är därför väsentligt mindre på landsbygden än i städerna, vilket möjligen kan tyda på, att i förra fallet de förebyggande åtgärderna äro i viss utsträckning ofullständigt redovisade. I fråga om samhällsvård föreligger på landsbygden en betydligt högre frekvens i Mälarlänen (26 ‰) samt i Dalarna och Norrland (25 ‰) än i övriga landsdelar (14—18 ‰). Särskilt utmärktes Bohuslän och Vänerlänen av relativt få fall av dylika omhändertaganden (14 ‰). Jordbruks- och blandade kommuner hade färre (18—20 ‰) och skogskommuner flera (25 ‰) för samhällsvård omhändertagna barn än kommuner av annan näringstyp (22 ‰). Beträffande städerna var frekvensen av samhällsvård störst i Göteborg (41 ‰) och i Stockholm (35 ‰). I fråga om övriga städer ligga frekvenstalen i nivå med landskommunernas i mellersta och norra Sverige.

Det relativa antalet fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn var något lägre i städerna (18 ‰ av barn under 15 år) än på landsbygden (20 ‰). De högsta frekvenstalen uppvisade Mälarlänen (26 ‰) samt de fyra sydsvenska länen (24 ‰), det lägsta Dalarna och Norrland (14 ‰). Påfallande lågt var det relativa antalet fosterbarn i skogskommunerna (6 ‰), vilka synbarligen i mycket liten utsträckning mottaga några fosterbarn från andra håll. I fråga om landskommuner av annan näringskaraktär voro skillnaderna i frekvensen av fosterbarn mycket små.

I tab. N angives även det relativa antalet »fosterbarn i vidsträckt bemärkelse», varmed avses dels fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn, dels omhändertagna barn, vilka nämnderna överlämnat till enskilt hem eller barnhem inom den egna kommunen. Ehuru skogskommunerna alltjämt uppvisa läg-

Tab. O. Barnavårdsnämndernas verksamhet beträffande inomäktenskapliga barn i olika landsdelar och städer år 1940.

Landsdelar	Per 1 000 inomäktenskapliga barn var nedanstående antal				fosterbarn under tillsyn
	föremål för skyddsuppfostran, samhällsvård m. m.				
	förebyggande åtgärder	skyddsuppfostran	samhällsvård	samtliga	
<i>Landsbygden</i>	0·8	2·7	9·3	12·7	4·9
Mälardalen	1·1	2·8	12·2	16·0	4·9
Östra Götaland	0·4	2·1	6·7	9·1	3·7
Skåne, Blekinge och Halland	0·7	2·1	6·0	8·8	4·5
Bohuslän och Vänerlän	0·6	2·9	6·6	10·0	6·2
Dalarna och Norrland	1·0	3·1	12·6	16·7	4·9
<i>Städerna</i>	5·2	6·6	15·2	26·5	6·4
Stockholm	10·9	8·6	18·4	37·1	6·7
Göteborg	3·6	7·7	24·8	35·5	5·7
Malmö	5·3	7·5	14·8	27·3	5·6
Övriga städer över 30 000 inv.	4·5	7·5	14·2	25·7	4·0
Städer under 30 000 inv.	3·4	4·7	11·4	19·2	7·7
<i>Hela riket</i>	2·2	3·8	11·1	16·9	5·3

Tab. P. Barnavårdsnämndernas verksamhet bland utomäktenskapliga barn i olika landsdelar och städer år 1940.

Landsdelar	Per 1 000 utomäktenskapliga barn med förordnad barnavårdsman var nedanstående antal				fosterbarn under tillsyn
	föremål för skyddsuppfostran, samhällsvård m. m.				
	förebyggande åtgärder	skyddsuppfostran	samhällsvård	samtliga	
<i>Landsbygden</i>	1·9	17·5	174·9	193·9	224·6
Mälardalen	3·8	19·1	220·4	242·6	344·5
Östra Götaland	2·0	14·6	220·2	236·1	314·5
Skåne, Blekinge och Halland	1·6	17·6	176·8	195·7	290·8
Bohuslän och Vänerlän	0·7	27·3	156·2	184·0	314·9
Dalarna och Norrland	1·6	14·6	150·5	166·4	90·3
<i>Städerna</i>	6·0	23·7	174·2	202·7	142·6
Stockholm	8·3	23·1	174·4	203·3	129·6
Göteborg	3·8	16·8	214·0	233·8	102·7
Malmö	9·5	30·3	149·6	188·6	214·5
Övriga städer över 30 000 inv.	5·4	26·4	131·2	161·8	116·5
Städer under 30 000 inv.	4·7	23·4	190·1	217·5	163·6
<i>Hela riket</i>	3·4	19·7	174·7	197·1	194·9

re frekvenstal än övriga kommungrupper, blir skillnaden mindre, då man bland fosterbarnen inräknar de barn, som barnavårdsnämnderna tagit hand om och placerat inom den egna kommunen.

Tab. Q. Barnvårdsnämndernas verksamhet inom olika områden, fördelade efter antalet barn, vilka varit föremål för skyddsuffostran, samhällsvård eller förebyggande åtgärder (per 100 barn under 15 år inom befolkningen år 1940).

L ä n	0	0-1- 1·0 %	1-1- 2·0 %	2-1- 3·0 %	3-1- 4·0 %	4-1- 5·0 %	5-1- 6·0 %	6-1- 7·0 %	7-1- 8·0 %	8-1- 9·0 %	9-1-	Samt- liga nämnder
<i>Landsbygden</i>												
Stockholms län	7	10	16	23	17	16	11	7	1	2	2	112
Uppsala »	15	8	17	17	16	5	3	3	—	1	—	86
Södermanlands »	8	6	30	20	11	6	4	2	1	—	—	88
Östergötlands »	16	25	32	28	18	13	6	2	3	—	1	144
Jönköpings »	43	39	17	21	5	3	—	—	—	—	—	128
Kronobergs »	17	28	23	10	5	2	1	—	—	—	—	86
Kalmar »	11	10	22	29	15	5	4	1	1	2	1	101
Gotlands »	27	10	15	15	10	6	2	2	2	1	1	91
Blekinge »	1	1	6	7	9	6	3	1	1	—	1	36
Kristianstads »	26	35	42	28	9	2	2	2	—	1	—	147
Malmöhus »	58	33	48	40	23	17	8	2	3	1	3	236
Hallands »	29	23	14	9	4	2	3	2	—	—	—	86
Göteborgs o. Bohus »	22	17	17	13	12	6	—	—	—	—	—	87
Älvsborgs »	92	34	40	26	12	7	3	2	—	—	1	217
Skaraborgs »	123	35	39	28	15	10	2	3	1	1	1	258
Värmlands »	10	12	20	25	10	4	1	4	—	2	—	88
Örebro »	3	7	9	17	8	6	6	2	—	1	—	59
Västmanlands »	1	5	15	15	13	7	2	2	4	1	—	65
Kopparbergs »	1	10	13	13	10	5	—	—	—	—	—	52
Gävleborgs »	1	5	8	17	10	10	1	—	—	—	1	53
Västernorrlands »	1	3	4	14	16	7	10	4	4	—	—	63
Jämtlands »	3	10	12	14	9	8	2	2	—	1	—	61
Västerbottens »	1	4	11	10	—	1	2	1	—	—	—	30
Norrbottens »	—	2	9	10	3	1	—	—	—	—	—	25
Summa landsbygd	516	372	479	449	260	155	76	44	21	14	12	2398
<i>Därav</i>												
jordbrukskommuner . .	341	145	184	162	91	57	31	24	11	8	7	1061
skogskommuner	3	11	14	7	14	8	5	2	—	—	—	64
blandade kommuner . .	135	134	183	169	93	50	26	14	7	4	4	819
industrikommuner . . .	16	26	33	36	23	9	3	1	1	—	—	148
övriga kommuner . . .	21	56	65	75	39	31	11	3	2	2	1	306
<i>Städerna</i>	1	5	33	25	26	19	5	3	—	—	—	117

I vilken utsträckning inom- resp. utomäktenskapliga barn varit föremål för barnvårdsnämndernas verksamhet enligt barnvårdslagen framgår för olika delar av riket av tab. O. resp. tab. P. En jämförelse mellan dessa båda tabeller visar, att i de delar av riket, där barnvårdsnämnderna enligt det föregående ingripa oftare än på andra håll, beröras relativt fler barn i äktenskap av nämndernas verksamhet. Den totala omfattningen av barnvårdsnämndernas omhändertagande och förebyggande verksamhet synes nämligen beträffande utomäktenskapliga barn vara av ungefär samma omfattning i landskommunerna som i städerna, men i fråga om de inomäktenskapliga barnen vara dubbelt så omfattande i senare fallet som i det förra. Mellan olika landsdelar och städer förekommo även beträffande de utomäktenskapliga barnen vissa variationer i fråga om frekvensen av olika åtgärder, men skillnaderna äro väsentligt mycket mindre än i fråga om de inomäktenskapliga barnen.

Vad beträffar fosterbarn under tillsyn visar en jämförelse mellan tab. O och tab. P, att frekvensen av utomäktenskapliga fosterbarn är på det hela taget betydligt större på landsbygden än i städerna, medan förhållandet är det motsatta beträffande de inomäktenskapliga barnen.

Mellan barnavårdsnämndernas olika verksamhetsområden förekomma emellertid stora växlingar i fråga om verksamhetens omfattning. I vissa kommuner ha barnavårdsnämnderna haft ingen eller endast en relativt obetydlig verksamhet, under det att i andra kommuner verksamheten varit av stor omfattning. En belysning härav får man av tab. Q, där barnavårdsnämnderna länsvis fördelats efter antalet barn, vilka under år 1940 varit föremål för skydds-
uppfostran, samhällsvård eller förebyggande åtgärder (per 100 barn under 15 år inom befolkningen). Antalet barn, som voro föremål för skydds-
uppfostran, samhällsvård eller förebyggande åtgärder under redovisningsåret, utgjorde i genomsnitt (enl. tab. N) för landsbygden ungefär 2½ % och för städerna cirka 4 % av antalet barn under 15 år. I båda fallen hade ungefär ¾ av kommunerna lägre procenttal än genomsnittstalet för samtliga landskommuner resp. städer. På landsbygden redovisade 516 barnavårdsnämnder eller ungefär 22 % av samtliga icke några barn, vilka voro omhändertagna eller föremål för förebyggande åtgärder. De flesta av dessa barnavårdsnämnder representerade jordbrukskommuner. Nära ⅓ av dessa hade icke tillgripit några omhändertaganden eller förebyggande åtgärder.

Den samhälleliga barnavårdens skiftande omfattning i skilda kommuner synes i viss utsträckning sammanhänga med kommunernas olika storlek. Tydligast framträder detta för landskommunernas del, men förhållandet har i någon mån sin tillämpning även på städerna. Fördelar man barnavårdssamhällen av olika storlek på landsbygden efter relativa antalet barn, som voro omhändertagna eller föremål för förebyggande åtgärder, får man följande tablå:

	Antal barnavårds-samhällen	Därav i % antal barnavårdssamhällen med nedanstående antal barn, vilka varit föremål för skydds- uppfostran, samhällsvård m. m. per 100 barn under 15 år			
		0	0·1—2·0	2·1—4·0	4·1—
Invånarantal					
— 249	111	66·7	7·0	12·3	14·0
250— 499	399	47·5	21·3	18·1	13·1
500— 749	371	33·5	23·5	25·8	12·2
750— 999	377	23·2	41·4	22·5	12·9
1 000—1 499	418	8·6	50·1	28·6	12·7
1 500—1 999	248	6·2	44·0	32·5	17·3
2 000—2 999	266	4·0	40·0	44·0	12·0
3 000—3 999	114	—	43·0	43·9	13·1
4 000—	194	—	33·3	50·8	15·9
Tillhopa	2 398	21·5	35·5	29·6	13·4

Av tablån framgår, att småkommunerna till övervägande delen ha inga eller relativt få barn, som omhändertagits eller voro föremål för förebyggande åtgärder. Med kommunernas tilltagande storlek framträder vidare en tendens till växande omfattning av barnavårdsnämndernas verksamhet.

VI. Skyddsuppfostran, samhällsvård och därmed sammanhängande åtgärder.

Förebyggande åtgärder.

Antal barn och antal åtgärder. De förebyggande åtgärder, vilka enligt barnavårdslagen böra tillgripas, innan barn omhändertages för skyddsuppfostran äro redan i och för sig att betrakta som ett ingripande från barnavårdsnämndens sida och torde därför i regel föregås av råd och förmaningar av mindre formell natur. Finner nämnden, att dylik upplysningsverksamhet varit resultatlös, bör den, efter omständigheterna i varje särskilt fall, tillgripa de förebyggande åtgärder, som kunna anses lämpliga. När det gäller barn (under 18 år) anvisar lagen fem olika slag av förebyggande åtgärder, nämligen förmaning till föräldrarna, varning till barnet, aga, anlitande av lämplig, till stöd för hemuppfostran inrättad anstalt (t. ex. barnkrubba, arbetsstuga, kindergården, barnavårdscentral) eller av nämnden bestämd sysselsättning. Beträffande person i åldern 18—21 bör nämnden enligt en år 1934 antagen tilläggsbestämelse tillhålla honom att föra ett ordentligt liv, allvarligt erinra honom om de följder, som i annat fall kunna inträda för honom, samt, om så befinnes lämpligt, vara honom behjälplig med anskaffande av arbete. Om nämnden lämnat vissa föreskrifter i förebyggande syfte, bör den alltid ordna med övervakning av att föreskrifterna efterlevas. Dessutom kan emellertid förordnas om övervakning även utan samband med några föreskrifter i förebyggande syfte.

Nämndernas upplysande och rådgivande verksamhet beröres icke i förevarande redogörelse utan endast de i lagen särskilt angivna förebyggande åtgärderna. I tab. R lämnas en översikt över antalet åtgärder av olika slag åren 1937 och 1940. Tab. 5 innehåller uppgifter angående antalet barn inom varje särskilt län samt i de större städerna, vilka under 1940 voro föremål för förebyggande åtgärder.

Antalet barn och ungdomar, som under år 1940 blevo föremål för förebyggande åtgärder, uppgick till 2 920, därav 792 på landsbygden och 2 128 i städerna. Gentemot 1937 innebär detta en ökning med c:a 14 % (på landsbygden 23 %, i städerna 10 %). Beträffande frekvensen av förebyggande åtgärder i olika delar av riket hänvisas till översikten i föregående kapitel (tab. N, O och P).

Hela antalet åtgärder, som företagits i förebyggande syfte, var helt naturligt större än antalet barn, nämligen 3 450. De vanligaste åtgärderna voro varning till barnet, 1 322 fall, och övervakning, 1 249 fall. Härvid har endast räknats med sådan övervakning, som företagits utan samband med annan åtgärd. Övervakning torde emellertid i övrigt, i enlighet med anvisning i lagen, ha fö-

Tab. R. Av barnavårdsnämnderna vidtagna förebyggande åtgärder åren 1937 och 1940.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1937	1940	1937	1940	1937	1940
Antal åtgärder.						
<i>Barn under 18 år.</i>						
Förmaning till föräldrarna	289	462	276	298	565	760
Varning till barnet	313	496	709	826	1 022	1 322
Aga	25	—	1	—	26	—
Åtgärder till stöd för hemuppfostran	22	27	6	16	28	43
Övervakning	129	99	1 109	1 042	1 238	1 141
<i>Ungdom 18—21 år.</i>						
Varning	14	24	50	46	64	70
Hjälptill arbete		3		3		6
Övervakning		16		13		70
Summa åtgärder	808	1 124	2 221	2 326	3 029	3 450
Nettoantal barn och ungdomar	643	792	1 926	2 128	2 569	2 920
Därav även omhändertagna	54	67	84	157	138	224
a) för skyddsuppfostran	54	42	84	92	138	134
b) , samhällsvård	25	.	65	.	90

retagits i de flesta fall, då annan åtgärd vidtagits. På landsbygden synes den vanligaste formen av förebyggande åtgärder vara en varning till barnet med eller utan övervakning. Förmaning till föräldrarna förekommer dock här i nästan lika stor utsträckning. I städerna synes den vanligaste åtgärden vara övervakning utan samband med annan åtgärd. I de flesta fall torde man få antaga, att förordnande om övervakning föregåtts av varning eller förmaning av mindre formell karaktär. Dessutom torde man få räkna med att en del barn, vilka tilldelats varning el. dyl. under föregående år, kvarstått under övervakning under 1940. Anlitande av anstalt till stöd för hemuppfostran samt barnets hållande till lämplig sysselsättning har förekommit endast i obetydlig omfattning.

Gent emot ungdom i åldern 18—21 år ha förebyggande åtgärder företagits på landsbygden i 40 fall och i städerna i 144 fall. Av ifrågavarande personer hade 70 erhållit varning och 6 hjälp till arbete, medan de övriga 108 blevo föremål för enbart övervakning.

I flertalet fall synes resultat ha vunnits genom de vidtagna förebyggande åtgärderna, varför barnavårdsnämnderna icke behövt skrida till omhändertagande av barnen. Av de 2 920 barn och ungdomar, vilka under år 1940 voro föremål för förebyggande åtgärder, blevo — såsom framgår av tab. R — sedermera under året 224 eller 8 % omhändertagna av barnavårdsnämnderna. Av dessa 224 blevo dock 90 omhändertagna för samhällsvård, vadan skyddsuppfostran följt på förebyggande åtgärd endast i 134 fall eller i ungefär 5 % av samtliga. Omhändertagande för skyddsuppfostran hade skett i något större utsträckning på landsbygden (i cirka 5 % av fallen) än i städerna (i ungefär 4 % av fallen). Att kombinationen av de bägge åtgärderna är vanligare på landsbygden sammanhänger förmodligen med det förhållandet, att förebyggande åtgärder där tillgripas mindre ofta och sannolikt först i mera svårartade fall.

Möjligt är också, såsom tidigare påpekats, att förebyggande åtgärder, som lett till rättelse, i åtskilliga fall icke redovisats av landskommunerna, när de icke betraktats såsom åtgärder i egentlig mening eller haft karaktären av råd och förmaningar av mindre formell natur.

Fördelning efter kön, ålder och börd. De barn och ungdomar, vilka under år 1940 blevo föremål för förebyggande åtgärder, fördelade sig efter kön, ålder och börd på sätt, som framgår av tab. S, i vilken för jämförelsens skull motsvarande tal för 1937 återgivias.

Gossarna utgjorde det stora flertalet eller nära $\frac{3}{4}$ av de barn under 18 år, vilka voro föremål för förebyggande åtgärder. Överskottet av gossar var större på landsbygden än i städerna och har i båda fallen ökat sedan föregående redovisningsår. Cirka $\frac{3}{5}$ av barnen befunno sig i åldern 10—16 år. På landsbygden voro ungefär $\frac{2}{3}$ och i städerna något över hälften av barnen i denna ålder. Sexton- och suttonåringarna utgjorde i förra fallet ungefär $\frac{1}{10}$ och i det senare cirka $\frac{1}{7}$ av samtliga. Sedan föregående redovisningsår ha barnen under skolåldern (7—16 år) minskat, relativt sett, samtidigt med att barnen över denna ålder ökat. Vad det relativa antalet utomäktenskapliga barn beträffar, framträder även år 1940 den tendens till minskning, som gjort sig gällande de närmast föregående redovisningsåren.

Även bland de personer över 18 år, som under år 1940 blevo föremål för förebyggande åtgärder, voro männen något — ehuru obetydligt — övertaliga. På landsbygden voro de flesta män, medan däremot i städerna kvinnorna voro i flertal.

Vilka åtgärder, som barnavårdsnämnderna vidtagit beträffande gossar och flickor i olika åldrar under 18 år framgår av nedanstående tablä:

	Barn i åldern						Samtliga	
	under 7 år		7—16 år		16—18 år			
	Goss.	Fl.	Goss.	Fl.	Goss.	Fl.	Goss.	Fl.
Antal åtgärder beträffande vidstående barn	161	129	2 198	531	136	111	2 495	771
Därav i %:								
förmaning till föräldrarna	19·9	32·7	25·8	17·5	9·6	12·6	24·5	19·3
varning till barnet	—	—	50·6	24·7	36·0	26·1	46·6	20·8
övervakning	80·1	66·7	22·5	55·5	51·5	59·5	27·8	58·0
övriga åtgärder	—	0·6	1·1	2·3	2·9	1·8	1·1	1·9

I fråga om barn under sju år är givetvis vanvård, misshandel eller annan fara till liv eller hälsa, för vilken barnen utsätts i hemmet, den mest förekommande orsaken till barnavårdsnämndens ingripande. Man finner att övervakning är den vanligaste formen av förebyggande åtgärder beträffande dessa barn. Tydligt är det i regel fråga om övervakning av hemmen. Därjämte förekommer förmaning till föräldrarna (med eller utan övervakning) ganska ofta. I fråga om barn i åldern 7—16 år gäller det närmast att förebygga vanart. Detta kan ske genom att tilldela barnet en varning, vilket är den van-

Tab. S. Barn och ungdom, som under åren 1937 och 1940 voro föremål för förebyggande åtgärder, fördelade efter kön, ålder och börd.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1937	1940	1937	1940	1937	1940
1. Antal barn under 18 år, som voro föremål för förebyggande åtgärder .	611	752	1806	1984	2419	2736
Därav i %:						
a) Gossar	74.1	82.6	68.7	70.3	70.0	73.6
Flickor	25.9	17.4	31.3	29.7	30.0	26.4
b) i åldern:						
under 1 år		0.2		0.5		0.4
1—3 »	9.5	1.8	13.5	3.0	12.5	2.6
3—7 »		4.2		7.8		6.9
7—10 »		81.3		16.3		77.0
10—16 »	66.8		55.9	58.8		
16—18 »	9.2	10.7	9.5	14.3	9.4	13.4
c) Utomäktenskapliga	16.0	14.5	10.6	9.7	12.0	11.0
2. Antalet ungdomar i åldern 18—21 år, som voro föremål för förebyggande åtgärder	30	40	120	144	150	184
Därav i %:						
a) Män	(67.5)	.	48.6	.	52.7
Kvinnor	(32.5)	.	51.4	.	47.3
b) Utomäktenskapliga	25.0	.	13.9	.	16.3

ligaste formen av förebyggande åtgärder beträffande gossar i denna ålder. För flickor är däremot övervakning alltså vanligast. Vad 16- och 17-åringarna angår, är det naturligt att förmaning till föräldrarna förekommer mindre ofta — åtskilliga av ifrågavarande barn torde ha lämnat föräldrahemmet. Varning till barnet tillgripes ganska ofta, framför allt beträffande gossar, men för både gossar och flickor är övervakning utan formell varning vida vanligare. Här är det givetvis i regel fråga om att övervaka barnens uppförande utanför hemmet.

Skyddsuppfostran.

Under redovisningsåret för skyddsuppfostran omhändertagna barn och ungdomar. I tab. T redovisas i sammandrag för hela riket, landsbygden och städerna antalet barn och ungdomar, vilka under år 1940 omhändertogs för skyddsuppfostran, jämte deras fördelning efter kön, ålder och börd. I tabellbilagan återfinnas uppgifterna i absoluta tal i tab. 6.

Antalet barn under 18 år, som omhändertogs för skyddsuppfostran, utgjorde 950 år 1940 och har sedan år 1937, då motsvarande antal var 906, tillväxt med ungefär 5 %. I städerna har ifrågavarande antal barn ökat (med 21 %) och i landskommunerna avtagit (med 8 %) i jämförelse med tre år tidigare. I samband med dessa förändringar har andelen gossar minskat på landsbygden och ökat i städerna. Ökningen i städerna och minskningen på landsbygden i antalet barn, vilka omhändertogs för skyddsuppfostran, har framför allt avsett 16- och 17-åringarna.

Tab. T. Barn och ungdom, som omhändertogs för skyddsuppfostran åren 1937 och 1940, fördelade efter kön, ålder och börd.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1937	1940	1937	1940	1937	1940
1. Antal barn under 18 år, vilka omhändertagits för skyddsuppfostran .	498	455	408	495	906	950
Därav i %:						
a) Gossar	55·4	53·5	57·1	59·6	56·2	56·7
Flickor	44·6	46·5	42·9	40·4	43·8	43·3
b) I åldern:						
under 1 år		5·9		1·0		3·4
1—3 »	29·3	9·2	16·2	4·0	23·4	6·5
3—7 »		15·8		8·7		12·1
7—10 »		65·1		20·4		71·1
10—16 »	44·3		55·2	49·9		
16—18 »	5·6	4·4	12·7	16·6	8·8	10·7
c) Utomäktenskapliga	26·3	25·7	22·8	18·4	24·7	21·9
2. Antalet ungdomar i åldern 18—21 år, vilka omhändertagits för skyddsuppfostran	21	9	50	51	71	60
Därav i %:						
a) Män		(44·4)		(11·8)		(18·3)
Kvinnor		(55·6)		(88·2)		(81·7)
b) Utomäktenskapliga		(22·2)		(31·4)		(30·0)

Med avseende på ålderssammansättningen finner man av tab. T, att barnen i skolåldern voro ungefär lika talrika (65 å 70 %) i landskommuner och i städer bland dem, som år 1940 omhändertagits för skyddsuppfostran. I fråga om åldrarna under och över skolåldern råda emellertid avsevärda olikheter mellan landsbygd och städer. Relativa antalet för skyddsuppfostran omhändertagna barn under skolåldern var år 1940 mer än dubbelt så stort på landsbygden (31 %) som i städerna (14 %). Däremot voro 16- och 17-åringarna omkring fyra gånger flera i senare fallet (17 %) än i det förra (4 %). Dessa skiljaktigheter i barnens åldersfördelning stå i samband med olikheter i avseende på orsakerna till barnavårdsnämndernas ingripande.

Antalet personer i åldern 18—21 år, vilka år 1940 omhändertogs för skyddsuppfostran, utgjorde 60, därav 51 i städerna och 9 i landskommunerna. I jämförelse med år 1937 har antalet nedgått med 12 på landsbygden och ökat med 1 i städerna. Flertalet i denna ålder omhändertagna voro år 1940 liksom tidigare kvinnor. Ungefär $\frac{1}{3}$ av samtliga 60 voro födda utom äktenskap.

I tab. U ha sammanställts vissa uppgifter angående orsakerna till omhändertagandet och vårdformen för de under redovisningsåret omhändertagna barnen och ungdomarna. Av de anförda relativtalen framgår, att vanart föranlett barnavårdsnämndernas ingripande något oftare i fråga om gossar än beträffande flickor, nämligen i förra fallet i något mer än hälften och i det senare i knappt hälften av samtliga fall. I åldern 18—21 år äro dock vanartfallen väsentligt talrikare bland flickorna än bland gossarna. I övrigt finner man, att både för gossar och flickor fara för vanart ansetts föreligga i ungefär $\frac{1}{4}$ av samtliga fall, medan i $\frac{1}{5}$ å $\frac{1}{4}$ av fallen vanvård, misshandel eller annan fara

Tab. U. Orsaker till omhändertagandet samt vårdform för barn och ungdom, vilka år 1940 omhändertogs för skyddsuppfostran.

	Lands- bygden	Stä- derna	Gossar	Flickor	I å l d e r n			
					under 7 år	7-16 år	16-18 år	18-21 år
Antal under år 1940 för skyddsupp- fostran omhändertagna barn och ung- dom:								
a) under 18 år	455	495	539	411	209	640	101	—
b) i åldern 18—21 år	9	51	11	49	—	—	—	60
Antal redovisade orsaker till omhänder- tagandet	464	548	550	462	210	640	102	60
Därav i %:								
Vanvård etc.	33·2	11·3	18·9	24·0	70·5	10·5	—	—
Fara för vanart	34·7	21·4	27·5	27·7	29·5	33·3	3·9	—
Vanart under 18 år	30·2	58·1	51·6	37·7	—	56·2	96·1	—
Vanart 18—21 år	1·9	9·2	2·0	10·6	—	—	—	100·0
Antal redovisade vårdfall	466	645	597	514	224	696	125	66
Därav i %:								
Euskiilt hem	33·7	11·2	20·8	20·4	33·9	20·7	6·4	1·5
Barnhem	34·3	42·9	38·5	40·3	58·5	36·4	24·0	34·9
Skyddshem	22·5	35·4	31·8	27·8	—	33·6	57·6	40·9
Annan anstalt	9·5	10·5	8·9	11·5	7·6	9·3	12·0	22·7
Antal barn, vilkas omhändertagande ej verkställdes	22	37	30	29	11	39	4	5

till liv eller hälsa föranlett omhändertagandet. — Med barnens ålder växla givetvis orsakerna i hög grad. I åldrarna under skolåldern ha betydligt mer än $\frac{2}{3}$ omhändertagits på grund av vanvård o. dyl. och över $\frac{1}{4}$ på grund av föräldrarnas oförmåga att fostra barnen o. dyl. (fara för vanart). För barn i skolåldern (7—16 år) har vanart förelegat i mera än hälften, fara för vanart i ungefär $\frac{1}{3}$ och vanvård eller liknande orsaker i omkring $\frac{1}{10}$ av samtliga fall. Vad 16- och 17-åringarna beträffar, kan enligt barnavårdslagen endast vanart föranleda ingripande.

En betydande olikhet föreligger mellan städer och landsbygd, i det att vanartsfallen voro avsevärt talrikare i städerna, fallen av vanvård och fara för vanart däremot talrikare på landsbygden. Till en del beror denna olikhet på den förut konstaterade skillnaden i åldershänseende mellan de barn, som omhändertagits på landsbygden och i städerna (jfr tab. T). Emellertid kvarstår den antydda olikheten, även om man inskränker jämförelsen till barn i skolåldern, såsom framgår av nedanstående tablå:

	Landsbygden			Städerna		
	Goss.	Fl.	Samtl.	Goss.	Fl.	Samtl.
Antal under redovisningsåret omhändertagna barn i åldern 7—16 år	165	130	295	240	105	345
Antal redovisade orsaker till omhändertagandet	165	130	295	240	106	346
Därav i %:						
Vanvård etc.	16·3	17·7	16·9	3·8	7·5	4·9
Fara för vanart	38·8	44·6	41·4	20·8	33·7	26·3
Vanart	44·9	37·7	41·7	75·4	53·8	68·8

Beträffande barn i skolåldern utgjorde alltså vanart orsaken till barnavårdsnämndernas ingripande mer än halvannan gång så ofta i städerna som på landsbygden (69 % mot 42 %). Fara för vanart hade däremot på landsbygden föranlett nämndernas omhändertaganden mer än halvannan gång så ofta som i städerna (41 % mot 26 %), medan vanvård eller liknande omständigheter utgjorde orsaken till omhändertagandet tre gånger så ofta på landsbygden som i städerna (17 % mot endast 5 %).

I övrigt framgår av ovanstående tablå, att vanartsfallen voro väsentligt vanligare bland gossar än bland flickor såväl i landskommunerna som i städerna.

Vad vårdformen angår, utvisa de i tab. U återgivna relativtalen, att i fråga om såväl gossar som flickor inackordering i enskilt hem omfattade omkring $\frac{1}{3}$ av de redovisade vårdfallen, vård på barnhem cirka $\frac{2}{3}$, intagning i skyddshem över $\frac{1}{3}$ och vård på anstalter av annat slag (huvudsakligen sjukvårdsanstalter) omkring $\frac{1}{10}$. Beträffande barn under skolåldern hade väsentligt över hälften inackorderats i barnhem och cirka $\frac{1}{3}$ i enskilt hem. För barn i skolåldern förekommer vård i skyddshem i ungefär $\frac{1}{3}$ av samtliga fall. Inackordering i barnhem omfattade inom denna åldersklass något mer än $\frac{1}{3}$ och vård i enskilt hem drygt $\frac{1}{3}$ av antalet vårdfall. För 16- och 17-åringarna utgjorde intagning på skyddshem den vanligaste vårdformen. Av vanartsfallen i åldern 18—21 år hade $\frac{2}{3}$ överlämnats till skyddshem och något över $\frac{1}{3}$ till barnhem, vilka hade karaktären av skyddshem.

Emedan vanartsfallen, såsom ovan konstaterats, voro talrikare i städerna än på landsbygden, är det naturligt, att intagning i skyddshem förekom betydligt oftare för de i städerna omhändertagna barnen än för dem, som omhändertogs på landsbygden (över $\frac{1}{3}$ mot mer än $\frac{1}{5}$). Beträffande vård i enskilt hem var förhållandet omvänt.

Av nedanstående tablå framgår, hur det ordnats för gossar resp. flickor, vilka omhändertogs på grund av skilda orsaker:

	G o s s a r				F l i c k o r			
	Vanvård etc.	Fara för vanart	Vanart under 18 år	Vanart 18—21 år	Vanvård etc.	Fara för vanart	Vanart under 18 år	Vanart 18—21 år
Antal vårdfall . . .	84	177	325	11	95	153	211	55
Därav i %:								
Enskilt hem . . .	35·7	33·4	9·8	9·1	28·7	40·8	8·1	—
Barnhem	51·2	55·0	24·7	9·1	59·6	46·7	25·2	40·0
Skyddshem	—	3·3	57·3	72·7	—	6·6	54·3	34·5
Annan anstalt . .	13·1	8·3	8·2	9·1	11·7	5·9	12·4	25·5

Vårdformen varierade sålunda rätt avsevärt med orsakerna till omhändertagandet men i stort sett på ungefär samma sätt för gossar och flickor. Intagning i barnhem omfattade över hälften och inackordering i enskilt hem ungefär $\frac{1}{3}$ av de vårdfall, vilka omhändertogs på grund av vanvård, misshandel, smittosam sjukdom i hemmet eller liknande förhållanden. För barn tillhörande denna grupp förekom vård på sjukvårdsanstalt i mer än $\frac{1}{10}$ av samtliga fall. De barn, som omhändertogs på grund av fara för vanart, anförtroddes i om-

kring halva antalet fall till barnhem och i ungefär $\frac{1}{3}$ av fallen till enskilt hem. Vad de vanartade barnen under 18 år beträffar, utgjorde intagning i skyddshem den vanligaste vårdformen (över $\frac{1}{2}$ av vårdfallen), men inackordering i barnhem förekom inte sällan (omkring $\frac{1}{4}$ av vårdfallen). Vanartsfallen i åldern 18—21 år ha i fråga om män till $\frac{2}{3}$ och i fråga om kvinnor till $\frac{1}{3}$ överlämnats till skyddshem. Kvinnorna i denna ålder ha i relativt stor utsträckning erhållit vård på barnhem (av skyddshems karaktär) eller sjukvårdsanstalt.

I följande tablå ha de redovisade vårdfallen, oavsett barnens kön, uppdelats på städer och landsbygd:

	Landsbygden				Städerna			
	Vanvård etc.	Fara för vanart	Vanart under 18 år	Vanart 18—21 år	Vanvård etc.	Fara för vanart	Vanart under 18 år	Vanart 18—21 år
Antal vårdfall	115	199	141	11	63	132	395	55
Därav, i %:								
Enskilt hem	38.3	48.0	12.1	—	20.6	20.1	8.0	1.8
Barnhem	48.6	41.4	13.6	18.2	68.3	65.7	28.9	38.2
Skyddshem	—	4.0	62.2	81.8	—	6.0	54.0	32.7
Annan anstalt	13.1	6.6	12.1	—	11.1	8.2	9.1	27.3

Man finner härav, att för samtliga kategorier av barn vård i enskilt hem förekom betydligt oftare på landsbygden än i städerna, medan inackordering i barnhem var vanligare i senare fallet än i det förra. Intagning på skyddshem var på det hela taget en väsentligt vanligare företeelse på landsbygden än i städerna, vilket förmodligen sammanhänger med att barnavårdsnämnderna i landskommunerna merendels ingripa mindre ofta och begränsa sig till fall av svårare vanart än i städerna.

Förebyggande åtgärder och omhändertagande för skyddsuppfostran. Det är en vanlig företeelse, att omhändertagande för skyddsuppfostran tillgripes, utan att förebyggande åtgärder vidtagits. Detta framgår av följande tablå, som visar i vilken utsträckning förebyggande åtgärder föregått omhändertagande för skyddsuppfostran.

	Antal barn o. ungdom			D ä r a v						
	Landsbygd	Städer	Hela riket	goss.		i åldern			inom äkt.	utom äkt.
				fl.	und. 7 år	7—16 år	16— år			
Antal barn o. ungdom omhändertagna under 1940 för skyddsuppfostran	464	546	1 010	550	460	209	640	161	784	226
Därav tidigare under året föremål för förebyggande åtgärder										
a) antal	42	92	134	85	49	19	88	27	111	23
b) procent	9.1	16.8	13.3	15.5	10.7	9.1	13.8	16.8	14.2	10.2

Av de 1 010 barn och ungdomar, som under år 1940 omhändertogs för skyddsuppfostran, hade förut under samma år 134 eller 13 % blivit föremål för förebyggande åtgärder. I vad mån de övriga före år 1940 blivit föremål för dylika åtgärder, är icke uppgivet i redovisningen till denna statistik. Förebyggande åtgärder hade under året föregått omhändertagande för skyddsuppfostran betydligt oftare i städerna än på landsbygden, nämligen i förra fallet i 17 % och i det senare i 9 % av antalet under året företagna omhändertaganden.

Vissa olikheter framtråda mellan skilda grupper av barn i avseende på frekvensen av förebyggande åtgärder. Den förebyggande verksamheten synes sålunda ha varit mindre omfattande, relativt taget, i fråga om flickor än i fråga om gossar. Detsamma gäller beträffande barn under sju år i jämförelse med barn i skolåldern och däröver. Även för barn utom äktenskap i jämförelse med barn i äktenskap framstår den förebyggande verksamheten såsom mindre omfattande, beroende på att de utomäktenskapliga barnen oftare än övriga barn måste omhändertagas av barnavårdsnämnderna.

Barn och ungdom, omhändertagna under redovisningsåret eller tidigare, vilka voro föremål för skyddsuppfostran. Hela antalet barn och ungdomar, vilka redovisats som föremål för skyddsuppfostran för vart tredje år sedan 1928, alltså summan av antalet från föregående år kvarvarande och antalet under resp. redovisningsår nytillkomna fall av skyddsuppfostran, framgår av följande sammanställning, vilken även visar de relativa förändringarna mellan olika år:

Å r	Barn under 18 år			Ungdom 18—21 år		
	Landsbygden	Städerna	Hela riket	Landsbygden	Städerna	Hela riket
<i>Antal barn och ungdom.</i>						
1928	2 364	2 401	4 765	—	—	—
1931	2 872	2 706	5 578	—	—	—
1934	3 263	2 888	6 151	—	—	—
1937	3 360	2 889	6 249	53	116	169
1940	3 234	3 094	6 328	55	133	188
<i>Procentuell ökning eller minskning.</i>						
1928—1931	+ 21·5	+ 12·7	+ 17·1	—	—	—
1931—1934	+ 13·6	+ 6·7	+ 10·3	—	—	—
1934—1937	+ 3·0	± 0·0	+ 1·6	—	—	—
1937—1940	— 3·7	+ 7·1	+ 1·3	+ 3·8	+ 14·7	+ 11·2

Hela antalet för skyddsuppfostran omhändertagna barn har varit stadd i oavbruten tillväxt. Ökningen var starkast under de första åren efter barnavårdsstatistikens tillkomst men har sedermera successivt avtagit.

Om man tar hänsyn endast till barn under 18 år, finner man, att hela antalet av de i landskommunerna omhändertagna barnen ökades mycket starkt fram till år 1934 eller däromkring. Mellan åren 1934 och 1937 var ökningen däremot rätt obetydlig och har mellan de två senaste redovisningsåren 1937—

1940 förbytt i minskning. I städerna tillväxte hela antalet för skyddsuppfostran omhändertagna betydligt långsammare än på landsbygden och mellan åren 1934 och 1937 upphörde tillväxten helt. Från 1937 till 1940 har i städerna åter inträtt en ökning av antalet barn, som vöro föremål för skyddsuppfostran.

Hela antalet för skyddsuppfostran omhändertagna barn och ungdomar länsvis och i de större städerna framgår av tab. 5. Sammanföras dessa tal för landskommunerna landsdelsvis och för städerna på vissa storleksgrupper får man följande översikt, utvisande huvuddragen i de lokala förändringarna i antalet omhändertagna mellan 1937 och 1940.

Landsdelar	Antal för skyddsuppfostran omhändertagna barn och ungdom	Ökning el. minskning mellan 1937 och 1940	
		Antal	%
<i>Landsbygden</i>	3 289	- 124	- 3.6
Mälardalen	551	0	± 0.0
Östra Götaland	411	+ 13	+ 3.3
Skåne, Blekinge och Halland	469	- 14	- 2.9
Bohuslän och Vänerlän	673	- 97	- 12.6
Dalarna och Norrland	1 185	- 26	- 2.1
<i>Städerna</i>	3 227	+ 222	+ 7.4
Stockholm	816	- 54	- 6.2
Göteborg	418	+ 101	+ 31.9
Malmö	265	- 19	- 7.0
Övriga städer över 30 000 inv.	730	+ 59	+ 8.8
Städer under 30 000 inv.	998	+ 135	+ 15.6
<i>Hela riket</i>	6 516	+ 98	+ 1.5

I tab. V redovisas antalet barn av olika kön, ålder och börd, vilka under år 1940 vöro föremål för skyddsuppfostran, och meddelas i relativa tal förändringarna i antalet omhändertagna sedan år 1937.

Beträffande barn under 18 år kan det konstateras, att nedgången i antalet omhändertagna på landsbygden och uppgången i städerna sedan år 1937 varit störst beträffande gossarna. På landsbygden har antalet barn undergått den relativt största minskningen i åldrarna över 16 år. I städerna har antalet omhändertagna flickor under skolåldern ökat relativt kraftigt och likaså flickorna över 16-årsåldern; beträffande gossarna är tillväxten genomgående lika i alla åldrar. Antalet utomäktenskapliga barn har minskat på landsbygden och ökat i städerna, men i båda fallen i mindre omfattning än hela antalet omhändertagna.

Några nämnvärda förändringar i den relativa fördelningen efter kön, ålder och börd bland barn under 18 år ha ej följt med de ovan antydda utvecklingstendenserna, såsom framgår av tab. X. Gossarna vöro i flertal (drygt 57 %). Barnen under skolåldern utgjorde ungefär $\frac{1}{8}$, i skolåldern $\frac{2}{3}$ och över skolåldern drygt $\frac{1}{2}$ av samtliga. Liksom fallet var bland de barn, som omhänder-

Tab. V. Barn och ungdom av olika kön, ålder och börd, vilka under år 1940 voro föremål för skyddsuppfostran.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	Antal barn o. ungdom	Ökning el. minskning i % sedan 1937	Antal barn o. ungdom	Ökning el. minskning i % sedan 1937	Antal barn o. ungdom	Ökning el. minskning i % sedan 1937
Barn under 18 år.						
<i>Gossar</i>	1 778	- 5.4	1 836	+ 9.8	3 614	+ 1.5
Därav i åldern						
under 1 år	14		—		14	
1—3 »	50	- 6.4	25	+ 8.8	75	- 1.4
3—7 »	198		131		329	
7—10 »	354		221		575	
10—16 »	982	- 3.5	961	+ 10.0	1 943	+ 2.4
16— »	180	- 16.8	498	+ 7.8	678	+ 0.1
<i>Fllickor</i>	1 466	- 1.7	1 258	+ 4.1	2 714	+ 0.9
Därav i åldern						
under 1 år	13		5		18	
1—3 »	54	+ 4.3	33	+ 42.4	87	+ 15.6
3—7 »	178		103		281	
7—10 »	281		149		430	
10—16 »	753	- 0.1	503	- 5.1	1 256	- 2.1
16— »	177	- 16.1	465	+ 10.2	642	+ 1.4
<i>Samtliga barn</i>	3 234	- 3.7	3 094	+ 7.1	6 328	+ 1.8
Därav utomåktenskapliga . .	1 045	- 3.4	775	+ 2.6	1 820	- 0.9
Ungdom 18—21 år.						
<i>Män</i>	13	- 27.8	24	- 46.7	37	- 41.3
<i>Kvinnor</i>	42	+ 20.0	109	+ 53.5	151	+ 42.5
<i>Samtliga</i>	55	+ 3.8	133	+ 14.7	188	+ 11.2
Därav utomåktenskapliga . .	18	+ 5.9	43	+ 16.2	61	+ 13.0

togos under själva redovisningsåret, voro såväl absolut som relativt taget de yngsta barnen avsevärt talrikare på landsbygden än i städerna, de äldsta barnen däremot betydligt talrikare i senare fallet än i det förra. På landsbygden voro inemot $\frac{1}{3}$ och i städerna $\frac{1}{4}$ av samtliga för skyddsuppfostran omhändertagna barn utomåktenskapliga.

Antalet ungdomar i åldern 18—21 år, vilka under år 1940 voro föremål för skyddsuppfostran, uppgick till 188, därav 37 män och 151 kvinnor (se tab. V). Sedan år 1937 har deras antal ökat med 19. Männen ha minskat med 26 och kvinnorna ha ökat med 45.

De olikheter, som förefinnas mellan olika delar av riket, med avseende på fördelningen efter kön, ålder och börd bland samtliga barn och ungdomar, vilka under år 1940 voro föremål för skyddsuppfostran, framgår i huvuddrag av tab. Y.

Uppgifter rörande orsakerna till omhändertagandet samt vårdformen för de barn och ungdomar, som under år 1940 erhöles skyddsuppfostran, framgår i sammandrag av tab. Z, i vilken även redovisas i relativa tal förändringarna sedan föregående redovisningsår.

Tab. X. Barn och ungdom, som under åren 1937 och 1940 voro föremål för skyddsuppfostran, fördelade i procent efter kön, ålder och börd.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1937	1940	1937	1940	1937	1940
Barn under 18 år	3 360	3 234	2 889	3 094	6 249	6 328
Därav i %:						
a) Gossar	55·9	55·0	58·2	59·4	57·0	57·1
Flickor	44·1	45·0	41·8	40·6	43·0	42·9
b) I åldern						
under 1 år		0·8		0·2		0·5
1—3 »	15·3	3·2	8·4	1·9	12·1	2·6
3—7 »		11·6		7·6		9·6
7—10 »	72·0	19·7	61·0	11·9	66·9	15·9
10—16 »		53·7		47·3		50·6
16— »	12·7	11·0	30·6	31·1	21·0	20·8
c) Utomäktenskapliga	32·2	32·3	26·1	25·0	29·4	28·8
Ungdom 18—21 år	53	55	116	133	169	188
Därav i %:						
a) Män	34·0	23·6	38·8	18·0	37·3	19·7
Kvinnor	66·0	76·4	61·2	82·0	62·7	80·3
b) Utomäktenskapliga	32·1	32·7	31·9	32·3	32·0	32·4

Tab. Y. Barn och ungdom, som under år 1940 voro föremål för skyddsuppfostran, fördelade i procent efter kön, börd och ålder i olika delar i riket.

Landsdelar	Antal omhändertagna barn	Därav i procent								
		Goss.	Fl.	U. å.	I åldern					
					under 1 år	1—3 år	3—7 år	7—10 år	10—16 år	16— år
<i>Landsbygden</i>	3 289	54·5	45·5	32·3	0·8	3·2	11·4	19·3	52·8	12·5
Mälardalen	551	51·0	49·0	32·7	0·7	3·8	10·2	14·3	49·8	21·2
Östra Götaland	411	53·5	46·5	26·3	1·2	3·4	12·9	17·8	52·3	12·4
Skåne, Blekinge och Halland	469	53·3	46·7	38·0	0·6	1·5	10·2	21·1	52·9	13·7
Bohuslän och Vänerlän	673	56·3	43·7	32·8	1·3	3·0	11·9	18·0	57·5	8·3
Dalarna och Norrland	1 185	55·8	44·2	31·7	0·5	3·5	11·7	22·2	51·6	10·5
<i>Städerna</i>	3 227	57·7	42·3	25·3	0·1	1·8	7·2	11·5	45·4	34·0
Stockholm	816	59·6	40·4	23·7	0·1	1·6	4·7	12·0	45·5	36·1
Göteborg	418	62·2	37·8	17·0	0·2	1·4	7·7	9·1	40·4	41·2
Malmö	265	55·8	44·2	31·3	—	0·7	5·7	11·3	45·7	36·6
Övr. städer över 30 000 inv.	730	55·0	45·0	24·9	0·1	1·5	7·4	10·4	40·5	40·1
Städer under 30 000 inv.	998	56·6	43·4	28·9	0·2	2·6	9·5	12·8	50·9	24·0
<i>Hela riket</i>	6 516	56·0	44·0	28·9	0·5	2·5	9·4	15·4	49·1	23·1

Om man tar hänsyn endast till de ungdomar, som blivit omhändertagna före fyllda 18 år, har antalet av dem, som erhöles skyddsuppfostran på grund av vanart, minskat betydligt på landsbygden (14 %) och ökat i städerna (9 %) sedan föregående redovisningsår. I fråga om vanvårdsfallen kan man konstatera en relativt stark nedgång på landsbygden (13 %) och likaledes någon minskning i städerna (6 %). I fråga om landsbygden uppvisade endast antalet

Tab. Z. Orsaker till omhändertagandet samt vårdform för barn och ungdom, som under år 1940 voro föremål för skyddsuppfostran.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	Antal barn o. ungdom	Ökning el. minskning i % sedan 1937	Antal barn o. ungdom	Ökning el. minskning i % sedan 1937	Antal barn o. ungdom	Ökning el. minskning i % sedan 1937
Antal barn och ungdomar som voro föremål för skyddsuppfostran . . .	3 289	- 3.6	3 227	+ 7.4	6 516	+ 1.5
Omhändertagna på grund av:						
vanvård etc.	951	- 12.8	494	- 5.5	1 445	- 10.5
fara för vanart	1 534	+ 8.6	1 058	- 1.4	2 592	+ 4.3
vanart under 18 år	749	- 14.0	1 547	+ 9.2	2 296	+ 0.3
, 18—21 ,	55	+ 3.8	133	+ 14.7	188	+ 11.2
Summa orsaker till omhändertagandet	3 289	- 4.1	3 232	+ 3.3	6 521	- 0.5
Vårdade i:						
enskilt hem	1 894	- 8.9	1 136	+ 1.5	3 030	- 5.2
barnhem	526	+ 14.6	889	+ 7.6	1 415	+ 10.1
skyddshem	573	- 16.1	1 254	+ 7.0	1 827	- 1.5
annan anstalt	371	+ 33.5	332	- 2.6	703	+ 13.6
Summa vårdfall	3 364	- 3.8	3 611	+ 4.4	6 975	+ 0.3
Antal barn, vilkas omhändertagande ej verkställdes under redovisningsåret . .	29	.	51	.	80	.

Tab. Å. Orsaker till omhändertagandet samt vårdformer för barn och ungdom, vilka under åren 1937 och 1940 voro föremål för skyddsuppfostran.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1937	1940	1937	1940	1937	1940
Antal redovisade orsaker	3 428	3 289	3 129	3 232	6 557	6 521
Därav, i %						
vanvård etc.	31.8	28.9	16.7	15.3	24.6	22.2
fara för vanart	41.2	46.6	34.3	32.7	37.9	39.7
vanart under 18 år	25.4	22.8	45.3	47.9	34.9	35.2
, 18—21 år	1.6	1.7	3.7	4.1	2.6	2.9
Antal redovisade vårdfall	3 498	3 364	3 458	3 611	6 956	6 975
Därav, i %						
enskilt hem	59.4	56.3	32.3	31.5	46.0	43.4
barnhem	13.1	15.6	23.9	24.6	18.5	20.3
skyddshem	19.5	17.1	33.9	34.7	26.6	26.2
annan anstalt	8.0	11.0	9.9	9.2	8.9	10.1

barn, vilkas omhändertagande motiverats av fara för vanart, en uppgång (9 %). I städerna hade motsvarande grupp minskat med halvannan procent.

Av tab. Å framgår, att vanvård, misshandel eller annan fara till liv eller hälsa omfattade år 1940 på landsbygden över $\frac{1}{4}$ och i städerna drygt $\frac{1}{7}$ av de uppgivna orsakerna till omhändertagandet. Motsvarande andelar utgjorde i fråga om fara för vanart nära hälften resp. $\frac{1}{3}$ och i fråga om vanart nära $\frac{1}{4}$ resp. $\frac{1}{2}$. Vanartsfallen äro sålunda även bland samtliga för skyddsuppfostran omhändertagna betydligt vanligare i städerna än på landsbygden, och skillnaden är ungefär lika stor som då jämförelsen inskränkes till de under själva redovisningsåret omhändertagna (jfr tab. U).

Tab. Ä. Orsaker till omhändertagandet samt vårdformer för barn och ungdom, som under år 1940 voro föremål för skyddsuppfostran i olika delar av riket.

Landsdelar	Antal redovisade orsaker	Därav i procent				Antal vårdfall	Därav i procent			
		van-vård etc.	fara för van-art	van-art under 18 år	van-art 18-21 år		enskilt hem	barnhem	skyddshem	annan anstalt
<i>Landsbygden</i>	3 289	28·9	46·6	22·8	1·7	3 384	56·8	15·6	17·1	11·0
Mälardalen	551	22·1	43·9	30·9	3·1	561	44·2	16·0	26·6	13·2
Östra Götaland	411	25·8	49·4	23·1	1·7	409	50·6	19·8	19·3	10·8
Skåne, Blekinge och Halland	469	28·8	44·8	24·7	1·7	482	61·2	10·6	17·0	11·2
Bohuslän och Vänerlän	673	35·1	47·6	15·9	1·6	684	61·0	19·1	12·4	7·6
Dalarne och Norrland	1 185	29·7	47·2	22·0	1·1	1 228	59·2	14·2	14·5	12·1
<i>Städerna</i>	3 232	15·3	32·7	47·9	4·1	3 611	31·5	24·6	34·7	9·2
Stockholm	819	11·0	42·6	43·9	2·6	978	26·2	33·2	27·9	12·7
Göteborg	418	14·4	25·1	56·2	4·3	521	30·7	29·4	35·1	4·8
Malmö	265	10·6	39·6	41·5	8·8	299	28·1	21·4	40·5	10·0
Övr. städer över 30 000 inv.	732	16·1	23·8	54·2	5·9	756	31·5	18·9	39·9	9·7
Städer under 30 000 inv.	998	19·8	32·7	44·6	2·9	1 057	37·6	19·3	35·5	7·6
<i>Hela riket</i>	6 521	22·2	39·7	35·2	2·9	6 975	43·5	20·3	26·2	10·0

Vad vårdformen beträffar utvisar tab. Z, att antalet vårdfall på »annan anstalt» (huvudsakligen sjukvårdsanstalter) undergått en kraftig ökning i landskommunerna mellan 1937 och 1940. I städerna ha vårdfallen på samma anstalter minskat något. Däremot hade antalet av dem, som voro intagna på skyddshem, sjunkit på landsbygden men stigit i städerna, vilket givetvis står i samband med att vanartsfallen minskat i förra fallet och ökat i det senare. Beträffande vård i enskilt hem gjorde sig samma tendens gällande: minskning på landsbygden men ökning i städerna. Vård på barnhem uppvisade såväl på landsbygden som i städerna en ökad frekvens, särskilt kraftig i förra fallet.

Av tab. Å framgår, att vård i enskilt hem förekommer nästan dubbelt så ofta på landsbygden (56 %) som i städerna (32 %), medan vård på skyddshem är två gånger vanligare i städerna (35 %) än på landsbygden (17 %). Intagning på barnhem sker halvannan gång så ofta i städerna (25 %) som i landskommunerna (16 %).

För olika delar av riket redovisas i tab. Ä fördelningen efter orsaker till omhändertagandet samt vårdform bland barn och ungdom, som under år 1940 voro föremål för skyddsuppfostran.

Villkorlig utskrivning. Villkorlig utskrivning innebär, att ett för skyddsuppfostran omhändertaget barn återlämnas på prov till föräldrarna eller i fråga om skyddshemselev, placeras i enskilt hem eller eventuellt i barnhem. Dylik utskrivning beslutas för skyddshemselev av hemmets styrelse och för annat barn av barnavårdsnämnden. Skyddshemselev står även efter den villkorliga utskrivningen under tillsyn av hemmet, liksom annan villkorligt utskrivna

står under barnavårdsnämndens övervakning. I föreliggande statistik räknas den förre såsom intagen på skyddshemmet tills slutlig utskrivning sker, ehuru han vistas utom detsamma, och den senare redovisas i regel under vårdformen före den villkorliga utskrivningen.

Villkorlig utskrivning av icke skyddshemselever har under år 1940 enligt föreliggande uppgifter skett i 314 fall. Städernas barnavårdsnämnder begagnade sig vida mer av villkorlig utskrivning än landsbygdens. I städerna hade 290 fall villkorligt utskrivits, varav i Stockholm 124, i Göteborg 61 och i övriga städer 105. På landskommunerna komma tillsammans endast 24 fall.

Uppgifter angående villkorlig utskrivning av skyddshemselever lämnas icke av barnavårdsnämnderna. Enligt uppgift från skyddshemsinspektören blevo under år 1940 442 skyddshemselever villkorligt utskrivna. Hela antalet villkorligt utskrivna skyddshemselever var betydligt större. Deras antal utgjorde vid årets början 641 och vid dess slut 803.

Samhällsvård.

Under redovisningsåret för samhällsvård omhändertagna barn. Under år 1940 omhändertogs 6 157 barn för samhällsvård, därav 2 680 på landsbygden och 3 477 i städerna. I jämförelse med år 1937 innebära dessa tal för landsbygdens del en betydande nedgång (med mer än $\frac{1}{3}$) och för städernas vidkommande en mindre uppgång (med cirka 4 %). I hela riket har antalet under redovisningsåret omhändertagna barn minskat med ungefär 1 200 (eller cirka $\frac{1}{6}$) sedan år 1937.

Hur de för samhällsvård omhändertagna barnen fördelade sig efter kön, ålder och börd framgår av tab. Ö. Över halva antalet (56 à 57 %) av de år 1940 omhändertagna utgjordes av gossar. Deras andel har ökat något sedan föregående redovisningsår såväl på landsbygden som i städerna. Vad åldersfördelningen beträffar, befunno sig på landsbygden något över hälften (52 %) i småbarnsåldern (under sju år). I städerna tillhörde närmare $\frac{2}{3}$ samma åldersgrupp. Sedan år 1937 har antalet omhändertagna under skolåldern ökat såväl på landsbygden som i städerna. Slutligen utvisar tab. Ö, att på landsbygden nära $\frac{2}{3}$ och i städerna något mindre än $\frac{1}{3}$ av de barn, som omhändertogs för samhällsvård år 1940, voro utomäktenskapliga. Frekvensen av utomäktenskaplig börd har minskats från 1937 till 1940, mest på landsbygden, och var nu lägre än något tidigare redovisningsår.

I tab. Aa meddelas vissa uppgifter angående orsakerna till omhändertagandet samt vårdformen för barn, vilka omhändertogs för samhällsvård under år 1940.

Med avseende på orsakerna ha de fall, då barnen utsatts för nöd i hemmet eller omhändertagits på grund av att föräldrarna avlidit eller övergivit barnen (vämlöshet), liksom under tidigare två redovisningsår sammanförts till en grupp. När det gällt att avgöra, vilket av dessa två skäl, som varit förhanden har nämligen resultatet blivit så olika i fråga om landsbygd och städer, att uppgifterna icke förefalla särdeles tillförlitliga. De två orsakgrupperna ha

Tab. Ö. Barn, som omhändertagits för samhällsvård åren 1937 och 1940, fördelade efter kön, ålder och börd.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1937	1940	1937	1940	1937	1940
Hela antalet barn vilka omhändertagits för samhällsvård	4 027	2 680	3 321	3 477	7 348	6 157
Därav i %:						
a) Gossar	55·3	56·0	54·5	56·6	54·9	56·3
Flickor	44·7	44·0	45·5	43·4	45·1	43·7
b) I åldern						
under 1 år		9·8		15·3		12·9
1—3 »	47·4	20·1	59·2	24·1	52·7	22·3
3—7 »		22·3		24·0		23·3
7—10 »		24·7		20·9		22·6
10—16 »	52·6	22·9	40·8	15·7	47·3	18·8
16— »		0·2		0·0		0·1
c) Utomäktenskapliga	47·7	39·4	33·1	31·4	37·1	34·9

Tab. Aa. Orsaker till omhändertagandet samt vårdform för barn, vilka år 1940 omhändertagits för samhällsvård.

	Landsbygden	Städerna	Gossar	Flickor	I åldern	
					under 7 år	7—16 år
Antal under redovisningsåret omhändertagna barn	2 680	3 477	3 468	2 689	3 603	2 554
Antal redovisade orsaker till omhändertagandet	2 680	3 483	3 473	2 690	3 606	2 557
Därav i %:						
Nöd i hemmet, värlöshet	69·5	73·8	70·7	73·5	79·3	60·7
Sjukdom m. m.	30·5	26·2	29·3	26·5	20·2	39·3
Antal redovisade vårdfall	2 690	3 780	3 641	2 829	3 638	2 632
Därav i %:						
Enskilt hem	49·9	16·0	28·8	31·7	26·6	35·1
Barnhem	22·9	62·2	46·2	45·5	55·0	32·6
Annat anstalt	27·2	21·8	25·0	22·8	18·4	32·3
Antal barn, vilkas omhändertagande ej verkstälts	26	36	42	20	36	26

emellertid hållits åtskilda vid bearbetningen. På grundval härav kan sägas, att nu liksom tidigare nöd i hemmet varit den dominerande orsaken i städerna och förekommit i ungefär $\frac{2}{3}$ av fallen, medan denna och orsaken värlöshet i landskommunerna omfattade vardera cirka $\frac{1}{3}$ av fallen.

Tillsammans omfattade orsakerna nöd i hemmet och värlöshet på landsbygden 70 % och i städerna 74 % av samtliga fall av omhändertaganden för samhällsvård. Sjukdom eller svaghet (kroppslig eller andlig) anföres såsom orsak (i några fall jämte nöd i hemmet) något oftare på landsbygden (31 %) än i städerna (26 %). Mellan gossar och flickor synes någon mera nämnvärd skillnad med avseende på orsakerna till omhändertagandet ej föreligga. Däremot framträder en betydande skillnad mellan barn i olika åldrar. Sjukdom eller svag-

het uppgives sålunda ha varit orsaken till omhändertagandet betydligt oftare för barn över sju år än för barn under sju år (över $\frac{2}{3}$ mot endast $\frac{1}{3}$ av fallen).

Vård i enskilt hem anlitas på landsbygden i ungefär hälften av samtliga fall och i ungefär tre gånger större utsträckning än i städerna (ungefär $\frac{1}{6}$ av vårdfallen). Städernas barn däremot intogos betydligt oftare än landsbygdens i barnhem (nära $\frac{2}{3}$ mot knappt $\frac{1}{3}$). De yngre barnen erhöles i större omfattning än de äldre vård i barnhem. Vård på »annan anstalt», d. v. s. i huvudsak sjukvårdsanstalter, förekom i ungefär $\frac{1}{3}$ av samtliga vårdfall. Ifrågavarande andel för resp. grupper överensstämmer rätt nära med det relativa antalet omhändertaganden på grund av sjukdom eller svaghet. I enlighet härmed förekom vård på »annan anstalt» något oftare på landsbygden än i städerna och betydligt oftare för barn över sju år än för barn under sju år. Vårdformerna för gossar och flickor synas på det hela taget ha varit ungefär desamma.

Hela antalet barn, som erhöles samhällsvård. Avgränsning mellan samhällsvård och fattigvård m. m. Hela antalet barn, vilka erhöles samhällsvård under vart och ett av redovisningsåren sedan år 1928 framgår av följande översikt:

År	Antal barn			Procentuell ökning eller minskning sedan föregående redovisningsår		
	Landsbygden	Städerna	Hela riket	Landsbygden	Städerna	Hela riket
1928	18 357	12 333	30 680	—	—	—
1931	21 031	12 327	33 358	+ 14·6	± 0·0	+ 8·7
1934	23 511	13 363	36 874	+ 11·8	+ 8·4	+ 10·5
1937	22 745	13 037	35 782	— 3·3	— 2·4	— 3·0
1940	18 408	11 613	30 021	— 19·1	— 10·9	— 16·1

Fram till år 1934 ägde en relativt stark ökning rum i antalet barn, som voro föremål för samhällsvård. Sedan dess har deras antal minskat ännu kraftigare, så att färre barn åtnjöto samhällsvård år 1940 än år 1928. Liksom uppgången fram till år 1934 har även nedgången efter detta år varit starkast på landsbygden. Mellan åren 1937 och 1940 har antalet barn, som erhöles samhällsvård, minskat på landsbygden med 19 % och i städerna med ungefär 11 %.

Utvecklingen i avseende på samhällsvårdens omfattning torde delvis — liksom fattigvårdens — sammanhånga med de ekonomiska konjunkturerna. Dessa kännetecknades under början av 1930-talet av en svår industriell kris, från vilken en återhämtning skett under senare delen av decenniet. Under 1930-talets senare hälft torde även sådana förhållanden som nedgången i antalet minderåriga barn och tillkomsten av lagstiftning om barnbidrag och bidragsförskott, bidragit till minskningen av antalet för samhällsvård omhändertagna barn (jfr sid. 32).

I tab. 5 redovisas hela antalet för samhällsvård omhändertagna barn länsvis och i de större städerna. I följande tablå lämnas en översikt av de förändringar i samhällsvårdens omfattning, som ägt rum i olika delar av riket mellan åren 1937 och 1940.

Landsdelar	Antal för samhällsvård omhändertagna barn	Ökning eller minskning mellan 1937 och 1940	
		Antal	%
<i>Landsbygden</i>	18 408	- 4 337	- 19.1
Mälardalen	3 698	- 925	- 20.0
Östra Götaland	2 609	- 619	- 19.2
Skåne, Blekinge och Halland	2 609	- 649	- 19.9
Bohuslän och Västergötland	2 305	- 563	- 19.6
Dalarna och Norrland	7 187	- 1 581	- 18.0
<i>Städerna</i>	11 613	- 1 424	- 10.9
Stockholm	2 800	- 197	- 6.6
Göteborg	2 028	- 125	- 5.8
Malmö	766	- 47	- 5.8
Övr. städer över 30 000 inv.	1 942	- 247	- 11.3
Städer under 30 000 inv.	4 077	- 808	- 16.5
<i>Hela riket</i>	30 021	- 5 761	- 16.1

Vad landsbygden beträffar har nedgången mellan de två senaste redovisningsåren i antalet barn, som erhöles samhällsvård, varit ganska jämn i olika landsdelar, medan den i fråga om städerna varit avsevärt mycket större i de mindre städerna än i de största.

Vad som i 1924 års barnavårdsdrag benämnes samhällsvård skulle i stort sett motsvara den fattigvård, som tidigare tilldelats barn utom föräldrahemmet. Flertalet barn av denna kategori ha också överförts från fattigvården till barnavården eller direkt omhändertagits av barnavårdsnämnderna. Emellertid skedde övergången successivt och den har, såsom tab. A b utvisar, varit olikformig för skilda grupper av barn. De allra flesta i enskilt hem utackorderade barnen överfördes redan under de första åren efter barnavårdsdragens ikraftträdande till barnavårdsnämnderna. Sedan år 1928 ha dessa i ökad omfattning övertagit omsorgen för de utackorderade barnen, så att år 1937 fattigvårdsstyrelserna svarade för endast 3 % av ifrågakommande barn. En liknande utveckling har ägt rum beträffande barn, som erhållit vård på fattigvårdsanstalt eller barnhem. Likväl redovisade fattigvårdsstyrelserna ännu år 1940 över 700 barn, som vårdats på fattigvårdsanstalter.

Vad beträffar de barn, som erhållit sjukhusvård, svara fattigvårdsstyrelserna allttjämt för det stora flertalet. Dylik vård bekostades år 1940 av fattigvårdsstyrelserna för mer än 8 000 barn och av barnavårdsnämnderna för omkring 4 300 barn. För städernas del iakttagas man mellan åren 1934 och 1940 en avsevärd ökning av antalet sjuka barn, varmed fattigvården tagit befattning. Denna ökning förskriver sig emellertid från en fullständigare redovisning av sjukvårdsfallen fr. o. m. år 1937 och är alltså endast skenbar. Tidigare hade uppgifterna angående sjukhusvården innefattat endast en ringa del av de understödstagare i Stockholm och Göteborg, vilka erhållit fri sjukhusvård på fattigvårdens bekostnad.

Antalet barn av olika kön, ålder och börd, vilka under år 1940 åtnjoto sam-

Tab. Ab. Samhällsvård och fattigvård åren 1928—1940. Antal av barnavårdsnämnderna resp. fattigvårdsstyrelserna redovisade vårdfall.¹

År	Fattigvård				Samhällsvård			
	Antal barn vårdade i			S:a vård- fall	Antal barn vårdade i			S:a vård- fall
	enskilt hem	fattig- vårds- anstalt	sjuk- vårds- anstalt		enskilt hem	barna- vårds- anstalt	sjuk- vårds- anstalt	
<i>Landsbygden.</i>								
1928	1 315	763	3 215	5 293	15 301	1 191	2 002	18 494
1931	901	644	3 935	5 480	17 546	1 337	2 290	21 173
1934	830	549	5 892	7 271	19 595	1 474	2 702	23 771
1937	758	347	5 221	6 326	18 424	1 587	2 993	23 004
1940	419	4 910	5 329	14 630	1 548	2 388	18 566
<i>Städerna.</i>								
1928	1 350	1 230	1 125	3 705	8 907	2 520	1 571	12 998
1931	1 118	1 058	1 144	3 320	8 545	2 764	1 885	13 194
1934	213	732	1 380	2 325	9 204	3 001	2 114	14 319
1937	115	721	2 270	3 106	8 604	3 362	2 194	14 160
1940	287	3 157	3 444	6 646	4 003	1 899	12 548

hällsvård, redovisas i tab. Ac, vari dessutom återgivas i relativa tal förändringarna i antalet omhändertagna sedan föregående redovisningsår.

Den minskning, som hela antalet för samhällsvård omhändertagna barn undergått mellan åren 1937 och 1940, har på landsbygden varit ungefär lika kraftig för gossar som för flickor, men i städerna något starkare för flickorna än för gossarna. På landsbygden ha åldrarna under sju år minskat, relativt sett, avsevärt mycket mera än skolåldern bland såväl gossar som flickor. För städernas vidkommande är förhållandet det omvända, då den största minskningen skett i åldrarna över sju år. Antalet omhändertagna utomäktenskapliga barn har såväl på landsbygden som i städerna avtagit relativt mera än hela antalet omhändertagna.

De förändringar, som barnens fördelning efter kön, ålder och börd undergått som följd av den nämnda utvecklingen, framgår av tab. Ad. Fördelningen efter kön, är i stort sett densamma som för tre år sedan. Gossarna utgjorde år 1937 drygt 54 % och år 1940 knappt 55 % av samtliga. Andelen gossar var under redovisningsåret något större i städerna än på landsbygden (ungefär 56 % mot 54 %). Småbarnsåldern (under sju år) omfattade år 1940 29 % av barnen mot 30 % år 1937. På landsbygden har denna åldersgrupp mellan dessa båda år minskat (från c:a 28 % till 24 %), men ökat i städerna (från 34 % till 36 %). Barnen under skolåldern voro sålunda under redovisningsåret relativt sett halvan gång talrikare i städerna än på landsbygden (36 % mot 24 %). Över hälften (på landsbygden 58 % och i städerna 52 %) av de barn, som år 1940

¹ Uppgifterna rörande fattigvården äro hämtade ur fattigvårdsstatistiken för resp. år och avse antalet barn, som på fattigvårdsstyrelsernas bekostnad vårdats utom föräldrahemmet. För år 1940 finnas inga uppgifter i fattigvårdsstatistiken om antalet av fattigvårdsstyrelserna i enskilt hem tackorderade barn. Dessa uppgifter utgingo ur statistiken vid dess omläggning år 1939.

Tab. Ac. Barn av olika kön, ålder och börd, vilka under år 1940 erhöilo samhällsvård.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	Antal barn	Ökning el. minskning i % sedan 1937	Antal barn	Ökning el. minskning i % sedan 1937	Antal barn	Ökning el. minskning i % sedan 1937
<i>Gossar</i>	9 858	- 19·3	6 554	- 9·2	16 412	- 15·6
Därav i åldern						
under 1 år	144	} - 28·8	256	} - 7·3	400	} - 19·7
1—3 »	628		819		1 447	
3—7 »	1 652		1 934		2 886	
7—10 »	2 566		1 667		4 233	
10—16 »	4 797	} - 15·6	2 562	} - 10·3	7 359	} - 13·8
16— »	71		16		87	
<i>Flickor</i>	8 550	- 18·8	5 059	- 13·0	13 609	- 16·7
Därav i åldern						
under 1 år	119	} - 30·9	275	} - 6·5	394	} - 21·0
1—3 »	513		647		1 160	
3—7 »	1 343		922		2 265	
7—10 »	2 244		1 177		3 421	
10—16 »	4 265	} - 14·3	2 026	} - 16·3	6 291	} - 15·0
16— »	66		12		78	
<i>Samtliga</i>	18 408	- 19·1	11 613	- 10·9	30 021	- 16·1
Därav utomäktenskapliga	10 634	- 20·2	6 021	- 16·5	16 655	- 18·9

Tab. Ad. Barn, som under åren 1937 och 1940 åtnjöto samhällsvård, fördelade i procent efter kön, ålder och börd.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1937	1940	1937	1940	1937	1940
Antal barn som åtnjöto samhällsvård	22 745	18 408	13 037	11 613	35 782	30 021
Därav i %:						
a) <i>Gossar</i>	53·7	53·6	55·4	56·4	54·3	54·7
<i>Flickor</i>	46·3	46·4	44·6	43·6	45·7	45·3
b) I åldern						
under 1 år	} 27·5	1·4	} 34·2	4·6	} 30·0	2·6
1—3 »		6·2		12·6		8·7
3—7 »		16·3		18·6		17·2
7—10 »		26·1		24·5		25·5
10—16 »		49·2		39·5		45·5
16— »	0·8	0·2	0·5			
c) <i>Utomäktenskapliga</i>	58·6	57·8	55·3	51·3	57·4	55·5

erhöilo samhällsvård voro utomäktenskapliga. Deras andel har minskat sedan föregående redovisningsår, starkast i städerna.

I olika delar av riket fördela sig de barn, som under år 1940 erhöilo samhällsvård, efter kön, börd och ålder på sätt som framgår av översikten i tab. Ae.

Tab. Af innehåller vissa huvudsiffror, belysande orsakerna till omhänder-

Tab. Ae. Barn, som under år 1940 åtnjöto samhällsvård, fördelade i procent efter kön, börd och ålder i olika delar av riket.

Landsdelar	För samhällsvård omhändertagna barn	Därav i procent								
		Goss.	Fl.	U. ä.	I åldern					
					under 1 år	1-3 år	3-7 år	7-10 år	10-16 år	16- år
<i>Landsbygden</i>	18 408	53·6	46·4	57·8	1·4	6·2	16·3	26·1	49·2	0·8
Mälardalen	3 698	55·1	44·9	56·1	1·6	7·7	14·9	25·6	49·8	0·9
Östra Götaland	2 609	52·7	47·3	62·2	1·2	6·4	18·0	27·1	46·8	0·5
Skåne, Blekinge och Halland	2 609	53·0	47·0	68·6	1·6	5·6	17·7	27·1	47·4	0·6
Bohuslän och Vänerlän	2 305	52·8	47·2	54·8	1·4	5·0	15·7	25·6	51·1	1·2
Dalarna och Norrland	7 187	53·5	46·5	54·0	1·4	6·0	16·0	25·9	50·1	0·6
<i>Städerna</i>	11 613	56·4	43·6	51·8	4·6	12·6	18·6	24·5	39·5	0·2
Stockholm	2 800	58·4	41·6	52·3	5·1	15·1	19·7	25·2	34·9	—
Göteborg	2 028	58·1	41·9	44·7	6·0	17·0	18·7	22·8	35·5	—
Malmö	766	55·4	44·6	53·5	3·1	10·5	20·2	27·7	38·5	—
Övr. städer över 30 000 inv.	1 942	56·6	43·4	46·5	6·7	12·4	17·3	22·9	40·7	—
Städer under 30 000 inv.	4 077	54·4	45·6	57·3	2·7	9·2	18·1	25·0	44·3	0·7
<i>Hela riket</i>	30 021	54·7	45·3	55·5	2·6	8·7	17·2	25·5	45·5	0·5

Tab. Af. Orsaker till omhändertagandet samt vårdform för barn som under år 1940 åtnjöto samhällsvård.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1940	Ökning el. minskning i % sedan 1937	1940	Ökning el. minskning i % sedan 1937	1940	Ökning el. minskning i % sedan 1937
Antal barn som åtnjöto samhällsvård	18 408	- 19·1	11 613	- 10·9	30 021	- 16·1
Omhändertagna på grund av:						
nöd i hemmet, värlöshet	15 852	- 19·8	9 607	- 11·2	25 459	- 16·8
sjukdom m. m.	2 570	- 14·8	2 030	- 9·9	4 600	- 12·7
Summa orsaker till omhändertagandet	18 422	- 19·1	11 637	- 11·0	30 059	- 16·2
Vårdade i:						
enskilt hem	14 630	- 20·6	6 646	- 22·8	21 276	- 21·3
barnhem	1 548	- 2·5	4 003	+ 19·1	5 551	+ 12·2
annan anstalt	2 388	- 20·2	1 899	- 13·4	4 287	- 17·4
Summa vårdfall	18 566	- 19·3	12 548	- 11·4	31 114	- 16·3
Antal barn vilkas omhändertagande ej verkställdes	30	.	37	.	67	.

tagandet samt vårdformerna för de barn, som erhöilo samhällsvård år 1940, varjämte jämförelse göres med föregående redovisningsår.

Av tab. Af framgår, att minskningen i antalet barn, som åtnjöto samhällsvård, främst hänförde sig till dem, som blivit omhändertagna på grund av nöd i hemmet eller värlöshet. På landsbygden hade antalet av dem, som erhöilo samhällsvård på grund av dessa orsaker, minskat med nära 20 % och i städerna med drygt 11 %. Antalet fall, i vilka sjukdom eller svaghet uppgivits vara

Tab. Ag. Fördelning efter orsaker till omhändertagandet samt vårdform för barn, vilka under åren 1937 och 1940 åtnjöto samhällsvård.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1937	1940	1937	1940	1937	1940
Antal redovisade orsaker	22 784	18 422	13 077	11 637	35 861	30 059
Därav i %:						
nöd i hemmet, värnlöshet	86·8	86·0	82·8	82·6	85·3	84·7
sjukdom och svaghet m. m.	13·2	14·0	17·2	17·4	14·7	15·3
Antal redovisade vårdfall	23 004	18 566	14 160	12 548	37 164	31 114
Därav i %:						
enskilt hem	80·1	78·8	60·8	53·0	72·7	68·4
barnhem	6·9	8·3	23·7	31·9	13·3	17·8
annan anstalt	13·0	12·9	15·5	15·1	14·0	13·8

orsak till omhändertagandet, har nedgått med cirka 15 % på landsbygden och med nära 10 % i städerna.

Fördelningen efter orsaker till omhändertagandet för samhällsvård var — såsom framgår av tab. Ag — i stort sett densamma år 1940 som tre år tidigare. På grund av sjukdom eller svaghet hade omhändertagits nära $\frac{1}{7}$ av samtliga barn, som erhöles samhällsvård, de övriga på grund av nöd i hemmet eller värnlöshet. Sjukdom m. m. var något vanligare såsom orsak till omhändertagandet i städerna (17 %) än på landsbygden (14 %). Vid en jämförelse med tab. Aa finner man, att sjukdom m. m. utgjort orsak till omhändertagandet endast i hälften så många fall bland samtliga för samhällsvård omhändertagna som bland de under året nytillkomna fallen. Detta ger en antydning om, att de som omhändertagits på grund av denna orsak i mycket mindre utsträckning bli varaktiga vårdfall än de, som omhändertagits av annan orsak.

Vad vårdformen beträffar, finner man av tab. Af, att antalet vårdfall i enskilt hem minskades på landsbygden i ungefär samma och i städerna i dubbelt så stor omfattning som totala antalet vårdfall (20 % resp. 23 %). På »annan anstalt» hade antalet vårdfall såväl i landskommunerna som i städerna avtagit i ungefär samma takt som samtliga vårdfall (20 % resp. 13 %). Däremot hade antalet vårdfall i barnhem minskats mycket obetydligt på landsbygden (2 $\frac{1}{2}$ %) och ökat rätt väsentligt i städerna (19 %).

Av vårdformerna utgjorde vården i enskilt hem den ojämförligt vanligaste. Den förekom i väsentligt större utsträckning på landsbygden (79 %) än i städerna (53 %). Den var i båda fallen, framför allt i städerna, vida vanligare än bland de nytillkomna fallen (jfr tab. Aa). De på barnhem vårdade barnen äro däremot, relativt sett, väsentligt färre bland samtliga för samhällsvård omhändertagna än bland de under redovisningsåret omhändertagna. Barnhemmen lämna nämligen i stor utsträckning endast tillfällig vård eller äro endast genomgångshem. På landsbygden vårdades ungefär 8 % och i städerna nära 32 % av de redovisade vårdfallen på barnhem. Barnhemsvården var sålunda cirka fyra gånger vanligare i senare fallet än i det förra. I motsats till vad som var

Tab. Ah. Fördelningen efter orsaker till omhändertagandet samt vårdform för barn som under år 1940 åtnjoto samhällsvård i olika delar av riket.

Landsdelar	Antal redovisade orsaker	Därav i %		Antal vårdfall	Därav i %		
		nöd i hemmet, värnlöshet	sjukdom m. m.		enskilt hem	barnhem	annan anstalt
<i>Landsbygden</i>	18 422	86·0	14·0	18 559	78·8	8·4	12·8
Mälardalen	3 706	81·3	18·7	3 729	72·1	11·7	16·2
Östra Götaland	2 609	85·0	15·0	2 621	79·0	7·8	13·2
Skåne, Blekinge och Halland	2 611	90·2	9·8	2 623	86·5	3·5	10·0
Bohuslän och Vänerlän	2 305	88·4	11·6	2 309	80·7	8·5	10·8
Dalarna och Norrland	7 191	86·6	13·4	7 277	78·9	8·5	12·6
<i>Städerna</i>	11 637	82·6	17·4	12 539	53·0	31·9	15·1
Stockholm	2 804	84·7	15·3	3 255	46·6	37·9	15·6
Göteborg	2 029	89·2	10·8	2 214	48·6	45·3	6·1
Malmö	766	90·3	9·7	843	55·5	35·7	8·8
Övr. städer över 30 000 inv.	1 945	69·6	30·4	2 044	45·3	28·0	26·7
Städer under 30 000 inv.	4 093	82·5	17·5	4 183	63·6	21·4	15·0
<i>Hela riket</i>	30 059	84·7	15·3	31 098	68·4	17·9	13·7

förhållandet bland de nytillkomna fallen förekom vård på »annan anstalt» i fråga om samtliga vårdfall i större utsträckning i städerna (15 %) än på landsbygden (13 %).

I tab. Ah redovisas för olika delar av riket fördelningen efter orsaker till omhändertagandet samt vårdform beträffande samtliga barn, som åtnjoto samhällsvård under år 1940.

De omhändertagna barnens omsättning. Vårdkostnader m. m.

Omsättningen bland de omhändertagna barnen. I tab. Ai meddelas vissa uppgifter angående omsättningen bland samtliga för skyddsuppfostran och samhällsvård omhändertagna barn vart tredje år sedan år 1928. Det framgår därav, vad landsbygden beträffar, att den år 1928 rätt starka tillväxten av hela antalet omhändertagna barn sedermera hastigt avtog för att år 1937 förbytas i en minskning. Orsaken till denna utveckling låg däri, att antalet avgångna barn undergick en stark stegring fram till år 1937, medan antalet nytillkomna var ungefär oförändrat. I städerna var utvecklingen till år 1937 likartad, med den skillnaden att tillväxten var relativt svag år 1928 och i stället störst året 1931, då antalet nytillkomna var betydligt större, antalet avgångna däremot mindre än år 1928. Mellan observationsåren 1931 och 1934 visar antalet under respektive år avgångna en avsevärt större ökning än antalet under respektive år nytillkomna. Samma utveckling kommer till synes mellan observationsåren 1934 och 1937. Sistnämnda år framträder en minskning av hela antalet omhändertagna även i städerna. Under år 1940 har utvecklingen varit tämligen olikartad på landsbygden och i städerna. I landskommunerna ha såväl nytillkomna som avgångna fall minskat relativt kraftigt i antal i jäm-

Tab. A1. Omsättningen bland omhändertagna barn åren 1928—1940.

	Från föregående år kvarvarande	Nyttillkomna	Avgångna		Ökning el. minskning under året	
			Samtliga	Därav med döden	antal	%
<i>Landsbygden.</i>						
1928	16 176	4 510	3 194	116	+ 1 316	+ 8.1
1931	19 121	4 749	3 544	111	+ 1 205	+ 6.3
1934	22 170	4 585	4 152	107	+ 433	+ 2.0
1937	21 586	4 538	4 946	129	— 408	— 1.9
1940	18 552	3 129	3 235	93	— 106	— 0.6
<i>Städerna.</i>						
1928	11 504	3 161	3 111	82	+ 50	+ 0.4
1931	11 440	3 536	3 041	78	+ 495	+ 4.3
1934	12 530	3 666	3 443	62	+ 223	+ 1.8
1937	12 207	3 756	4 058	82	— 302	— 2.5
1940	10 764	4 008	3 707	54	+ 301	+ 2.8

förelse med år 1937. De förra ha dock avtagit kraftigare än de senare, varför även under 1940 ägt rum en viss nedgång i de omhändertagna barnens antal på landsbygden. I städerna däremot har skett en icke obetydlig stegring i antalet omhändertagna barn, till följd av att antalet nyttillkomna fall ökat väsentligt sedan 1937 och var större än något tidigare redovisningsår, medau samtidigt avgången var avsevärt mindre än för tre år sedan.

Att avgången bland de omhändertagna barnen ökades så starkt under tiden fram till år 1937, beror bland annat på att barnavårdsnämndernas verksamhet under åren närmast efter den nya barnavårdslagens ikraftträdande (1926) befann sig i relativt snabb utveckling. I slutet av 1920-talet torde på grund härav flertalet av de barn, som erhöilo skyddsuppfostran eller samhällsvård, ha varit omhändertagna sedan en relativt kort tid tillbaka, och följaktligen var avgången vid denna tidpunkt jämförelsevis liten. Det ligger då också i sakens natur, att avgången skulle stegras, när de under 1920-talet omhändertagna barnen efter hand kommo i tur att utskrivras. Denna ökning fortsatte fram till år 1937, då antalet avgångna översteg antalet nyttillkomna både på landsbygden och i städerna. Därefter har avgången minskat i omfattning, vilket torde sammanhänga med att hela antalet omhändertagna barn varit statt i avtagande sedan år 1934 dels på grund av det minskade barnantalet inom befolkningen, dels till följd av tillkomsten år 1937 av barnbidrags- och bidragsförskottslagarna (jfr sid. 32).

Omsättningen under år 1940 för olika grupper av barn, som voro föremål för skyddsuppfostran eller samhällsvård, belyses av tab. A1. Där meddelas uppgifter rörande barnens fördelning efter vårdtidens längd samt om genomsnittliga antalet vårdmånader under år 1940 dels för barn av olika kön och börd, dels för olika vårdformer.

I landskommunerna råder ingen större skillnad mellan skyddsuppfostran och samhällsvård med avseende på vårdens varaktighet. I båda fallen ha något över $\frac{3}{4}$ av barnen varit omhändertagna hela året, vadan ungefär vart fjärde barn tillkommit eller avgått under samma tid. Beträffande städerna är

Tab. A. Vårdtidens längd för omhändertagna barn under år 1940.

	Hela antalet barn	Därav, i %, vårdade . . . månader							Medeltal vårdmånader	
		under 1	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12	1940	1937
Landsbygden.										
<i>Skyddsuffostran</i>										
Enskilt hem	1 821	1·8	2·6	3·4	3·3	2·0	2·7	84·2	11·0	11·0
Barnhem	459	7·6	8·5	5·9	9·4	3·3	5·2	60·1	8·2	9·5
Skyddshem	547	2·2	5·3	4·8	5·9	3·8	4·9	73·1	10·4	10·3
Annan anstalt	334	4·3	2·7	2·7	5·2	1·8	3·9	79·4	10·6	10·7
Vårdade på mer än ett sätt	99	—	2·0	3·0	6·1	6·1	4·0	78·8	10·9	.
Ej placerade	29	100·0	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga	3 289	3·8	3·8	3·8	4·8	2·6	3·6	77·6	10·5	10·6
Därav a) gossar	1 791	3·8	3·6	3·6	4·7	2·2	3·8	78·3	10·6	.
flickor	1 498	3·7	4·2	4·1	5·0	3·0	3·3	76·7	10·4	.
b) inomäktenskapliga	2 226	4·4	4·1	4·2	5·4	2·7	3·6	75·6	10·8	.
utomäktenskapliga	1 063	2·4	3·2	3·0	3·7	2·2	3·7	81·8	10·9	.
<i>Samhällsvård</i>										
Enskilt hem	14 455	1·9	3·9	2·9	3·5	3·0	2·2	82·6	10·9	10·8
Barnhem	1 431	9·2	14·0	8·1	8·9	6·1	3·9	49·8	8·2	8·4
Annan anstalt	2 297	16·8	7·3	5·6	5·7	2·7	2·3	59·6	8·5	7·3
Vårdade på mer än ett sätt	195	5·6	4·1	3·6	3·6	3·6	1·5	78·0	10·3	.
Ej placerade	30	100·0	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga	18 408	4·6	5·1	3·6	4·2	3·2	2·3	77·0	10·4	10·2
Därav a) gossar	9 858	4·7	5·2	3·9	4·1	3·3	2·2	76·6	10·3	.
flickor	8 550	4·3	5·0	3·3	4·2	3·1	2·5	77·6	10·4	.
b) inomäktenskapliga	7 773	7·4	7·3	4·5	5·2	3·5	2·8	69·3	9·7	.
utomäktenskapliga	10 635	2·5	3·5	3·0	3·5	2·9	2·0	82·6	10·8	.
Städerna.										
<i>Skyddsuffostran</i>										
Enskilt hem	969	1·1	2·2	4·1	2·8	2·1	2·6	85·1	11·4	10·1
Barnhem	579	8·7	11·0	7·4	5·2	3·4	4·5	59·8	8·9	7·7
Skyddshem	1 088	2·7	4·7	3·8	6·7	4·0	4·1	74·0	10·4	9·8
Annan anstalt	180	4·4	6·1	2·8	7·2	3·9	5·0	70·6	10·1	7·8
Vårdade på mer än ett sätt	360	1·1	4·4	5·0	7·4	7·4	9·9	64·8	10·3	.
Ej placerade	51	100·0	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga	3 227	4·6	5·0	4·6	5·2	3·7	4·4	72·5	10·2	9·3
Därav a) gossar	1 860	4·1	4·5	4·2	5·7	3·2	3·9	74·4	10·3	.
flickor	1 367	5·4	5·8	5·0	4·7	4·2	5·0	69·9	10·0	.
b) inomäktenskapliga	2 409	5·0	5·6	4·8	5·6	3·7	4·4	70·9	10·0	.
utomäktenskapliga	818	3·6	3·4	3·9	4·3	3·6	4·2	77·0	10·5	.
<i>Samhällsvård</i>										
Enskilt hem	6 051	2·4	4·2	3·0	3·0	3·5	2·6	81·3	10·8	10·1
Barnhem	3 206	27·2	22·2	11·3	7·1	4·9	4·3	23·0	5·3	5·4
Annan anstalt	1 513	28·6	10·3	5·1	5·3	2·8	2·6	45·3	6·9	6·0
Vårdade på mer än ett sätt	806	2·9	7·1	7·8	7·3	9·6	7·2	58·1	9·6	.
Ej placerade	37	100·0	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga	11 613	13·1	10·1	5·9	4·7	4·2	3·4	58·6	8·6	8·5
Därav a) gossar	6 554	13·0	10·0	5·7	4·8	4·3	3·3	58·9	8·7	.
flickor	5 059	13·1	10·2	6·2	4·7	4·1	3·4	58·3	8·6	.
b) inomäktenskapliga	5 592	20·2	14·1	7·0	5·0	4·2	3·7	45·8	7·4	.
utomäktenskapliga	6 021	6·4	6·5	4·5	4·5	4·2	3·1	70·4	9·8	.

vårdtidens längd vid skyddsuppfostran endast obetydligt mindre än på landsbygden, men däremot vid samhällsvård väsentligt kortare. Ungefär $\frac{3}{5}$ av de för samhällsvård omhändertagna barnen i städerna ha åtnjutit vård hela året.

Det genomsnittliga antalet vårdmånader för barn, som erhöles skyddsuppfostran, utgjorde på landsbygden 10·5 och i städerna 10·2 och för dem, som åtnjöto samhällsvård, i förra fallet 10·4 och i det senare 8·6. Inom båda grupperna uppvisa de, som vårdades i enskilt hem, den längsta vårdtiden under redovisningsåret (cirka 11 månader). Mellan 81 och 85 % av barnen i fosterhem hade vårdats där hela året. Jämförelsevis kort vårdtid redovisas däremot för barn, som voro intagna på barnhem, vilket förklaras av att åtskilliga av barnhemmen äro upptagningshem och endast ombesörja tillfällig vård. Bland de för samhällsvård omhändertagna barnen, vilka intagits på barnhem, hade på landsbygden cirka $\frac{1}{4}$ och i städerna nära hälften vårdats där högst 3 månader.¹ I förra fallet hade hälften och i det senare knappt $\frac{1}{4}$ av barnen varit intagna på barnhemmen hela året. Att vårdtiden under redovisningsåret likaledes är relativt kort för barn, som vårdats på »annan anstalt», beror givetvis på att det här i relativt stor utsträckning är fråga om tillfällig vård på grund av sjukdom.

Antalet »vårdmånader» för samtliga barn, som under år 1940 erhöles skyddsuppfostran eller samhällsvård, uppgick till drygt 358 000, motsvarande 29 845 »vårdår», därav 18 754 på landsbygden och 11 091 i städerna. Om antalet avlidna barn sättes i relation härtill, finner man för samtliga barn en dödlighet av 4·93 ‰ (på landsbygden 4·96 ‰ och i städerna 4·87 ‰). Under de föregående redovisningsåren utgjorde dödligheten bland samtliga omhändertagna barn: år 1928 6·73 ‰, år 1931 5·87 ‰, år 1934 4·71 ‰ och år 1937 6·12 ‰. Dödligheten har sålunda avtagit avsevärt sedan föregående redovisningsår och var oväsentligt högre än år 1934. Under tidigare år har dödligheten varit högre i städerna än på landsbygden, men under år 1940 var förhållandet det motsatta.

Vårdkostnader för omhändertagna barn. De i primärmaterial meddelade uppgifterna angående vårdkostnader avse kommunernas direkta bruttoutgifter för omhändertagna barns vård, oavsett om dessa utgifter sedermera ersatts från annat håll. I tab. 10 redovisas länsvis kommunernas sammanlagda vårdkostnader för de omhändertagna barnen. De viktigaste summorna ha sammanställts i tab. Ak, varav även framgår kostnadernas relativa förändringar sedan föregående redovisningsår.

Vårdkostnadernas totalsumma för hela riket uppgick år 1940 till 9·8 milj. kr., varav 5·5 milj. kr. kommo på landsbygden och 4·3 milj. kr. på städerna. Huvudparten, 8·2 milj. kr. (83 %), utgjordes av vårdavgifter till enskilda eller till främmande anstalter, medan 1·2 milj. kr. (13 %) utgjorde kostnader för vård på kommunernas egna anstalter och resten, 0·4 milj. kr. (4 %), kostnader för utrustning, resor m. m.

¹ Likväl omfatta de anförda uppgifterna icke sådana barn, som under redovisningsåret överlämnats från barnhem till enskilt hem, skyddshem eller annan anstalt. Dessa redovisas under rubriken »vårdade på mer än ett sätt».

Tab. Ak. Kommunernas bruttokostnader för barnavård år 1940 i tusental kr. och deras relativa förändring sedan år 1937.

	Vårdkostnader i tusental kr. år 1940			Ökning eller minskning i procent sedan år 1937		
	Landsbygden	Städerna	Hela riket	Landsbygden	Städerna	Hela riket
Summa vårdkostnader	5 475·4	4 341·1	9 816·5	- 12·9	- 14·9	- 13·8
Därav						
a) Skyddsufffostran	895·4	893·2	1 788·6	- 21·5	- 33·4	- 27·9
Samhällevård	4 574·8	3 409·3	7 984·1	- 10·8	- 8·0	- 9·6
Både skyddsufffostran och samhällsvård	5·1	38·7	43·8	- 66·0	- 25·4	- 31·5
b) Enskilt hem	3 806·2	1 738·1	5 544·3	- 13·4	- 14·3	- 13·7
Barnhem	637·1	1 264·7	1 901·8	+ 22·4	+ 13·0	+ 16·0
Skyddshem	136·6	224·3	360·9	- 70·2	- 63·7	- 66·5
Annan anstalt	780·7	567·0	1 347·7	+ 1·8	+ 3·4	+ 2·5
Vårdade på mer än ett sätt	114·8	547·0	661·8	- 20·1	- 30·4	- 28·8
c) Vårdavgifter	5 075·2	3 081·0	8 156·2	- 14·1	- 14·1	- 14·1
Vård på kommunens anstalt	234·0	1 008·8	1 242·8	+ 10·0	- 20·3	- 15·9
Andra kostnader	166·2	251·3	417·5	- 0·4	+ 1·8	+ 0·9

I jämförelse med år 1937 har totalsumman nedgått med 14 %. På landsbygden var den 13 % och i städerna 15 % lägre än för tre år sedan. Summan av vårdavgifterna hade minskats med 14 % både i städerna och på landsbygden. I senare fallet visade utgifterna för vård på kommunernas anstalter en ökning (10 %), medan däremot en relativt betydande minskning (20 %) av denna post kan noteras för städernas vidkommande. Kostnaderna för utrustning, resor m. m. ha däremot undergått en relativt obetydlig förändring.

På landsbygden bestodo vårdkostnaderna år 1940 liksom under föregående redovisningsår till ungefär 70 % av utgifter för inackordering av omhändertagna barn i enskilt hem. I städerna uppgick motsvarande andel till 40 % år 1940 mot 47 % år 1937. Utgifterna för vård på barnhem, vilka här innefatta både kostnader för vård på kommunens egna anstalter och avgifter till främmande anstalter, uppvisade såväl på landsbygden som i städerna en stark ökning, varigenom deras andel steg i förra fallet från 8 till 11 % och i det senare från 26 till 29 %. Vårdavgifterna på skyddshem har genom statens övertagande av deras drift minskats avsevärt. Kostnaderna för barn, som intagits på skyddshem, ha därför nedgått högst betydligt (med ungefär $\frac{2}{3}$). År 1940 utgjorde de ungefär $2\frac{1}{2}$ % av landskommunernas och 5 % av städernas totala utgifter för omhändertagna barn; i båda fallen har deras andel av totalsumman nedgått till ungefär $\frac{1}{3}$. Vårdkostnaderna på »annan anstalt» ha stigit något. Såväl på landsbygden som i städerna belöpte sig deras andel av totalkostnaderna till 13 à 14 %.

Vårdavgift per månad. I en del fall ha barnavårdsnämnderna icke haft några utgifter under året för omhändertagna barns vård. Absoluta och relativa antalet barn, som vårdats kostnadsfritt under redovisningsåret inom olika vårdformer, framgår av följande tablå:

Vårdform	Skyddsuppfostran		Samhällsvård	
	Antal barn utan vårdkostnad	I % av samtliga	Antal barn utan vårdkostnad	I % av samtliga
Enskilt hem	275	9.9	439	2.1
Barnhem	95	9.2	123	2.6
Skyddshem	226	13.8	—	—
Annan anstalt	52	10.1	114	3.0
Vårdade på mer än ett sätt	10	3.4	6	0.6
Omhändertagandet ej verkställt	80	100.0	67	100.0
Summa	738	11.3	749	2.5
Därav				
Landsbygd	220	6.6	449	2.4
Städer	518	16.0	300	2.6

Hela antalet barn, för vilka ingen vårdkostnad redovisats, var 1 487, vilket utgör 4 % av samtliga barn, som voro föremål för skyddsuppfostran eller samhällsvård under år 1940. En stor del av dessa barn ha vårdats i enskilt hem. Det förekommer ej sällan, att framför allt äldre barn mottagas i enskilt hem utan särskild ersättning. I vissa fall erhålla barnen kostnadsfri vård även på barnhem. I en del barnhem är sålunda vården avgiftsfri på grund av donationsbestämmelser eller andra föreskrifter. En del dispensärbarnhem lämna likaledes kostnadsfri vård, i det att landstinget bestrider hela vårdkostnaden. Bland skyddshemseleverna ha relativt många vårdats utan ersättning. För skyddshemselever, som uppnått 18 års ålder, erlægga barnavårdsnämnderna nämligen ingen vårdkostnad. Detta torde också vara fallet med en del villkorligt utskrivna. Många av dessa torde ha vistats i föräldrahemmet och åtskilliga torde själva ha förtjänat sitt uppehälle. Inom gruppen skyddsuppfostran uppgick antalet barn, för vilka ingen vårdkostnad redovisats, till 738, d. v. s. ungefär 11 % av samtliga för skyddsuppfostran omhändertagna, medan inom gruppen samhällsvård motsvarande antal utgjorde 749 eller 2½ %. Den högre frekvensen bland de förstnämnda beror i väsentlig mån på den större andelen äldre barn inom denna grupp samt på de villkorliga utskrivningarna. Den kostnadsfria vården förekom relativt oftare i städerna än på landsbygden, i synnerhet bland barn, som voro föremål för skyddsuppfostran. Detta torde sammanhänga bl. a. med att villkorlig utskrivning av andra än skyddshemselever är betydligt vanligare i städerna än på landsbygden (sid. 57).

Hur den genomsnittliga vårdkostnaden per månad ställde sig bland övriga barn inom olika vårdformer framgår av tab. A1. För barn, som erhöilo skyddsuppfostran, var den genomsnittliga vårdkostnaden per månad något högre än för barn som åtnjöto samhällsvård (30 kr. mot 28 kr.). Detta sammanhängar med att relativt många barn inom den förstnämnda gruppen erhålla kostsammare anstaltsvård. Då det är fråga om samma slags vård, är den genomsnittliga vårdkostnaden ungefär lika, oavsett om barnen omhändertagits för skyddsuppfostran eller samhällsvård.

Ersättningen för vård i enskilt hem utgjorde år 1940 i medeltal 22 kr. per

Tab. Al. Vårdkostnad i medeltal, kr. per månad, åren 1940 och 1937 inom olika vårdformer.¹

	Enskilt hem	Barnhem		Skydds- hem	Annan anstalt	Samtliga
		Främmande	Kommunens eget			
<i>Landsbygden.</i>						
Skyddsuppfostran	23	36	66	26	35	27
Samhällsvård	21	35	68	—	35	25
Samtliga år 1940	22	35	68	26	35	25
, , 1937	20	26	57	71	32	23
<i>Städerna.</i>						
Skyddsuppfostran	24	48	57	23	50	33
Samhällsvård	24	44	82	—	48	35
Samtliga år 1940	24	45	78	23	48	34
, , 1937	22	34	93	67	46	34
<i>Hela riket.</i>						
Skyddsuppfostran	23	41	60	24	40	30
Samhällsvård	22	39	79	—	40	28
Samtliga år 1940	22	40	75	24	40	28
, , 1937	21	30	82	69	37	27

månad. Familjevården var endast obetydligt högre för städernas barnavårdsnämnder (24 kr.) än för landsbygden (22 kr.). Däremot är anstaltsvården väsentligt dyrare i städerna än i landskommunerna. Såväl på landsbygden som i städerna har vårdavgiften i fosterhem ökat med cirka 10 % sedan föregående redovisningsår. Medelvårdavgiften på kommunernas egna anstalter ställer sig betydligt högre än på främmande barnhem. Anledningen härtill är den att nämnderna i förra fallet räknat med de faktiska självkostnaderna, i det senare fallet med den av dem erlagda avgiften, vilken på grund av donationer, anslag m. m. understiger självkostnadspriset. För vård i främmande barnhem betalades i medeltal 35 kr. per månad av landskommunerna och 45 kr. per månad av städerna, vilket innebär en stegring av vårdavgiften i båda fallen med ungefär $\frac{1}{3}$ sedan år 1937. Medelkostnaden per månad för vård på kommunernas egna barnhem var högre i städerna än på landsbygden (78 kr. mot 68 kr.). Dessa medeltal innebära för landskommunernas del en ökning med omkring 19 % och för städernas vidkommande en sänkning med ungefär 16 % i förhållande till de avgifter, som redovisades år 1937. — Barnavårdsnämndernas kostnader för vården vid de av staten ägda eller drivna skyddshemmen utgöras främst av skyddshemsavgift uppgående till 300 kr. årligen för varje i skyddshem vårdad eller därifrån utackorderad elev, som omhändertagits före fyllda 18 år. Dessutom skall för nyintagen elev erläggas ett beklädnadsbidrag av 200 kr. och för villkorligt utskrivna elev eftervårdsavgift av högst 75 kr. per år. Enligt förelig-

¹ Med undantag för kolumnen längst till höger, vilken avser samtliga barn för vilka vårdavgift redovisats, grunda sig de i tabellen anförda medeltalen på uppgifterna angående barn som erhållit endast ett slags vård. — Utgifter för utrustning, resor o. dyl. ingå icke i de här redovisade genomsnittkostnaderna.

Tab. Am. Den genomsnittliga vårdavgiften inom olika vårdformer i olika delar av riket år 1940 (kr. per månad).

	Enskilt hem			Barnhem	Skyddshem	Annan anstalt	Samtliga
	inom kommunen	utom kommunen	tillhoppa				
<i>Landsbygden</i>	22	23	22	41	26	35	25
Mälardalen	24	25	24	42	24	45	29
Östra Götaland	20	22	21	34	24	37	24
Skåne, Blekinge och Halland	20	22	21	39	29	35	23
Bohuslän och Västergötland	21	22	22	34	27	30	24
Dalarna och Norrland	21	23	22	47	27	29	24
<i>Städerna</i>	25	23	24	60	23	48	33
Stockholm	29	24	26	64	18	77	38
Göteborg	26	19	21	93	20	25	37
Malmö	25	24	25	56	24	46	32
Övr. städer över 30 000 inv.	24	24	24	51	26	44	32
Städer under 30 000 inv.	23	24	23	45	24	38	28
<i>Hela riket</i>	22	23	22	52	24	40	28

gande uppgifter utgjorde medelvårdsavgiften vid skyddshemmen under redovisningsåret för landskommunerna 26 kr. och för städerna 23 kr. per månad, vilket var endast ungefär $\frac{1}{3}$ av motsvarande avgifter år 1937 före omorganisationen av skyddshemsvården. — För vård på annan anstalt (sjukvårdsanstalt) betalades i medeltal på landsbygden 35 kr. och i städerna 48 kr. per månad. Avgiften har stigit i förra fallet med cirka 10 % och i det senare med omkring 5 % sedan föregående redovisningsår.

Den månatliga vårdavgiften inom olika vårdformer i olika delar av riket framgår av tab. Am.

Olikheterna i vårdavgifternas genomsnittliga storlek äro mest framträdande beträffande barnhem och »annan anstalt». De mest betydande variationerna i genomsnittskostnaderna vid barnhemmen torde till större delen vara beroende på att olika beräkningsgrunder tillämpats i fråga om vårdkostnaderna på kommunernas egna anstalter. I fråga om »annan anstalt» äro fallen av egen anstaltsvård givetvis mycket få, men där sådana fall förekomma i någon större utsträckning, såsom i de större städerna äro skillnaderna i genomsnittskostnaderna betydande. I fråga om fosterhemsvården råder en viss skillnad mellan »fosterlegan» till fosterhem inom och utom kommunen. Till fosterhem utom kommunen betala landsbygdens barnavårdsnämnder i allmänhet något mera och städernas något mindre än till fosterhem inom kommunen. Beträffande fosterbarn utom kommunen äro skillnaderna i »fosterlegan» mellan land och stad obetydliga, beroende på att de barn, som omhändertagits av städernas barnavårdsnämnder och placerats i fosterhem utom kommunen huvudsakligen torde ha utackorderats på landsbygden. Medelvårdsavgiften i enskilt hem inom kommunen ställer sig däremot i städerna, framförallt i de större, väsentligt högre än på landsbygden.

VII. Fosterbarn under barnavårdsnämndernas tillsyn.

Fosterbarnsbegreppet. Barnavårdsnämndernas tillsyn över fosterbarnsvården skall enligt barnavårdslagen omfatta barn under 16 år, som mot ersättning fostras hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, vilken har vårdnaden om barnet. Även barn i nämnda ålder, som är intaget i barnhem, anses som fosterbarn och står under nämndens särskilda tillsyn, utan avseende på att ersättning ej utgår. För att kunna ingripa även mot vanvård av barn, som vårdas hos annan utan ersättning, medger lagen barnavårdsnämnden att besluta, att sådant barn skall tills vidare anses såsom fosterbarn.

Från den särskilda fosterbarnskontrollen undantages: elev i skyddshem eller allmän uppfostringsanstalt, i anstalt för abnorma eller vanföra intaget barn samt av kommunens barnavårdsnämnd omhändertaget barn, som vistas i enskilt hem eller barnhem inom kommunen. De fosterbarn, över vilka barnavårdsnämnderna skola utöva tillsyn, utgöras sålunda dels av sådana, som av föräldrar eller andra anhöriga inackorderats i enskilt hem eller barnhem, dels av sådana barn, som av barnavårdsnämnd omhändertagits och av denna överlämnats till enskilt hem eller barnhem i främmande kommun.

Undantag från bestämmelserna om fosterbarnskontrollen kunna i vissa fall medgivas. Stockholms och Malmö barnavårdsnämnder ha erhållit tillstånd att själva utöva tillsyn över de barn, som av dem överlämnats till fosterhem eller barnhem utom den egna kommunen. Dylikt tillstånd har också allmänna barnhuset fått beträffande av stiftelsen omhändertagna barn. Ehuru nu nämnda barn icke äro underkastade tillsyn av vistelsekommunernas barnavårdsnämnder och icke redovisas i de förteckningar över fosterbarn, som dessa insänt, ingå de i föreliggande statistik. De av Stockholms och Malmö barnavårdsnämnder i andra kommuner utackorderade barnen redovisas nämligen i deras avgivna förteckningar över omhändertagna barn, och allmänna barnhuset har lämnat särskilda statistiska uppgifter för barnhusbarnen. Antalet dylika från lokal tillsyn undantagna barn utgjorde år 1940 2 112. Till Stockholms stads barnavårdsnämnd hörde 1 690, till Malmö stads barnavårdsnämnd 391 och till allmänna barnhuset 31. — Lagen ger också barnavårdsanstalt möjlighet att vinna befrielse från tillsyn. Sådant befrielse, vilken beviljas av länsstyrelse, gällde vid utgången av år 1940 för 31 barnhem i 11 olika län. Dessa barnhem hade sammanlagt 773 platser, och där hade under år 1940 vårdats inalles 1 613 barn. Genom befrielsen ingå barnen i dessa barnhem icke i den statistiska redovisningen av fosterbarnen.

Fosterbarnsredovisningen. Barnavårdsnämndernas redovisning av fosterbarnen har visat sig vara mycket ofullständig. Detta har konstaterats redan i tidigare berättelser. Genom jämförelse med resultaten av den fosterhemsinventering, som genomfördes av statens barnavårdsinspektion och allmänna barnhuset un-

der åren 1933—1936, uppspårades en mängd ej anmälda fosterbarn i fosterhem.¹ Vidare företog socialstyrelsen år 1937 en särskild undersökning rörande barn, som omhändertagits av barnavårdsnämnden i en kommun och av denna nackorderats i enskilt hem eller barnhem i annan kommun i syfte att kontrollera, i vad mån ifrågavarande barn av vistelsekommunens barnavårdsnämnd redovisats som fosterbarn under tillsyn. Denna undersökning gav vid handen, att icke mindre än drygt 5 560 eller i det närmaste hälften av de 11 450 barn, som voro utackorderade i andra kommuner, icke kunde återfinnas i vistelsekommunernas fostebarnsförteckningar.²

För år 1940 har verkställts en ungefär liknande kontroll av fosterbarnsredovisningen som år 1937 ehuru på grundval av något fullständigare uppgifter än tidigare. Denna gång hade i samband med primäruppgifterna till barnavårdsstatistiken ålagts barnavårdsnämnderna att lämna upplysning om vistelsekommunens namn för barn, som omhändertagits och placerats i fosterhem eller barnhem utom kommunen. För identifiering av dessa barn i respektive vistelsekommuners fostebarnsförteckningar ha använts tillgängliga identifieringsdata rörande vederbörande barn, nämligen dess kön och börd samt födelseår och -dag. Beträffande fosterbarn, som omhändertagits i annan kommun, har det dessutom ålegat vistelsekommunerna att meddela, i vilken kommun omhändertagandet skett. De senare uppgifterna ha emellertid visat sig vara mycket bristfälliga och föga användbara för identifieringen. Undersökningen har icke omfattat de barn, som voro undantagna från lokal tillsyn, således Stockholms- och Malmöbarn samt allmänna barnhusets barn.

Av undersökningen framgick, att ett avsevärt antal omhändertagna barn saknat tillsyn av barnavårdsnämnderna i vistelsekommunerna. Antalet var dock såväl absolut som relativt sett något mindre än för tre år sedan. Resultatet av undersökningen framgår i huvuddrag av nedanstående tablå:

	Antal omhändertagna o. utom kommunen utackorderade barn	Därav identifierade i fostebarnsförteckningen	
		Antal	%
<i>1. Enskilt hem.</i>			
Landsbygden	5 117	2 921	57.1
Städerna	3 377	2 244	66.4
Hela riket	8 494	5 165	60.8
<i>2. Barnhem.</i>			
Landsbygden	1 446	817	56.5
Städerna	700	401	57.3
Hela riket	2 146	1 218	56.8
<i>3. Samtliga barn.</i>			
Landsbygden	6 563	3 738	57.0
Städerna	4 077	2 645	64.9
Hela riket	10 640	6 383	60.0

¹ Se härom närmare berättelsen om samballets barnavård för år 1934, sid. 41.

² Se härom närmare berättelsen för år 1937, sid. 37.

Av samtliga 10 640 barn, som voro omhändertagna och av barnavårdsnämnderna utackorderade i fosterhem eller barnhem i främmande kommuner kunde inalles 6 383 eller 60 % återfinnas i vistelsekommunernas fosterbarnsförteckningar. I städerna identifierades 65 % och på landsbygden 57 % av barnen.

De barn, som icke kunde återfinnas i fosterbarnsförteckningarna, utgjorde sålunda 4 257 eller 40 % av samtliga. Av dessa befunno sig 928 i barnhem. Det stora flertalet av dessa voro emellertid intagna på sådana barnhem, som voro befriade från lokal tillsyn. Dessutom voro 46 barn över 16 års ålder och voro således av denna anledning icke att betrakta som fosterbarn under tillsyn. I övrigt hade ett par smärre barnhem nedlagts under året, varför förteckningar saknades över där intagna barn. Fosterbarnsredovisningen synes därför för barnhemmens del vara relativt fullständig.

Bristfälligheter i redovisningen av fosterbarnen föreligger sålunda väsentligen i fråga om de i enskilda hem vårdade barnen. Beträffande de av barnavårdsnämnderna i enskilda hem utom kommunen utackorderade barnen saknades 3 329 i vistelsekommunernas fosterbarnsförteckningar. Av dessa barn voro emellertid 137 omhändertagna för skyddsuppfostran och över 16 år, varjämte 285 vårdades i fosterhem utan avgift. Frånräknar man dessa 422 barn, vilka icke äro att betrakta som fosterbarn under tillsyn, utgöra de återstående 2 907 ej redovisade fosterbarnen 36 % av samtliga 8 072 omhändertagna barn, som vistades i enskilt hem i annan kommun och vilka bort redovisas som fosterbarn i vistelsekommunen.

Ofullständigheten i redovisningen av fosterbarnen i enskilt hem är dock sannolikt något mindre än vad de anförda siffrorna ge vid handen. Det bör nämligen framhållas, att orsaken till att en del fosterbarn icke kunnat återfinnas i fosterbarnsförteckningarna troligen berott på att avvikande identitetsuppgifter beträffande ifrågavarande barn lämnats av den nämnd, som omhändertagit barnet, och vistelsekommunens. En förutsättning för genomförande av en identifiering av vederbörande barn nar ju varit en huvudsaklig överensstämmelse i de båda kommunernas uppgifter rörande de data, som härvid använts. En felaktig eller ofullständig uppgift om födelsedatum eller -år från den ena kommunens sida kan sålunda ha omöjliggjort en identifiering av barnen i en del fall. En oriktig uppgift om vistelsekommunens namn kan också stundom ha haft samma följd. Någon gång ha fosterbarnen kunnat återfinnas i en helt annan kommun än den, där de enligt barnavårdsnämndens uppgift vistats. Ibland har detta berott på att man i stället för namnet på vistelsekommunen uppgivit en postadress, som varit gemensam för två eller flera kommuner. Det är dock endast i ett relativt fåtal fall, som identifiering kan tänkas ha omöjliggjorts av dylika omständigheter.

Någon gång ha fosterbarnsförteckningarna visat sig vara ofullständiga, på grund av att barnavårdsnämnderna underlåtit att redovisa fosterbarn, som stått under deras tillsyn. De ha av någon anledning icke haft klart för sig att de bort redovisas. Förklaringen torde i vissa fall vara den att barnen icke voro kvar i kommunen vid redovisningsårets slut. Omhändertagandet har upphört eller barnet har avlidit under året. Detta var fallet med tillsammans ungefär

700 av de barn, som icke kunnat identifieras i vistelsekommunernas fosterbarnsförteckningar.

Till övervägande delen synes emellertid den bristande redovisningen av fosterbarnen bero på bristfälligheter i kontrollen över fosterbarnsvården. Framförallt synes den anmälningsskyldighet, som barnavårdslagen föreskriver rörande fosterbarn, icke fungera tillfredsställande. Socialstyrelsen har hos flera kommuner förfrågat sig angående de barn, som av andra kommuner uppgivits ha varit inackorderade där. De tillskrivna kommunerna ha därvid någon gång utökat sina fosterbarnsförteckningar med några fall, men de flesta av ifrågasvarande barn synas ha varit okända för vistelsekommunernas barnavårdsnämnder. Detta är en följd av att den skyldighet, som i dessa fall ha ålegat den utackorderande barnavårdsnämnden att underrätta nämnden i barnets vistelsekommun om att vederbörande barn utackorderats i fosterhem där, ofta försummas, liksom givetvis även fosterföräldrarnas uppgiftsskyldighet. Det tar under sådana förhållanden ofta lång tid, innan vistelsekommunens barnavårdsnämnd får vetskap om att ett barn placerats i fosterhem i kommunen; stundom få de alls icke någon vetskap härom.

Den statistiska redovisningen av fosterbarnen torde också vara synnerligen bristfällig i fråga om barn, som av föräldrar eller andra anhöriga inackorderats i fosterhem. I vilken utsträckning detta är fallet har dock självfallet icke kunnat kontrolleras. Det finnes emellertid anledning antaga, att redovisningen i detta fall är ofullständig i minst lika hög grad som beträffande de av nämnderna omhändertagna barnen, som utackorderats i andra kommuner. Den anmälningsskyldighet om mottagandet av fosterbarn, vilken åligger barnafostern, försummas i stor omfattning, ofta helt enkelt därför, att han eller hon icke har reda på denna sin skyldighet. Barnavårdsnämnderna sakna därför ofta all kännedom om barnen, och därigenom kommer för dessa barn mycket ofta all fosterbarnskontroll att saknas.

Antal redovisade fosterbarn. Hela antalet redovisade fosterbarn under tillsyn utgjorde under år 1940, inräknat av Stockholms och Malmö barnavårdsnämnder samt av allmänna barnhuset utackorderade barn, 27 105. Hela antalet fosterbarn, som enligt det föregående bort stå under barnavårdsnämndernas tillsyn, är dock väsentligt större. De av barnavårdsnämnderna omhändertagna och i fosterhem i främmande kommuner utackorderade fosterbarn, vilka icke redovisats i vistelsekommunernas fosterbarnsförteckningar, uppgick till ungefär 2 900. Härtill kommer sannolikt ett icke oväsentligt antal icke redovisade fosterbarn, vilka överlämnats till fosterhem av föräldrar eller andra anhöriga. Med hänsyn härtill torde hela antalet fosterbarn väsentligt överstiga 30 000.

Genom tillkomsten av den nya barnavårdslagen höjdes åldersgränsen för fosterbarn under tillsyn från sju till sexton år, men denna höjning skulle enligt ett till lagen fogat övergångsstadgande ske successivt på så sätt, att barn födda före år 1919, icke skulle stå under tillsyn annat än i de särskilda fall, då barnavårdsnämnd ansett detta nödvändigt och fattat beslut därom. Ehuru redan från början landskommunernas barnavårdsnämnder i ganska stor ut-

sträckning beslöto ställa även de nämnda barnen under tillsyn, medförde den successiva höjningen av åldersgränsen att hela antalet fosterbarn under tillsyn ökades rätt starkt till år 1934 (eller däromkring), såsom framgår av nedanstående tablå:

År	Hela antalet redovisade fosterbarn	Därav födda före 1919	Fosterbarn födda 1919 el. senare		
			Antal barn	Antal årsklasser	Antal barn per årsklass
1928	29 562	2 963	26 599	10	2 660
1931	31 517	2 900	28 617	13	2 201
1934	32 313	598	31 715	16	1 982
1937	29 647	—	29 647	17	1 744
1940	27 105	—	27 105	17	1 594

Mellan åren 1928 och 1931 ökades antalet av fosterbarnskontrollen omfattade årsklasser med tre, likaså mellan åren 1931 och 1934. På grund härav växte hela antalet fosterbarn under tillsyn, men då årsklassernas genomsnittliga numerär minskades undan för undan, kunde det förutses, att tillväxten skulle upphöra så snart antalet årsklasser icke längre ökades. År 1935 tillkom ytterligare en årsklass — fr. o. m. detta år omfattar fosterbarnskontrollen 17 årsklasser eller samtliga fosterbarn under 16 år. Årsklassernas genomsnittliga numerär har efterhand fortsatt att minskas; år 1940 utgjorde medelantalet per årsklass endast 60 % av motsvarande antal år 1928. Hela antalet fosterbarn har som följd härav oavbrutet minskats alltsedan år 1934. Deras antal understeg år 1940 med 9 % 1937 års siffra och med 16 % 1934 års toppsiffra.

I tab. 11 redovisas hela antalet fosterbarn under tillsyn länsvis och i de större städerna. I följande tablå lämnas en översikt av de förändringar i fosterbarnens antal, som ägt rum i olika delar av riket mellan 1937 och 1940.

Landsdelar	Fosterhem		Barnhem		Samtliga	
	Antal fosterbarn	Ökning el. minskning i % sedan 1937	Antal fosterbarn	Ökning el. minskning i % sedan 1937	Antal fosterbarn	Ökning el. minskning i % sedan 1937
<i>Landsbygden</i>	16 329	— 11·6	3 396	— 2·7	19 691	— 10·2
Mälardalen	3 582	— 15·7	1 255	— 7·0	4 815	— 13·6
Östra Götaland	3 169	— 14·1	448	— 9·8	3 615	— 11·5
Skåne, Blekinge och Halland	3 464	— 13·2	442	+ 13·6	3 900	— 10·9
Bohuslän och Vänerlän	3 192	— 13·6	543	— 8·9	3 733	— 12·9
Dalarna och Norrland	2 922	+ 2·5	708	— 5·2	3 628	+ 0·9
<i>Städerna</i>	5 111	— 6·7	2 309	+ 1·4	7 414	— 4·1
Stockholm	1 184	— 3·3	397	— 10·8	1 578	— 5·5
Göteborg	615	+ 1·7	80	+ 25·0	691	+ 3·9
Malmö	662	— 11·6	63	— 30·0	723	— 13·0
Övr. städer över 30 000 inv.	904	— 5·6	495	— 4·8	1 387	— 13·3
Städer under 30 000 inv.	1 746	— 10·0	1 274	+ 10·1	3 035	+ 2·4
<i>Hela riket</i>	21 440	— 10·5	5 705	— 1·0	27 105	— 8·6

Av hela antalet år 1940 redovisade fosterbarn stodo 19 691 under tillsyn av barnavårdsnämnd på landsbygden och 7 414 under tillsyn av barnavårdsnämnd i stad. Gentemot år 1937 innebära dessa tal en minskning med 10 % resp. 4 %. Nedgången var sålunda betydligt starkare på landsbygden än i städerna. Vad landsbygden beträffar har nedgången sedan år 1937 varit ganska jämn i olika landsdelar, om man undantager Dalarna och Norrland, där fosterbarnens antal stigit något. I fråga om städerna däremot har utvecklingen varit mycket olika i olika städer.

Det vida övervägande antalet fosterbarn vårdades i enskilt hem. Deras andel utgjorde 79 % av hela antalet redovisade vårdfall. Antalet fosterbarn i enskilt hem har sedan år 1937 minskat i hela riket med ungefär 11 %, nämligen på landsbygden med 12 % och i städerna med 7 %. Vad barnhemmen beträffar har antalet fosterbarn på det hela taget undergått rätt små förändringar. Emellertid har utvecklingen särskilt i fråga om barnhemmen varit mycket ojämn i olika delar av riket.

Fosterbarnens fördelning efter kön, börd och ålder. I nedanstående tabell lämnas en jämförande sammanställning utvisande fosterbarnens fördelning efter kön, börd och ålder åren 1937 och 1940.

	Landsbygden		Städerna		Hela riket	
	1937	1940	1937	1940	1937	1940
Hela antalet redovisade fosterbarn under tillsyn	21 916	19 691	7 731	7 414	29 647	27 105
Därav %:						
a) Gossar	53·9	.	51·7	.	53·6
Flickor	46·1	.	48·3	.	46·4
b) I åldern						
under 1 år		3·2		9·4		4·8
1—3 „	} 31·4	9·7	} 46·4	19·0	} 35·3	12·0
3—7 „		20·4		19·9		19·9
7—10 „	} 68·6	25·7	} 53·6	20·5	} 64·7	24·4
10—16 „		41·0		31·2		38·9
c) Utomäktenskapliga	70·2	71·4	71·7	67·9	70·6	68·9

Det övervägande antalet fosterbarn utgjordes av gossar (54 %). Deras andel var något större på landsbygden (54 %) än i städerna (52 %). På landsbygden befann sig omkring $\frac{1}{3}$, i städerna närmare hälften av fosterbarnen i åldern under sju år. En viss ökning i denna åldersgrupps relativa betydelse kan noteras mellan åren 1937 och 1940. Relativa antalet utomäktenskapliga barn utgjorde år 1940 omkring 69 % och var något lägre än år 1937.

Antalet redovisade fosterbarn i första levnadsåret uppgick till 1 327 år 1940. Motsvarande antal utgjorde 1 989 år 1928, 1 609 år 1931, 1 155 år 1934 och 1 109 år 1937. Från år 1937 har antalet spädbarn bland fosterbarnen sålunda ökat något, vilket torde stå i samband med den stegrade födelsefrekvensen. Från år 1928 till år 1940 ha fosterbarnen under ett års ålder minskat med ej mindre än 33 %. Under samma tid har antalet levande födda minskat med

Tab. An. Fosterbarnens relativa fördelning med avseende på kön, börd och ålder i olika delar av riket år 1940.

	Antal foster- barn	Därav i procent								
		Goss.	Fl.	Utom äkten- skapl.	I åldern					
					under 1 år	1-3 år	3-7 år	7-10 år	10-16 år	16- år
1. Fosterbarn i enskilt hem.										
<i>Landsbygden</i>	16 329	53·1	46·9	77·8	1·7	8·2	19·5	26·3	44·1	0·2
Mälardlänen	3 582	51·5	48·5	79·0	2·1	11·4	20·2	25·4	40·8	0·1
Östra Götaland	3 169	52·7	47·3	78·3	1·8	7·7	20·9	26·0	43·5	0·1
Skåne, Blekinge och Halland	3 464	53·1	46·9	82·9	1·4	6·9	20·1	27·2	44·4	0·0
Bohuslän och Västergötland	3 192	56·4	43·6	74·6	1·6	7·1	18·0	26·5	46·6	0·2
Dalarna och Norrland	2 922	52·1	47·9	73·9	1·5	8·0	18·5	26·5	45·3	0·2
<i>Städerna</i>	5 111	51·4	48·6	78·8	3·4	14·3	21·7	23·6	36·9	0·1
Stockholm	1 184	51·4	48·6	75·9	2·9	14·7	21·5	22·9	38·0	—
Göteborg	615	53·6	46·4	65·4	5·2	20·4	20·9	22·1	31·4	—
Malmö	662	54·5	45·5	83·4	5·9	17·5	23·9	23·0	29·7	—
Övr. städer över 30 000 inv.	904	49·6	50·4	87·0	3·1	12·8	19·9	24·5	39·5	0·2
Städer under 30 000 inv.	1 746	50·1	49·9	80·6	2·7	11·5	21·9	21·3	39·5	0·1
<i>Hela riket</i>	21 440	52·7	47·3	78·1	2·1	9·8	20·1	25·6	42·3	0·1
2. Fosterbarn i barnhem.										
<i>Landsbygden</i>	3 396	55·4	44·6	38·0	11·5	17·9	24·8	22·2	23·4	0·2
Mälardlänen	1 255	56·0	44·0	40·3	9·5	20·0	27·7	19·8	22·9	0·1
Östra Götaland	448	58·2	41·8	47·6	13·3	20·1	22·8	22·1	21·7	—
Skåne, Blekinge och Halland	442	55·0	45·0	34·1	15·1	19·6	22·8	25·4	17·1	—
Bohuslän och Västergötland	543	56·9	43·1	36·4	4·7	15·8	32·1	19·4	28·0	—
Dalarna och Norrland	708	52·8	47·2	33·4	14·8	15·4	20·0	24·8	24·5	0·5
<i>Städerna</i>	2 309	52·5	47·5	43·9	22·1	29·1	15·9	13·8	19·0	0·1
Stockholm	397	53·9	46·1	49·6	34·7	37·5	10·1	7·8	9·9	—
Göteborg	80	30·9	69·1	46·9	28·4	30·9	—	8·6	32·1	—
Malmö	63	54·5	45·5	65·2	15·1	33·3	30·3	15·2	6·1	—
Övr. städer över 30 000 inv.	495	54·1	45·9	54·8	30·9	29·3	13·9	7·4	18·5	—
Städer under 30 000 inv.	1 274	52·7	47·3	36·9	15·1	26·0	18·6	18·3	21·8	0·2
<i>Hela riket</i>	5 705	54·1	45·9	40·6	16·2	22·8	20·9	18·5	21·4	0·2

2 %. Såväl absolut som relativt synes alltså fosterbarnsfrekvensen bland spädbarnen ha undergått en avsevärd nedgång under ifrågakvarande period.

Fosterbarnens relativa fördelning med avseende på kön, börd och ålder i olika delar av riket år 1940 dels bland dem, som vårdats i fosterhem, dels bland sådana, som varit intagna på barnhem, framgår av tab. An.

Skillnaden i fördelning på kön är på det hela taget obetydlig mellan barnen i fosterhem och barnen i barnhem. Däremot råda stora olikheter mellan dessa båda grupper av barn med avseende på fördelningen efter börd och ålder. Andelen utomäktenskapliga barn är sålunda nära dubbelt så stor bland barnen i fosterhem (78 %) som bland barnen i barnhem (41 %). Vidare finner man, att relativa antalet barn under skolåldern är nästan dubbelt så stort bland barnen i barnhem (60 %) som bland barnen i fosterhem (31 %). Med avseende på ålders-

fördelningen råda också stora skillnader mellan landsbygd och städer samt mellan olika delar av riket. I städerna tillhöra fosterbarnen, såväl i fosterhem som i barnhem i väsentligt större utsträckning än på landsbygden åldrarna under skolåldern. Barnen i spädbarnsåldern äro exempelvis nästan dubbelt så talrika i städerna som i landskommunerna, relativt sett.

Vårdavgifterna. I åtskilliga fall har den till barnafostern utgående ersättningen icke kunnat uppgivas, antingen därför att barnavårdsnämnden ej erhållit kännedom om densamma, eller emedan den varierat från månad till månad, bestått i tillfälliga bidrag med kläder eller dylikt. Från sådana fall har man sökt skilja dem, i vilka alls ingen ersättning utgått. Slutligen har i vissa fall angivits, att barnet vårdas mot engångsersättning. För fosterbarn under lokal tillsyn meddelas i nedanstående tablå, hur vårdfallen fördelade sig efter formen för ersättningen:

	Antal fosterbarn	Därav, i %, vårdade			
		utan avgift	mot avgift		
			månadsersättning	engångsersättning	okänd el. obestämd ersättn.
<i>Landsbygden.</i>					
Fosterhem	14 891	3·4	88·3	0·5	7·8
Barnhem	2 837	12·6	85·4	0·0	2·0
<i>Städerna.</i>					
Fosterhem	4 993	1·7	89·7	0·1	8·5
Barnhem	2 277	12·7	85·3	—	2·0
<i>Hela riket.</i>					
Fosterhem	19 884	3·0	88·7	0·4	7·9
Barnhem	5 114	12·7	85·4	0·0	1·9

Månatlig betalning är den dominerande ersättningsformen. Detta är i större utsträckning fallet beträffande barnen i barnhem än i fråga om barn i fosterhem. Utan avgift vårdas i fosterhem endast några få procent. Enligt barnavårdslagens bestämmelser är barn intaget i barnhem att betrakta såsom fosterbarn, även om ersättning ej utgår för vården, men barn vårdat i fosterhem utan ersättning räknas såsom fosterbarn endast i fall nämnden så beslutat. Detta förklarar, varför flertalet barn av den senare kategorien falla utanför fosterbarnskontrollen. Antalet fosterbarn, som ställts under tillsyn på grund av barnavårdsnämnds beslut, uppgick år 1940 till 591, därav 506 på landsbygden och 85 i städerna. Av barnhemmens barn vårdades ej fullt $\frac{1}{8}$ kostnadsfritt; proportionen var ungefär densamma på landsbygden och i städerna.

I tab. 11 meddelas för varje län antalet barn, som vårdats mot månatlig ersättning dels i fosterhem, dels i barnhem, ävensom medelvårdavgiften per månad för vardera slaget av fosterbarn. En översikt av vårdavgifternas genomsnittliga storlek i olika delar av riket lämnas i tab. Ao. Dessa uppgifter avse i

Tab. Ao. Medelvårdavgift, kronor per månad, för fosterbarn i fosterhem och barnhem i olika landsdelar år 1940.

Landsdelar	Fosterhem	Barnhem
<i>Landsbygden</i>	23	39
Mälardalen	26	45
Östra Götaland	22	35
Skåne, Blekinge och Halland	21	45
Bohuslän och Vänerlän	22	40
Dalarna och Norrland	22	31
<i>Städerna</i>	29	45
Stockholm	37	64
Göteborg	33	47
Malmö	27	53
Övr. städer över 30 000 inv.	26	36
Städer under 30 000 inv.	25	44
<i>Hela riket</i>	24	42

likhet med dem, som lämnats här ovan, endast barn under de lokala nämndernas tillsyn.

För hela riket utgjorde medelvårdavgiften för barn i fosterhem 24 kr. per månad, för barnhemmens barn 42 kr. per månad. För båda grupperna visade städerna högre tal än landsbygden, nämligen för barn i fosterhem 29 kr. mot 23 kr. och för barn i barnhem 45 kr. mot 39 kr. Sedan år 1937 hade medelvårdavgiften per månad stigit något vid barnhemmen, nämligen från 34 kr. till 39 kr. i landskommunerna och från 42 kr. till 45 kr. i städerna. I fråga om fosterhemmen hade inga nämnvärda förändringar i fosterlegan ägt rum.

Medelvårdavgiften i enskilt hem är i städerna något högre för fosterbarnen än för barn, som omhändertagits av barnavårdsnämnderna och utackorderats i andra kommuner (jfr tab. Ao med tab. Am). I fråga om landskommunerna överensstämmer vårdavgifterna i de båda fallen däremot rätt väl. Vårdavgiften för fosterbarn i barnhem överensstämmer i det närmaste med den inackorderingsavgift, som kommunerna betala för vården av omhändertagna barn på främmande barnhem (jfr tab. Al).

Vårdavgifterna i fosterhem äro i allmänhet beroende av fosterbarnens ålder; för de äldre barnen var den genomsnittliga vårdavgiften betydligt lägre än för de yngre barnen. Detta framgår av tab. Ap.

Uppgifterna om barn som vårdades mot engångsersättning, voro betydligt färre år 1940 än år 1937, nämligen 77 mot 148. De fördelade sig med 72 fall på landsbygden och 5 i städerna. Engångssummans storlek hade ett medelvärde av 1 642 kr. på landsbygden och 2 000 kr. i städerna. År 1937 utgjorde motsvarande medeltal 1 392 resp. 1 414 kr.

Enligt 10 § lagen om barn utom äktenskap skall belopp som underhållsskyldig åtagit sig att till barns underhåll utgiva en gång för alla, betalas till barnavårdsnämnden, som för beloppet skall hos riksförsäkringsanstalten eller hos svenskt försäkringsbolag åt barnet inköpa en livränta, såvida nämnden ej fin-

Tab. Ap. Medelvårdavgift, kronor per månad, i fosterhem för barn i olika åldrar landsdelsvis år 1940.

Landsdelar	Medelvårdavgift i fosterhem för fosterbarn					Samtliga
	i åldern					
	under 1 år	1-3 år	3-7 år	7-10 år	10-16 år	
<i>Landsbygden</i>	27	25	23	22	22	23
Mälarlänet	32	30	27	26	25	26
Östra Götaland	25	23	21	22	22	22
Skåne, Blekinge och Halland	25	23	22	20	21	21
Bohuslän och Västmanland	28	25	22	22	21	22
Dalarna och Norrland	24	23	22	22	22	22
<i>Städerna</i>	37	34	29	27	29	29
Stockholm	47	43	37	35	37	37
Göteborg	51	38	34	28	30	33
Malmö	31	32	28	25	25	27
Övr. städer över 30 000 inv.	27	27	26	25	26	26
Städer under 30 000 inv.	30	27	24	24	25	25
<i>Hela riket</i>	31	28	25	23	24	24

ner annan anordning lämpligare. Vid 1940 års slut var antalet från riksförsäkringsanstalten utgående dylika livräntor 331 (mot 367 vid 1937 års slut). Försäkringsbolagen torde endast i sällsynta fall ha anlitats. Det är att märka, att de nämnda bestämmelserna avse barn utom äktenskap oberoende av om barnet vistas hos modern eller utackorderats hos fosterföräldrar.

TABELLER

Tab. 1. Kommuner (barnavårdssamhällen) och indelning i kretsar för barnavården år 1940, länsvis.

L ä n	Kommuner			Antal kret-sar	L ä n	Kommuner			Antal kret-sar
	Hela an-talet	Med särsk. barna-vårds-nämnd	Med kret-sar			Hela an-talet	Med särsk. barna-vårds-nämnd	Med kret-sar	
<i>Landsbygd.</i>					<i>Städer (forts.)</i>				
Stockholms län	112	106	35	166	Jämtlands län	1	1	—	—
Uppsala	85	80	5	18	Västerbottens	2	2	—	—
Södermanlands	88	82	18	89	Norrbottnens	4	4	—	—
Östergötlands	144	135	24	125	S:a för städerna	117	117	21	147
Jönköpings	128	117	9	44	däruv				
Kronobergs	86	78	11	62	Göteborg	1	1	1	8
Kalmar	101	96	29	203	Malmö	1	1	—	—
Gotlands	91	82	5	17	Norrköping	1	1	1	6
Blekinge	36	33	16	87	Hälsingborg	1	1	—	—
Kristianstads	147	144	40	173	Örebro	1	1	—	—
Malmöhus	236	229	39	154	Borås	1	1	—	—
Hallands	86	76	20	94	Eskilstuna	1	1	—	—
Göteborgs o. Bohus	87	81	20	112	Gävle	1	1	—	—
Älvsborgs	217	194	22	115	Västerås	1	1	—	—
Skaraborgs	258	228	10	48	Linköping	1	1	—	—
Värmlands	88	86	26	152	Uppsala	1	1	—	—
Örebro	59	58	20	113	Jönköping	1	1	—	—
Västmanlands	65	63	24	107	Karlskrona	1	1	—	—
Kopparbergs	52	52	21	116	Karlstad	1	1	—	—
Gävleborgs	53	52	22	142	Halmstad	1	1	1	4
Västernorrlands	63	63	29	218	Lund	1	1	—	—
Jämtlands	61	61	14	81	Karlskoga	1	1	—	—
Västerbottens	30	30	14	120	<i>Landsbygd o. städer.</i>				
Norrbottnens	25	25	9	70	Stockholms stad	1	1	1	9
S:a för landsbygden	2 398	2 251	482	2 626	Stockholms län	121	115	35	166
<i>Städer.</i>					Uppsala	87	82	5	18
Stockholms stad	1	1	1	9	Södermanlands	95	89	20	96
Stockholms län	9	9	—	—	Östergötlands	151	142	26	137
Uppsala	2	2	—	—	Jönköpings	136	125	10	48
Södermanlands	7	7	2	7	Kronobergs	88	80	11	62
Östergötlands	7	7	2	12	Kalmar	107	102	30	213
Jönköpings	8	8	1	4	Gotlands	92	83	6	37
Kronobergs	2	2	—	—	Blekinge	40	37	16	87
Kalmar	6	6	1	10	Kristianstads	151	148	41	178
Gotlands	1	1	1	20	Malmöhus	245	238	40	156
Blekinge	4	4	—	—	Hallands	91	81	22	105
Kristianstads	4	4	1	5	Göteborgs o. Bohus	94	88	21	120
Malmöhus	9	9	1	2	Älvsborgs	223	200	23	127
Hallands	5	5	2	11	Skaraborgs	265	235	12	62
Göteborgs o. Bohus	7	7	1	8	Värmlands	92	90	27	163
Älvsborgs	6	6	1	12	Örebro	64	63	20	113
Skaraborgs	7	7	2	14	Västmanlands	69	67	25	115
Värmlands	4	4	1	11	Kopparbergs	57	57	23	128
Örebro	5	5	—	—	Gävleborgs	56	55	23	144
Västmanlands	4	4	1	8	Västernorrlands	67	67	29	218
Kopparbergs	5	5	2	12	Jämtlands	62	62	14	81
Gävleborgs	3	3	1	2	Västerbottens	32	32	14	120
Västernorrlands	4	4	—	—	Norrbottnens	29	29	9	70
					S:a för hela riket	2 515	2 368	503	2 773

Tab. 2. Barnvårdsanstalter av olika slag fördelade efter huvudmän år 1940.

Anstaltens huvudman	Barnhem för stadigv. vård		Upptag- ningshem		Barnhem för både stadig- varande och tillfällig vård		Summa barnhem		Därav barnhem för vissa särskilda ändamål										
	An- tal	Plat- ser	An- tal	Plat- ser	An- tal	Plat- ser	An- tal	Plat- ser	Mödrahem		Spädbarns- hem		Dispensär- barnhem		Barnhem för svårplace- rade barn		Barnhem för psykopat. barn		
									An- tal	Platser för barn mödrar	An- tal	Plat- ser	An- tal	Plat- ser	An- tal	Plat- ser	An- tal	Plat- ser	An- tal
<i>Landsbygd</i>	50	884	89	1821	32	731	171	3436	11	172	113	9	109	44	943	5	111	3	80
Kommuner	6	89	7	193	16	345	29	627	1	10	6	2	23	—	—	—	—	—	—
Landsting	—	—	24	523	—	—	24	523	—	—	—	—	—	24	523	—	—	—	—
Barnvårdsförbund . .	1	28	17	288	1	20	19	336	6	85	58	—	—	—	—	1	28	1	20
Föreningar el. stiftelser	36	681	31	653	7	213	74	1547	4	77	49	2	26	20	420	3	63	2	69
Enskilda personer . .	7	86	10	164	8	153	25	403	—	—	—	5	60	—	—	1	20	—	—
<i>Städer</i>	57	983	85	2226	28	610	170	3819	30	729	345	20	266	8	168	3	79	1	25
Kommuner	7	197	27	989	10	292	44	1478	8	164	84	3	42	2	40	1	53	—	—
Landsting	—	—	3	65	—	—	3	65	—	—	—	—	—	3	65	—	—	—	—
Barnvårdsförbund . .	1	10	11	205	—	—	12	215	5	80	34	3	35	—	—	1	10	—	—
Föreningar el. stiftelser	48	764	41	921	16	291	105	1976	17	485	227	11	141	3	63	1	16	1	25
Enskilda personer . .	1	12	3	46	2	27	6	85	—	—	—	3	48	—	—	—	—	—	—
<i>Hela riket</i>	107	1867	174	4047	60	1341	341	7255	41	901	458	29	375	52	1111	8	190	4	114
Kommuner	13	286	34	1182	26	637	73	2105	9	174	90	5	65	2	40	1	53	—	—
Landsting	—	—	27	588	—	—	27	588	—	—	—	—	—	27	588	—	—	—	—
Barnvårdsförbund . .	2	38	28	493	1	20	31	551	11	165	92	3	35	—	—	2	38	1	20
Föreningar el. stiftelser	84	1445	72	1574	23	504	179	3523	21	562	276	13	167	23	483	4	79	3	94
Enskilda personer . .	8	98	13	210	10	180	31	488	—	—	—	8	108	—	—	1	20	—	—

Tab. 3. Barnvårdsanstalter

L ä n	Barnhem för stadigvarande vård		Upptagningshem		Barnhem för både stadigvarande och tillfällig vård		Summa barnhem		
	Antal	Platser	Antal	Platser	Antal	Platser	Antal	Platser	
<i>Landsbygd.</i>									
1	Stockholms län	10	208	11	306	8	169	29	683
2	Uppsala	2	35	3	54	—	—	5	89
3	Södermanlands	3	68	1	15	—	—	4	83
4	Östergötlands	4	45	3	47	1	12	8	104
5	Jönköpings	1	12	2	51	—	—	3	63
6	Kronobergs	—	—	2	52	1	35	3	87
7	Kalmar	1	8	4	80	—	—	5	88
8	Gotlands	1	25	—	—	—	—	1	25
9	Blekinge	1	16	3	54	—	—	4	70
10	Kristianstads	2	43	4	91	2	40	8	174
11	Malmöhus	1	20	1	15	3	64	5	99
12	Hallands	2	45	2	48	1	15	5	108
13	Göteb. o. Bohus	5	105	8	139	—	—	13	244
14	Älvsborgs	4	56	4	73	2	74	10	203
15	Skaraborgs	—	—	1	25	—	—	1	25
16	Värmlands	4	74	3	63	—	—	7	137
17	Örebro	2	18	4	79	—	—	6	97
18	Västmanlands	1	6	3	61	2	27	6	94
19	Kopparbergs	1	12	3	68	7	153	11	233
20	Gävleborgs	3	39	4	88	4	82	11	209
21	Västernorrlands	—	—	6	124	—	—	6	124
22	Jämtlands	2	49	2	37	—	—	4	86
23	Västerbottens	—	—	9	125	—	—	9	125
24	Norrbottens	—	—	6	126	1	60	7	186
25	Summa å landsbygden	50	884	89	1821	32	731	171	3 436
<i>Städer.</i>									
26	Stockholms stad	16	302	15	470	1	53	32	825
27	Stockholms län	5	77	5	136	3	40	13	253
28	Uppsala	2	29	1	32	—	—	3	61
29	Södermanlands	1	10	3	61	1	25	5	96
30	Östergötlands	6	91	3	59	1	30	10	180
31	Jönköpings	2	26	3	60	2	36	7	122
32	Kronobergs	—	—	2	35	—	—	2	35
33	Kalmar	1	9	2	33	—	—	3	42
34	Gotlands	—	—	2	30	—	—	2	30
35	Blekinge	1	10	—	—	2	60	3	70
36	Kristianstads	1	12	2	35	—	—	3	47
37	Malmöhus	7	120	13	326	2	45	22	491
38	Hallands	1	30	1	18	2	43	4	91
39	Göteb. o. Bohus	6	143	11	494	1	25	18	662
40	Älvsborgs	1	15	7	166	2	45	10	226
41	Skaraborgs	1	20	4	59	—	—	5	79
42	Värmlands	—	—	1	24	1	25	2	49
43	Örebro	1	10	2	30	2	50	5	90
44	Västmanlands	1	12	—	—	3	42	4	54
45	Kopparbergs	1	17	—	—	1	19	2	36

L ä n	Barnhem för stadigvarande vård		Upptagningshem		Barnhem för både stadigvarande och tillfällig vård		Summa barnhem		
	Antal	Platser	Antal	Platser	Antal	Platser	Antal	Platser	
<i>Städer (forts.)</i>									
1	Gävleborgs län	2	28	2	41	2	45	6	114
2	Västernorrlands »	1	22	3	60	2	27	6	109
3	Jämtlands »	—	—	1	24	—	—	1	24
4	Västerbottens »	—	—	1	15	—	—	1	15
5	Norrbottnens »	—	—	1	18	—	—	1	18
6	Summa för städerna	57	983	85	2 226	28	610	170	3 819
	därav								
7	Göteborg	4	113	8	424	—	—	12	537
8	Malmö	1	25	5	134	1	15	7	174
9	Norrköping	3	44	1	25	1	30	5	99
10	Hälsingborg	3	59	2	80	1	30	6	169
11	Örebro	—	—	1	15	1	20	2	35
12	Borås	—	—	2	45	1	30	3	75
13	Eskilstuna	—	—	1	25	1	25	2	50
14	Gävle	2	28	2	41	—	—	4	69
15	Västerås	1	12	—	—	2	30	3	42
16	Linköping	2	32	2	34	—	—	4	66
17	Uppsala	2	29	1	32	—	—	3	61
18	Jönköping	1	16	2	30	1	18	4	64
19	Karlskrona	—	—	—	—	2	60	2	60
20	Karlstad	—	—	1	24	—	—	1	24
21	Halmstad	1	30	—	—	1	33	2	63
22	Lund	1	10	1	22	—	—	2	32
23	Karlskoga	—	—	—	—	1	30	1	30
<i>Landsbygd och städer.</i>									
24	Stockholms stad	16	302	15	470	1	53	32	825
25	Stockholms län	15	285	16	442	11	209	42	936
26	Uppsala »	4	64	4	86	—	—	8	150
27	Södermanlands »	4	78	4	76	1	25	9	179
28	Östergötlands »	10	136	6	106	2	42	18	284
29	Jönköpings »	3	38	5	111	2	36	10	185
30	Kronobergs »	—	—	4	87	1	35	5	122
31	Kalmar »	2	17	6	113	—	—	8	130
32	Gotlands »	1	25	2	30	—	—	3	55
33	Blekinge »	2	26	3	54	2	60	7	140
34	Kristianstads »	3	55	6	126	2	40	11	221
35	Malmöhus »	8	140	14	341	5	109	27	590
36	Hallands »	3	75	3	66	3	58	9	199
37	Göteb. o. Bohus »	11	248	19	633	1	25	31	906
38	Älvsborgs »	5	71	11	239	4	119	20	429
39	Skaraborgs »	1	20	5	84	—	—	6	104
40	Värmlands »	4	74	4	87	1	25	9	186
41	Örebro »	3	28	6	109	2	50	11	187
42	Västmanlands »	2	18	3	61	5	69	10	148
43	Kopparbergs »	2	29	3	68	8	172	13	269
44	Gävleborgs »	5	67	6	129	6	127	17	323
45	Västernorrlands »	1	22	9	184	2	27	12	233
46	Jämtlands »	2	49	3	61	—	—	5	110
47	Västerbottens »	—	—	10	140	—	—	10	140
48	Norrbottnens »	—	—	7	144	1	60	8	204
49	Summa för hela riket	107	1 867	174	4 047	60	1 341	341	7 255

Därav barnhem för vissa särskilda ändamål													
Mödrahem			Spädbarns- hem		Dispensär- barnhem		Barnhem för svårplac. barn		Barnhem för psykopat. barn		Skydds- hem		
Antal	Platser för		Antal	Platser	Antal	Platser	Antal	Platser	Antal	Platser	Antal	Platser	
	barn	mödrar											
1	16	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15	1
1	20	3	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1	12	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	4
1	18	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
30	729	345	20	266	8	168	3	79	1	25	6	218	6
3	181	40	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	7
2	25	25	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	8
2	65	10	—	—	1	20	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
1	20	6	2	16	—	—	—	—	—	—	—	—	11
1	25	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
1	16	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
2	16	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
1	32	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	2	20	—	—	1	16	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
1	7	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
1	16	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
6	135	96	3	60	1	20	1	53	—	—	2	123	24
2	69	45	4	56	1	25	1	9	1	47	4	165	25
1	32	12	1	12	1	18	—	—	—	—	3	99	26
1	25	15	1	5	1	15	2	54	—	—	2	89	27
2	16	16	1	5	1	12	—	—	—	—	2	66	28
1	30	20	2	20	2	51	1	16	—	—	2	50	29
1	17	15	1	15	2	50	—	—	—	—	—	—	30
1	14	9	1	5	2	50	—	—	—	—	1	25	31
1	12	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
1	18	12	—	—	2	36	—	—	—	—	—	—	33
1	16	12	—	—	1	22	—	—	—	—	3	121	34
5	106	39	3	49	2	40	1	20	1	20	2	72	35
1	18	8	—	—	1	28	—	—	—	—	—	—	36
3	181	40	3	50	5	90	—	—	1	25	3	109	37
1	20	6	5	54	5	135	—	—	1	22	3	105	38
1	10	8	—	—	2	45	—	—	—	—	1	30	39
2	22	13	1	5	1	30	1	28	—	—	—	—	40
1	29	15	—	—	2	35	1	10	—	—	—	—	41
1	20	12	—	—	1	21	—	—	—	—	1	55	42
1	15	10	—	—	1	35	—	—	—	—	—	—	43
2	26	13	—	—	2	61	—	—	—	—	1	15	44
1	20	3	1	20	4	90	—	—	—	—	2	100	45
1	12	7	1	14	1	23	—	—	—	—	—	—	46
1	10	8	1	5	8	115	—	—	—	—	—	—	47
2	28	16	—	—	3	64	—	—	—	—	1	40	48
41	901	458	29	375	52	1111	8	190	4	114	34	1299	49

Tab. 4. Barnavårdsmannaskap, bidragsförskott och

L ä n	Arbetsföreläggande					Barn med förordnad barnavårdsman ^{21, 22} 1940			Barnavårds-		
	enl. 72 § a		enl. 72 § b			u. ä.	i. ä.	S:a	Hela antalet		
	Antal fall	Antal in-ställ.	Antal fall	m. b. d. f.	Antal in-ställ.				m.	kv.	s:a
<i>Landsbygd.</i>											
1 Stockholms län	2	1	9	9	2	2 903	131	3 034	167	66	233
2 Uppsala >	—	—	8	8	—	1 231	35	1 266	199	44	243
3 Södermanlands >	—	—	4	3	—	1 429	57	1 486	122	24	146
4 Östergötlands >	3	1	8	8	1	2 508	80	2 588	256	32	288
5 Jönköpings >	1	1	5	4	2	1 070	46	1 116	329	19	348
6 Kronobergs >	—	—	8	5	1	1 137	33	1 170	338	16	354
7 Kalmar >	4	—	5	3	—	2 016	89	2 105	215	17	232
8 Gotlands >	—	—	6	5	—	644	15	659	164	35	199
9 Blekinge >	4	1	11	9	1	1 983	44	2 027	34	5	39
10 Kristianstads >	6	1	28	23	5	3 514	79	3 593	165	36	201
11 Malmöhus >	3	—	25	17	7	3 774	83	3 857	225	52	277
12 Hallands >	—	—	12	12	5	859	30	889	178	26	204
13 Göteb. o. Bohus >	—	—	3	3	—	1 294	50	1 344	226	25	251
14 Älvsborgs >	2	—	15	12	2	1 928	78	2 006	594	60	654
15 Skaraborgs >	2	1	15	10	2	1 596	62	1 658	599	39	638
16 Värmlands >	1	—	14	12	3	3 273	99	3 372	207	20	227
17 Örebro >	2	1	8	7	1	2 260	36	2 296	89	7	96
18 Västmanlands >	1	1	6	4	2	1 582	29	1 611	73	4	77
19 Kopparbergs >	1	—	22	18	4	3 465	81	3 546	229	24	253
20 Gävleborgs >	12	—	94	87	9	6 515	163	6 678	225	32	257
21 Västernorrlands >	14	5	14	13	3	6 292	115	6 407	190	6	196
22 Jämtlands >	—	—	14	14	1	3 038	82	3 120	207	13	220
23 Västerbottens >	7	—	15	12	2	3 022	101	3 123	70	7	77
24 Norrbottens >	1	—	15	12	3	3 468	130	3 598	53	11	64
25 S:a för landsbygden	66	13	364	310	56	60 801	1 748	62 549	5 154	620	5 774
<i>Städer.</i>											
26 Stockholms stad	13	1	48	36	—	8 400	281	8 681	10	51	61
27 Stockholms län	1	1	1	1	—	632	88	720	9	10	19
28 Uppsala >	—	—	6	4	1	569	23	592	1	3	4
29 Södermanlands >	1	—	18	11	2	840	61	901	9	13	22
30 Östergötlands >	1	1	4	4	—	2 017	169	2 186	11	22	33
31 Jönköpings >	4	—	12	11	3	863	7	870	9	4	13
32 Kronobergs >	1	—	6	—	—	254	11	265	1	1	2
33 Kalmar >	4	1	20	20	4	748	51	799	24	19	43
34 Gotlands >	—	—	1	1	1	212	—	212	—	1	1
35 Blekinge >	—	—	2	—	—	640	9	649	2	4	6
36 Kristianstads >	—	—	13	6	1	468	13	481	1	6	7
37 Malmöhus >	7	3	79	55	23	5 427	521	5 948	6	45	51
38 Hallands >	4	—	5	5	—	678	13	691	5	9	14
39 Göteb. o. Bohus >	23	4	39	30	6	4 900	182	5 082	23	41	64
40 Älvsborgs >	—	—	17	12	4	1 421	138	1 559	11	7	18
41 Skaraborgs >	1	—	4	3	—	565	8	573	13	8	21
42 Värmlands >	2	—	6	6	—	864	7	871	7	5	12
43 Örebro >	—	—	2	2	—	1 184	16	1 200	5	4	9
44 Västmanlands >	1	—	10	7	—	734	123	857	4	1	5
45 Kopparbergs >	—	—	3	2	—	515	26	541	8	3	11

arbetsföreläggande m. m. länsvis år 1940.

män ^{31/12} 1940				Utbetalade bidragsförskott under 1940			Återbetalade bidragsförskott		Fäder				I fosterhem utackorderade barn under 1940				
med arvode				Antal		Belopp kr.	Antal fäder	Belopp kr.	med känd vistelseort hela året	efterlysta		icke anträf. ^{31/12} 1940	hela an-talet	därav an-träf.	hela an-talet	därav fr. upp-tagn-hem	
m.	kv.	s:a	S:a arvode kr.	fall	barn					hela an-talet	därav an-träf.						
78	34	112	35 810	799	951	188 537	341	42 673	686	65	36	66	153	11	1		
54	11	65	11 235	258	289	48 427	100	11 367	235	21	9	17	42	6	2		
71	13	84	14 658	297	340	59 484	113	11 999	267	14	4	28	51	7	3		
120	14	134	24 470	587	653	114 423	247	29 069	510	39	14	50	68	16	4		
75	4	79	8 304	244	274	52 780	93	11 601	211	23	11	25	15	1	5		
53	4	57	5 118	283	319	57 755	95	10 593	243	28	9	37	29	10	6		
90	9	99	16 052	544	610	105 837	205	22 195	497	30	14	37	78	7	7		
36	13	49	3 236	176	195	33 539	90	11 051	163	11	6	14	12	—	8		
33	5	38	15 791	530	605	103 415	208	21 584	481	27	11	41	55	7	9		
124	29	153	26 665	810	921	159 140	373	36 935	726	44	24	60	62	3	10		
179	42	221	40 704	750	865	144 101	378	39 123	689	52	22	48	70	2	11		
63	11	74	6 859	192	209	39 500	62	8 320	157	22	2	30	17	2	12		
58	8	66	12 017	301	353	66 094	115	13 620	264	16	13	28	34	1	13		
110	16	126	13 260	428	494	88 076	151	17 447	381	37	4	47	59	6	14		
96	3	99	9 555	376	433	77 309	154	17 365	325	24	6	46	18	1	15		
106	12	118	28 472	924	1 069	197 638	420	49 759	848	47	17	62	62	6	16		
51	5	56	20 412	374	408	75 542	172	20 601	341	20	5	31	40	1	17		
60	2	62	15 749	324	371	68 653	165	22 493	238	18	7	29	43	1	18		
92	5	97	23 531	727	840	162 256	330	45 068	655	35	10	53	53	5	19		
60	8	68	37 293	1 514	1 780	337 878	670	83 035	1 420	48	19	91	158	8	20		
69	4	73	33 670	1 583	1 790	343 777	667	81 149	1 452	69	30	138	147	6	21		
65	2	67	16 565	844	912	176 669	362	44 240	803	18	11	41	68	4	22		
46	6	52	13 264	623	716	131 285	210	28 063	545	32	20	57	105	10	28		
43	8	51	22 746	719	851	164 970	374	47 234	702	15	8	22	84	12	24		
1 832	268	2 100	460 436	14 207	16 248	2 997 085	6 095	726 584	12 889	755	312	1 098	1 523	131	25		
4	37	41	246 106	3 089	3 952	893 207	1 558	258 686	2 802	123	35	319	1 776	82	26		
4	6	10	5 070	218	243	50 148	92	12 849	208	7	2	9	41	3	27		
1	1	2	1 200	197	239	41 137	111	14 188	161	6	1	5	23	12	28		
3	3	6	7 635	204	244	48 165	153	19 052	191	12	9	5	34	15	29		
7	1	8	2 570	540	696	127 204	348	46 399	504	15	4	27	73	27	30		
5	3	8	7 400	197	262	49 042	106	13 227	177	13	8	13	18	7	31		
1	—	1	540	90	111	20 550	44	5 229	85	3	—	5	8	6	32		
12	14	26	7 438	260	360	70 707	138	17 481	269	14	5	16	35	18	33		
—	1	1	3 619	73	90	17 763	66	8 320	62	5	4	7	9	4	34		
1	2	3	4 160	213	270	41 553	135	15 859	198	—	—	15	20	4	35		
1	6	7	6 071	150	177	31 594	83	11 348	129	11	4	13	4	2	36		
4	19	23	18 352	1 505	1 817	330 976	903	119 094	1 332	132	69	92	104	46	37		
4	4	8	2 510	146	171	30 990	76	10 775	140	10	2	10	5	—	38		
14	29	43	79 649	1 652	2 210	468 955	856	109 683	1 577	32	18	74	191	91	39		
10	6	16	15 920	256	338	58 575	132	14 192	212	29	20	18	13	5	40		
5	6	11	4 174	130	156	29 070	63	10 694	118	4	—	12	10	1	41		
1	2	3	3 432	260	307	59 472	129	16 197	240	4	2	17	21	2	42		
4	3	7	10 287	241	293	54 728	115	13 569	206	16	3	27	21	12	43		
1	—	1	1 500	258	311	59 891	137	19 519	237	11	2	14	24	1	44		
5	—	5	4 550	109	132	27 295	53	8 994	97	8	4	8	11	—	45		

L. ä n	Arbetsföreläggande					Barn med förordnad barnavårdsman ^{21, 12} 1940			Barnavårds-			
	enl. 72 § a		enl. 72 § b			u. ä.	i. ä.	S:a	Hela antalet			
	Antal fall	Antal in-ställ.	Antal fall	m. b. d. f.	Antal in-ställ.				m.	kv.	s:a	
<i>Städer (forts.)</i>												
1	Gävleborgs län	2	—	4	4	—	870	20	890	58	15	73
2	Västernorrlands »	—	—	2	1	—	871	15	886	17	11	28
3	Jämtlands »	1	—	1	1	1	288	3	291	10	7	17
4	Västerbottens »	2	—	5	5	2	281	2	283	3	—	3
5	Norrbottnens »	5	4	1	1	1	313	13	326	6	4	10
6	Summa för städerna	73	15	309	228	49	34 554	1 800	36 854	253	294	547
	därav											
7	Göteborg	22	4	31	27	3	4 234	168	4 402	13	26	39
8	Malmö	6	2	43	31	14	2 741	477	3 218	—	14	14
9	Norrköping	—	—	—	—	—	1 083	160	1 243	2	10	12
10	Hälsingborg	—	—	30	18	7	1 156	13	1 169	4	20	24
11	Örebro	—	—	—	—	—	757	12	769	2	3	5
12	Borås	—	—	10	8	3	801	124	925	6	6	12
13	Eskilstuna	1	—	18	11	2	471	52	523	1	1	2
14	Gävle	2	—	2	2	—	571	—	571	2	5	7
15	Västerås	1	—	8	6	—	432	104	586	1	1	2
16	Linköping	—	—	3	3	—	664	1	665	3	12	15
17	Uppsala	—	—	6	4	1	467	14	481	—	2	2
18	Jönköping	—	—	5	5	1	432	—	432	1	1	2
19	Karlskrona	—	—	1	—	—	334	3	337	1	2	3
20	Karlstad	2	—	1	1	—	386	2	388	4	3	7
21	Halmstad	—	—	3	3	—	453	4	457	—	2	2
22	Lund	—	—	4	4	1	430	15	445	—	4	4
23	Karlskoga	—	—	2	2	—	336	4	340	—	1	1
<i>Landsbygd och städer.</i>												
24	Stockholms stad	13	1	48	36	—	8 400	281	8 681	10	51	61
25	Stockholms län	3	2	10	10	2	3 535	219	3 754	176	76	252
26	Uppsala »	—	—	14	12	1	1 800	58	1 858	200	47	247
27	Södermanlands »	1	—	22	14	2	2 269	118	2 387	131	37	168
28	Östergötlands »	4	2	12	12	1	4 525	249	4 774	267	54	321
29	Jönköpings »	5	1	17	15	5	1 933	53	1 986	338	23	361
30	Kronobergs »	1	—	14	5	1	1 391	44	1 435	389	17	356
31	Kalmar »	8	1	25	23	4	2 764	140	2 904	239	36	275
32	Gotlands »	—	—	7	6	1	856	15	871	164	36	200
33	Blekinge »	4	1	13	9	1	2 623	53	2 676	36	9	45
34	Kristianstads »	6	1	41	29	6	3 982	92	4 074	166	42	208
35	Malmöhus »	10	3	104	72	30	9 201	604	9 805	231	97	328
36	Hallands »	4	—	17	17	5	1 537	43	1 580	183	35	218
37	Göteb. o. Bohus »	23	4	42	33	6	6 194	232	6 426	249	66	315
38	Älvsborgs »	2	—	32	24	6	3 349	216	3 565	605	67	672
39	Skaraborgs »	3	1	19	13	2	2 161	70	2 231	612	47	659
40	Värmlands »	3	—	20	18	3	4 137	106	4 243	214	25	239
41	Örebro »	2	1	10	9	1	3 444	52	3 496	94	11	105
42	Västmanlands »	2	1	16	11	2	2 316	152	2 468	77	5	82
43	Kopparbergs »	1	—	25	20	4	3 980	107	4 087	237	27	264
44	Gävleborgs »	14	—	98	91	9	7 385	183	7 568	283	47	330
45	Västernorrlands »	14	5	16	14	3	7 163	130	7 293	207	17	224
46	Jämtlands »	1	—	15	15	2	3 326	85	3 411	217	20	237
47	Västerbottens »	9	—	20	17	4	3 303	103	3 406	73	7	80
48	Norrbottnens »	6	4	16	13	4	3 781	143	3 924	59	15	74
49	S:a för hela riket	139	28	673	538	105	95 355	3 548	98 903	5 407	914	6 321

män ³¹ / ₁₂ 1940				Utdelade bidragsförskott under 1940			Återbetalade bidragsförskott		Fäder			I fosterhem utackorderade barn under 1940			
med arvode				Antal		Belopp kr.	Antal fäder	Belopp kr.	med känd vistelseort hela året	efterlysta		icke anträf. ³¹ / ₁₂ 1940	hela antalet	därav fr. upp-tagn. hem	
m.	kv.	s:a	S:a arvode kr.	fall	barn					hela an-talet	därav an-träf.				
6	3	9	9 487	284	327	72 980	150	18 410	256	11	5	18	15	6	1
4	3	7	5 195	302	351	73 467	132	13 206	277	5	3	23	11	5	2
				115	138	26 267	64	10 213	113	2	1	4	15	7	3
3		3	1 964	115	132	21 160	47	7 337	110	1	1	4	10	4	4
6	3	9	4 388	98	130	27 284	35	4 683	95	2	2	5	9	7	5
106	152	258	453 267	10 702	13 457	2 732 180	5 726	799 204	9 796	476	204	760	2 501	367	6
7	22	29	76 289	1 501	2 005	427 822	799	100 685	1 439	28	17	62	182	90	7
				879	1 083	197 943	515	69 738	755	124	67	57	50	25	8
2	1	3	70	308	385	70 863	217	24 527	278	13	3	19	57	25	9
3	15	18	11 142	367	394	74 202	223	27 874	330	4	2	20	21	12	10
1	3	4	9 079	165	196	36 768	85	8 894	142	3	2	12	17	12	11
6	6	12	12 016	158	217	35 546	88	8 904	134	13	7	11	3	1	12
1	1	2	7 235	128	150	30 738	120	14 190	120	8	7	2	19	13	13
	2	2	7 817	170	197	44 198	106	12 756	151	4	2	12	12	6	14
				159	203	39 866	88	12 158	149	5	1	9	8	1	15
				179	234	43 366	103	17 970	176	2	1	3	12	2	16
				172	204	35 049	101	12 920	137	5	1	4	19	12	17
1	1	2	5 300	93	126	26 195	56	7 463	87	7	6	3	11	4	18
				129	163	25 736	94	9 850	124			5	8	4	19
	1	1	120	126	141	26 197	65	7 017	120	1	1	6	12	2	20
				84	99	17 191	59	8 315	83	7	1	6	4		21
				77	98	20 287	59	8 105	75			2	13		22
				64	80	15 134	28	4 215	52	12	1	14	4		23
4	37	41	246 106	3 089	3 952	893 207	1 558	258 686	2 802	123	35	319	1 776	82	24
82	40	122	40 880	1 017	1 194	238 685	433	55 522	894	72	38	75	194	14	25
55	12	67	12 435	455	528	89 564	211	25 553	396	27	10	22	65	18	26
74	16	90	22 293	501	584	107 649	266	31 051	458	26	13	33	85	20	27
127	15	142	27 040	1 127	1 349	241 627	595	75 468	1 014	54	18	77	141	43	28
80	7	87	15 704	441	536	101 822	199	24 828	388	36	19	38	33	8	29
54	4	58	5 658	373	430	78 305	139	15 822	328	31	9	42	37	16	30
102	23	125	23 490	804	970	176 544	343	39 676	766	44	19	53	113	25	31
36	14	50	6 855	249	285	51 302	156	19 371	225	16	10	21	21	4	32
34	7	41	19 951	743	875	144 968	343	37 443	679	27	11	56	75	11	33
125	35	160	32 736	960	1 098	190 734	456	48 283	855	55	28	73	66	5	34
183	61	244	59 056	2 255	2 682	475 077	1 281	158 217	2 021	184	91	140	174	48	35
67	15	82	9 369	338	380	70 490	138	19 095	297	32	4	40	22	2	36
72	37	109	91 666	1 953	2 563	535 049	971	123 303	1 841	48	31	102	225	92	37
120	22	142	29 180	684	832	146 651	283	31 639	593	66	24	65	72	11	38
101	9	110	13 729	506	589	106 379	217	28 059	443	28	6	58	28	2	39
107	14	121	31 954	1 184	1 376	257 110	549	65 956	1 088	51	19	79	83	8	40
55	8	63	30 699	615	701	130 270	287	34 170	547	36	8	58	61	13	41
61	2	63	17 249	582	682	128 544	302	42 012	525	29	9	43	67	2	42
97	5	102	28 081	836	972	189 551	383	54 062	752	43	14	61	64	5	43
66	11	77	46 780	1 798	2 107	410 858	820	101 445	1 676	59	24	109	173	14	44
73	7	80	38 865	1 385	2 141	417 244	799	94 355	1 729	74	33	161	158	11	45
65	2	67	16 565	959	1 050	202 936	426	54 453	916	20	12	45	83	11	46
49	6	55	20 228	738	848	152 445	257	35 400	655	33	21	61	115	14	47
49	11	60	27 134	817	981	192 254	409	51 917	797	17	10	27	93	19	48
1 938	420	2 358	913 703	24 909	29 705	5 729 265	11 821	1 525 788	22 685	1 231	516	1 858	4 024	498	49

L ä n	Folkmängd den 31 dec. 1940		Skyddsuffostran o. samhällsvård o. därmed sammanhängande åtgärder							Fosterbarn under tillsyn	Fosterbarn i vidsträckt bemärkelse ²
	Hela antalet	Därav under 15 år	Hela antalet barn	Därav födda u. ä.	Barn föremål för förebygg. åtg.	Omhändertagna barn					
						För skyddsuffostran	För samhällsvård	Därav inom kommunen ¹			
<i>Landsbygd.</i>											
Stockholms län	231 544	46 951	1 702	790	98	212	1 401	1 613	783	2 149	2 932
Uppsala	93 284	20 525	559	293	30	54	482	534	244	669	913
Södermanlands	117 476	25 481	677	364	16	67	599	664	267	862	1 129
Östergötlands	186 580	41 601	1 021	585	22	115	893	1 008	465	1 078	1 543
Jönköpings	159 863	34 233	397	225	19	59	322	381	206	612	818
Kronobergs	130 449	28 468	440	251	3	86	351	437	206	646	852
Kalmar	173 989	39 166	968	532	25	125	822	947	482	995	1 477
Gotlands	45 939	11 161	253	148	6	26	221	247	119	284	403
Blekinge	95 610	23 720	829	494	30	75	725	800	478	630	1 108
Kristianstads	218 907	49 758	882	556	23	172	689	861	458	1 426	1 884
Malmöhus	223 240	50 832	1 139	769	51	165	924	1 087	506	1 410	1 916
Hallands	101 677	22 686	332	163	4	57	271	328	193	434	627
Göteb. o. Bohus	158 636	34 355	703	346	36	128	541	669	355	901	1 256
Älvsborgs	230 393	47 999	709	347	25	148	541	687	358	1 337	1 695
Skaraborgs	184 788	39 578	548	267	7	111	431	542	233	864	1 097
Värmlands	211 426	44 173	1 108	529	37	286	792	1 076	595	631	1 226
Örebro	141 724	26 336	824	458	32	134	659	793	375	629	1 004
Västmanlands	109 579	23 496	650	377	11	84	557	641	318	506	824
Kopparbergs	214 552	42 689	1 195	516	84	171	942	1 113	608	535	1 143
Gävleborgs	217 213	48 052	1 576	787	29	192	1 359	1 549	974	748	1 722
Västernorrlands	235 790	56 223	2 233	1 393	61	274	1 906	2 176	1 491	949	2 440
Jämtlands	122 058	29 034	831	419	50	136	647	783	478	508	986
Västerbottens	197 600	54 008	1 389	618	26	136	1 229	1 365	876	401	1 277
Norrbottens	187 391	57 843	1 445	561	67	276	1 104	1 380	871	487	1 358
S:a för landsbygden	3 989 658	898 368	22 410	11 788	792	3 289	18 408	21 681	11 939	19 691	31 630
<i>Städer.</i>											
Stockholms stad	590 543	80 816	4 397	1 708	860	816	2 800	3 592	1 525	1 578	3 103
Stockholms län	56 351	9 587	369	172	38	43	294	335	141	367	508
Uppsala	44 805	7 024	262	114	34	81	152	233	57	142	199
Södermanlands	74 659	12 456	425	160	31	79	317	396	182	281	463
Östergötlands	130 174	22 849	809	315	88	181	550	730	302	337	639
Jönköpings	82 119	15 563	399	154	39	62	298	360	135	284	419
Kronobergs	20 942	4 000	65	43	—	15	50	65	21	152	173
Kalmar	54 210	10 535	456	206	40	104	315	418	188	154	342
Gotlands	12 505	2 594	130	75	14	16	102	117	50	50	100
Blekinge	49 716	9 198	397	190	32	59	312	368	131	164	295
Kristianstads	28 983	6 636	162	91	20	30	116	145	45	100	145
Malmöhus	306 092	53 793	2 231	998	270	515	1 478	1 987	903	1 555	2 458
Hallands	50 141	9 425	239	102	22	33	184	217	69	128	197
Göteb. o. Bohus	327 474	58 196	2 929	1 122	228	490	2 242	2 710	1 444	854	2 298
Älvsborgs	98 818	18 647	464	193	56	89	320	409	129	282	411
Skaraborgs	54 660	9 966	238	123	24	44	173	217	51	166	217
Värmlands	56 360	10 112	413	193	45	83	285	368	159	102	261
Örebro	84 528	13 348	591	236	90	129	386	514	174	111	285
Västmanlands	59 488	10 101	326	147	53	80	200	280	106	95	201
Kopparbergs	33 608	5 810	207	104	21	26	159	185	51	71	122
Gävleborgs	57 091	9 679	421	171	21	70	335	401	165	63	228
Västernorrlands	40 056	7 352	300	141	53	59	188	247	73	220	293

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
L ä n	Folkmängd den 31 dec. 1940		Skyddsufffostran o. samhällsvård o. därmed sammanhängande åtgärder							Fosterbarn i vidsträckt bemärkelse ¹	
	Hela antalet	Därav under 15 år	Hela antalet barn	Därav födda u. ä.	Barn föremål för förebygg. åtg.	För skyddsufffostran	För samhällsvård	Hela antalet barn	Därav inom kommunen ¹	Fosterbarn under tillsyn	Fosterbarn i vidsträckt bemärkelse ²
<i>Städer (forts.)</i>											
Jämtlands län	16 616	3 028	144	86	5	39	103	140	43	46	89
Västerbottens »	22 154	5 285	172	51	32	44	96	140	39	22	61
Norrbottnens »	28 757	6 034	209	108	12	40	158	198	44	90	134
S:a för städerna därav	2 380 850	402 034	16 755	7 003	2 128	3 227	11 613	14 772	6 227	7 414	13 641
Göteborg . . .	281 287	49 420	2 594	990	177	418	2 028	2 425	1 326	691	2 017
Malmö . . .	155 506	26 862	1 175	517	155	265	766	1 029	495	723	1 218
Norrköping . . .	70 785	12 624	471	143	65	145	268	413	155	157	312
Hälsingborg . . .	62 176	11 425	499	185	60	124	324	448	141	359	500
Örebro . . .	49 167	6 777	419	174	49	101	276	376	108	94	202
Borås . . .	48 324	9 545	221	84	42	55	125	186	37	38	75
Eskilstuna . . .	40 725	7 008	229	71	17	65	149	214	110	171	281
Gävle . . .	39 697	6 700	292	117	12	51	233	280	137	70	207
Västerås . . .	38 597	6 443	191	84	39	61	97	158	62	110	172
Linköping . . .	38 654	6 660	271	128	23	29	222	250	121	129	250
Uppsala . . .	38 357	5 906	211	79	31	76	109	185	37	113	150
Jönköping . . .	36 280	7 089	190	49	28	23	139	162	52	146	198
Karlskrona . . .	29 604	5 263	249	106	18	45	192	234	69	81	150
Karlstad . . .	28 878	5 241	181	83	21	24	136	160	83	44	127
Halmstad . . .	27 939	5 254	162	59	7	23	132	155	49	94	143
Lund . . .	27 969	4 690	195	126	14	55	126	181	87	152	239
Karlskoga . . .	26 114	5 142	7	1	2	2	3	5	1	8	9
<i>Landsbygd och städer.</i>											
Stockholms stad .	590 543	80 816	4 397	1 708	860	816	2 800	3 532	1 525	1 578	3 103
Stockholms län	287 895	56 533	2 071	962	136	255	1 695	1 948	924	2 516	3 440
Uppsala »	138 089	27 549	821	407	64	135	634	767	301	811	1 112
Södermanlands »	192 135	37 937	1 102	524	47	146	916	1 060	449	1 143	1 592
Östergötlands »	316 754	64 450	1 830	900	110	296	1 443	1 738	767	1 415	2 182
Jönköpings »	241 982	49 796	796	379	58	121	620	741	341	896	1 237
Kronobergs »	151 391	32 463	505	294	3	101	401	502	227	798	1 025
Kalmar »	228 199	49 701	1 424	738	65	229	1 137	1 365	670	1 149	1 819
Gotlands »	58 444	13 755	383	223	20	42	323	364	169	334	503
Blekinge »	145 326	32 918	1 226	684	62	134	1 037	1 168	609	794	1 403
Kristianstads »	247 890	56 394	1 044	647	43	202	805	1 006	503	1 526	2 029
Malmöhus »	529 332	104 625	3 370	1 767	321	680	2 402	3 074	1 409	2 965	4 374
Hallands »	151 818	32 111	571	265	26	90	455	545	262	562	824
Göteb. o. Bohus »	486 110	92 551	3 632	1 468	264	618	2 783	3 379	1 799	1 755	3 554
Älvsborgs »	329 211	66 646	1 173	540	81	237	861	1 096	487	1 619	2 106
Skaraborgs »	239 426	49 544	786	390	31	155	604	759	284	1 030	1 314
Värmlands »	267 786	54 285	1 521	722	82	369	1 077	1 444	754	733	1 487
Örebro »	226 252	39 684	1 415	694	122	263	1 045	1 307	549	740	1 289
Västmanlands »	169 067	33 597	976	524	64	164	757	921	424	601	1 025
Kopparbergs »	248 160	48 499	1 402	620	105	197	1 101	1 298	659	606	1 265
Gävleborgs »	274 304	57 731	1 997	958	50	262	1 694	1 950	1 139	811	1 950
Västernorrlands »	275 846	63 575	2 533	1 534	114	333	2 094	2 423	1 564	1 169	2 733
Jämtlands »	138 674	32 062	975	505	55	175	750	923	521	554	1 075
Västerbottens »	219 754	59 293	1 561	669	58	180	1 325	1 505	915	423	1 338
Norrbottnens »	216 148	63 877	1 654	669	79	316	1 262	1 578	915	577	1 492
S:a för hela riket	6 370 538	1 300 402	39 165	18 791	2 920	6 516	30 021	36 453	18 166	27 105	45 271

¹ I enskilt hem el. barnhem. — ² Kol. 10 + 11.

Tab. 6. Antal barn som omhändertagits för

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Barn födda i äktenskap											
													gossar födda						flickor födda					
													Vårdform						Vårdform					
													un- der 1940	1938	1934	1930	1924	1923 och tid.	Sum- ma	un- der 1940	1938	1934	1930	1924
<i>Landsbygd.</i>																								
Orsak enligt 22 §:																								
1	a) Vanvård m. m.	5	12	13	8	11	—	49	5	19	19	7	9											
2	b) Fara för vanart	—	—	16	25	25	—	66	—	—	8	23	24											
3	c) Vanart, under 18 år	—	—	—	9	50	3	62	—	—	—	3	34											
4	d) , 18—21 ,	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	1											
5	Summa åtgärder	5	12	29	42	86	7	181	5	19	27	33	68											
6	Nettoantal barn	5	12	29	42	86	7	181	5	19	27	33	68											
7	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	—	2	7	6	—	15	1	1	3	—	1											
Vårdform:																								
8	Enskilt hem	3	5	11	10	27	—	56	—	10	6	16	25											
9	Barnhem	2	5	18	20	19	—	64	3	9	18	15	12											
10	Skyddshem	—	—	—	2	31	7	40	—	—	—	1	25											
11	Annan anstalt	—	2	1	5	7	—	15	1	1	1	3	7											
12	Summa vårdfall	5	12	30	37	84	7	175	4	20	25	35	69											
<i>Städer.</i>																								
Orsak enligt 22 §:																								
13	a) Vanvård m. m.	—	6	7	3	5	—	21	2	5	11	6	1											
14	b) Fara för vanart	—	—	6	21	18	—	45	—	—	10	9	22											
15	c) Vanart, under 18 år	—	—	—	21	140	17	178	—	—	—	1	45											
16	d) , 18—21 ,	—	—	—	—	—	6	6	—	—	—	—	—											
17	Summa åtgärder	—	6	13	45	163	23	250	2	5	21	16	68											
18	Nettoantal barn	—	6	13	45	163	23	250	2	5	20	16	68											
19	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	—	2	5	5	1	13	—	1	1	3	7											
Vårdform:																								
20	Enskilt hem	—	—	3	6	24	3	36	1	—	10	2	5											
21	Barnhem	—	6	9	30	64	5	114	1	5	14	14	34											
22	Skyddshem	—	—	—	9	89	19	117	—	—	—	1	35											
23	Annan anstalt	—	—	4	5	17	1	27	—	1	3	—	7											
24	Summa vårdfall	—	6	16	50	194	28	294	2	6	27	17	81											
<i>Hela riket.</i>																								
Orsak enligt 22 §:																								
25	a) Vanvård m. m.	5	18	20	11	16	—	70	7	24	30	13	10											
26	b) Fara för vanart	—	—	22	46	43	—	111	—	—	18	32	46											
27	c) Vanart, under 18 år	—	—	—	30	190	20	240	—	—	—	4	79											
28	d) , 18—21 ,	—	—	—	—	—	10	10	—	—	—	—	1											
29	Summa åtgärder	5	18	42	87	249	30	431	7	24	48	49	136											
30	Nettoantal barn	5	18	42	87	249	30	431	7	24	47	49	136											
31	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	—	4	12	11	1	28	1	2	4	3	8											
Vårdform:																								
32	Enskilt hem	3	5	14	16	51	3	92	1	10	16	18	30											
33	Barnhem	2	11	27	50	83	5	178	4	14	32	29	46											
34	Skyddshem	—	—	—	11	120	26	157	—	—	—	2	60											
35	Annan anstalt	—	2	5	10	24	1	42	1	2	4	3	14											
36	Summa vårdfall	5	18	46	87	278	35	469	6	26	52	52	150											

¹ Barn, vilkas omhändertagande beslutats, men ej verkställdes under redogörelseåret.

skyddsuppfostran år 1940, sammandrag för hela riket.

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
Barn födda utom äktenskap																	
gossar födda																	Samtliga
1923 och tid.	Summa	under 1940	1938 -39	1934 -37	1930 -33	1924 -29	1923 och tid.	Summa	under 1940	1938 -39	1934 -37	1930 -33	1924 -29	1923 och tid.	Summa		
—	59	9	9	3	5	3	—	29	8	2	—	4	3	—	17	154	1
2	57	—	—	7	4	10	—	21	—	—	6	3	8	—	17	161	2
8	45	—	—	—	1	14	2	17	—	—	—	1	10	5	16	140	3
2	3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	9	4
12	164	9	9	10	10	27	3	68	8	2	6	8	21	6	51	464	5
12	164	9	9	10	10	27	3	68	8	2	6	8	21	6	51	464	6
—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	22	7
—	57	2	5	5	5	8	1	26	4	1	3	3	7	—	18	157	8
1	58	5	5	5	2	7	—	24	4	1	3	4	2	—	14	160	9
11	37	—	—	—	1	12	2	15	—	—	—	1	7	5	13	105	10
—	13	2	—	—	2	4	—	8	—	—	—	1	4	3	8	44	11
12	165	9	10	10	10	31	3	73	8	2	6	9	20	8	53	466	12
—	25	—	3	1	1	—	—	5	3	6	—	1	—	—	10	61	13
2	43	—	—	8	3	8	—	19	—	—	1	3	7	—	11	118	14
47	93	—	—	—	3	17	7	27	—	—	—	—	11	9	20	318	15
29	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	16	51	16
78	190	—	3	9	7	25	7	51	3	6	1	4	18	25	57	548	17
78	189	—	3	9	7	25	7	51	3	6	1	4	17	25	56	546	18
5	17	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	1	3	5	37	19
5	23	—	1	3	1	1	—	6	1	2	—	1	3	—	7	72	20
36	104	—	4	6	6	10	2	28	2	5	1	3	11	9	31	277	21
36	72	—	—	—	1	12	5	18	—	—	—	—	7	14	21	228	22
20	31	—	—	—	—	1	2	3	—	1	—	—	2	4	7	68	23
97	230	—	5	9	8	24	9	55	3	8	1	4	23	27	66	645	24
—	84	9	12	4	6	3	—	34	11	8	—	5	3	—	27	215	25
4	100	—	—	15	7	18	—	40	—	—	7	6	15	—	28	279	26
55	138	—	—	—	4	31	9	44	—	—	—	1	21	14	36	458	27
31	32	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	17	17	60	28
90	354	9	12	19	17	52	10	119	11	8	7	12	39	31	108	1 012	29
90	353	9	12	19	17	52	10	119	11	8	7	12	38	31	107	1 010	30
5	23	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	2	3	6	59	31
5	80	2	6	8	6	9	1	32	5	3	3	4	10	—	25	229	32
37	162	5	9	11	8	17	2	52	6	6	4	7	13	9	45	437	33
47	109	—	—	—	2	24	7	33	—	—	—	1	14	19	34	333	34
20	44	2	—	—	2	5	2	11	—	1	—	1	6	7	15	112	35
109	395	9	15	19	18	55	12	128	11	10	7	13	43	35	119	1 111	36

Tab. 7. Antal barn, som varit föremål för skydds-

Orsak till omhändertagandet	Barn födda i äktenskap												
	gossar födda						flickor födda						
	under 1940	1938—39	1934—37	1930—33	1924—29	1923 o. tid.	Summa	under 1940	1938—39	1934—37	1930—33	1924—29	
<i>Landsbygd.</i>													
Orsak enligt 22 §:													
1	a) Vanvård m. m.	5	28	51	72	161	6	323	5	38	58	71	137
2	b) Fara för vanart	—	—	66	149	311	21	547	—	—	53	117	279
3	c) Vanart, under 18 år . . .	—	—	—	19	217	95	331	—	—	—	9	88
4	d) Vanart, 18—21 år	—	—	—	—	—	9	9	—	—	—	—	—
5	Summa åtgärder	5	28	117	240	689	131	1 210	5	38	111	197	504
6	Nettoantal barn	5	28	117	240	689	131	1 210	5	38	111	197	504
7	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	—	3	8	8	—	19	1	1	5	1	1
Vårdform:													
8	Enskilt hem	3	17	76	146	373	23	638	—	25	66	130	330
9	Barnhem	2	12	39	60	92	1	206	3	17	39	55	60
10	Skyddshem	—	—	—	4	152	82	238	—	—	—	1	70
11	Annan anstalt	—	3	6	30	86	31	156	1	2	6	16	52
12	Summa vårdfall	5	32	121	240	703	137	1 238	4	44	111	202	512
<i>Städer.</i>													
Orsak enligt 22 §:													
13	a) Vanvård m. m.	—	16	56	46	64	7	189	2	16	43	36	53
14	b) Fara för vanart	—	—	35	96	263	63	457	—	—	31	68	175
15	c) Vanart, under 18 år . . .	—	—	—	36	416	317	769	—	—	—	6	132
16	d) Vanart, 18—21 år	—	—	—	—	—	18	18	—	—	—	—	—
17	Summa åtgärder	—	16	91	178	743	405	1 433	2	16	74	110	360
18	Nettoantal barn	—	16	91	178	741	405	1 431	2	16	74	110	360
19	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	—	4	6	8	2	20	—	1	1	4	7
Vårdform:													
20	Enskilt hem	—	5	60	81	263	70	479	1	8	49	64	156
21	Barnhem	—	12	37	83	220	32	384	1	9	30	49	116
22	Skyddshem	—	—	—	15	286	295	596	—	—	—	3	104
23	Annan anstalt	—	1	6	19	66	36	128	—	2	4	6	44
24	Summa vårdfall	—	18	103	198	835	433	1 587	2	19	83	122	420
<i>Hela riket.</i>													
Orsak enligt 22 §:													
25	a) Vanvård m. m.	5	44	107	118	225	13	512	7	54	101	107	190
26	b) Fara för vanart	—	—	101	245	574	84	1 004	—	—	84	185	454
27	c) Vanart, under 18 år . . .	—	—	—	55	633	412	1 100	—	—	—	15	220
28	d) Vanart, 18—21 år	—	—	—	—	—	27	27	—	—	—	—	—
29	Summa åtgärder	5	44	208	418	1 432	536	2 643	7	54	185	307	864
30	Nettoantal barn	5	44	208	418	1 430	536	2 641	7	54	185	307	864
31	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	—	7	14	16	2	39	1	2	6	5	8
Vårdform:													
32	Enskilt hem	3	22	136	227	636	93	1 117	1	33	115	194	486
33	Barnhem	2	24	76	143	312	33	590	4	26	69	104	176
34	Skyddshem	—	—	—	19	438	377	834	—	—	—	4	174
35	Annan anstalt	—	4	12	49	152	67	284	1	4	10	22	96
36	Summa vårdfall	5	50	224	438	1 538	570	2 825	6	63	194	324	932

¹ Barn, vilkas omhändertagande beslutats, men ej verkställt under redogörelseåret.

uppföstran år 1940, sammandrag för hela riket.

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
Barn födda utom äktenskap																		
gossar födda																	flickor födda	Samtliga
1923 o. tid.	Summa	under 1940	1938 -39	1934 -37	1930 -33	1924 -29	1923 o. tid.	Summa	under 1940	1938 -39	1934 -37	1930 -33	1924 -29	1923 o. tid.	Summa			
3	312	9	22	36	40	63	4	174	8	16	25	30	63	—	142	951	1	
24	473	—	—	45	58	150	18	271	—	—	42	51	146	4	243	1 534	2	
106	203	—	—	—	16	80	36	132	—	—	—	3	40	40	83	749	3	
28	28	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	14	14	55	4	
161	1 016	9	22	81	114	293	62	581	8	16	67	84	249	58	482	3 289	5	
161	1 016	9	22	81	114	293	62	581	8	16	67	84	249	58	482	3 289	6	
—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	29	7	
18	569	2	15	64	92	171	12	356	4	12	59	67	186	3	331	1 894	8	
9	183	5	10	15	16	38	1	95	4	6	6	12	22	2	52	526	9	
107	178	—	—	—	2	54	36	92	—	—	—	1	22	42	65	573	10	
28	105	2	—	2	8	43	13	68	—	—	3	5	21	13	42	371	11	
162	1 035	9	25	81	118	306	62	601	8	18	68	85	251	60	490	3 364	12	
10	160	—	9	15	14	33	1	73	3	17	13	13	26	1	73	494	13	
64	338	—	—	25	24	75	11	135	—	—	16	25	63	24	128	1 058	14	
270	408	—	—	—	5	113	99	217	—	—	—	2	55	96	153	1 547	15	
72	72	—	—	—	—	—	6	6	—	—	—	—	—	37	37	133	16	
416	978	—	9	40	43	221	117	430	3	17	29	40	144	158	391	3 282	17	
416	978	—	9	40	43	220	117	429	3	17	29	39	143	158	389	3 227	18	
8	21	—	1	—	—	2	—	3	—	—	—	2	1	4	7	51	19	
58	336	—	3	30	26	96	20	175	1	7	21	25	71	21	146	1 136	20	
99	304	—	7	16	12	52	6	93	2	13	9	13	45	26	108	889	21	
243	350	—	—	—	2	77	85	164	—	—	—	1	43	100	144	1 254	22	
68	124	—	1	1	5	24	11	42	—	2	1	2	9	24	38	332	23	
468	1 114	—	11	47	45	249	122	474	3	22	31	41	168	171	436	3 611	24	
13	472	9	31	51	54	96	5	246	11	33	38	43	89	1	215	1 445	25	
88	811	—	—	70	82	225	29	406	—	—	58	76	209	28	371	2 592	26	
376	611	—	—	—	21	193	135	349	—	—	—	5	95	136	236	2 296	27	
100	100	—	—	—	—	—	10	10	—	—	—	—	—	51	51	188	28	
577	1 994	9	31	121	157	514	179	1 011	11	33	96	124	393	216	873	6 521	29	
577	1 994	9	31	121	157	513	179	1 010	11	33	96	123	392	216	871	6 516	30	
8	30	—	1	—	—	2	—	3	—	—	—	2	2	4	8	80	31	
76	905	2	18	94	118	267	32	531	5	19	80	92	257	24	477	3 030	32	
108	487	5	17	31	28	90	7	178	6	19	15	25	67	28	160	1 415	33	
350	528	—	—	—	4	131	121	256	—	—	—	2	65	142	209	1 827	34	
96	229	2	1	3	13	67	24	110	—	2	4	7	30	37	80	703	35	
630	2 149	9	36	128	163	555	184	1 075	11	40	99	126	419	231	926	6 975	36	

Tab. 8. Antal barn, som omhändertagits för sam-

Orsak till omhändertagandet	Vårdform	Barn födda i äktenskap												
		gossar födda							flickor födda					
		under 1940	1938—39	1934—37	1930—33	1924—29	1923 o. tid.	Summa	under 1940	1938—39	1934—37	1930—33	1924—29	
<i>Landsbygd.</i>														
Orsak enl. 29 §:														
1	1 mom. Nöd i hemmet	29	86	104	85	57	1	362	17	51	69	68	49	
2	2 mom. Sjukdom . . .	15	65	62	117	120	—	379	8	29	67	90	95	
3	3 mom. Värnlöshet . .	6	24	49	49	57	—	185	5	15	34	51	47	
4	Summa åtgärder	50	175	215	251	234	1	926	30	95	170	209	191	
5	Nettoantal barn	50	175	215	251	234	1	926	30	95	170	209	191	
6	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	2	2	5	3	—	12	—	—	3	3	1	
Vårdform:														
7	Enskilt hem	15	39	80	88	84	—	306	7	35	66	87	75	
8	Barnhem	22	75	79	64	36	—	276	16	32	48	46	23	
9	Annan anstalt	13	64	57	97	110	1	342	7	28	54	75	90	
10	Summa vårdfall	50	178	216	249	230	1	924	30	95	168	208	188	
<i>Städer.</i>														
Orsak enl. 29 §:														
11	1 mom. Nöd i hemmet	53	237	266	197	107	—	860	51	180	211	121	84	
12	2 mom. Sjukdom	22	60	94	160	109	—	445	16	41	66	75	79	
13	3 mom. Värnlöshet . .	5	11	24	22	25	—	87	3	15	21	16	17	
14	Summa åtgärder	80	308	384	379	241	—	1392	70	236	298	212	180	
15	Nettoantal barn	78	308	384	379	240	—	1389	70	236	297	212	180	
16	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	3	11	3	—	—	17	—	3	1	2	1	
Vårdform:														
17	Enskilt hem	4	17	40	42	53	—	156	1	16	35	36	36	
18	Barnhem	63	254	274	246	107	—	944	60	200	226	132	85	
19	Annan anstalt	13	69	91	117	92	—	382	12	44	59	63	74	
20	Summa vårdfall	80	340	405	405	252	—	1482	73	260	320	231	195	
<i>Hela riket.</i>														
Orsak enl. 29 §:														
21	1 mom. Nöd i hemmet	82	323	370	282	164	1	1222	68	231	280	189	133	
22	2 mom. Sjukdom	37	125	156	277	229	—	824	24	70	133	165	174	
23	3 mom. Värnlöshet . .	11	35	73	71	82	—	272	8	30	55	67	64	
24	Summa åtgärder	130	483	599	630	475	1	2318	100	331	468	421	371	
25	Nettoantal barn	128	483	599	630	474	1	2315	100	331	467	421	371	
26	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	5	13	8	3	—	29	—	3	4	5	2	
Vårdform:														
27	Enskilt hem	19	56	120	130	137	—	462	8	51	101	123	111	
28	Barnhem	85	329	353	310	143	—	1220	76	232	274	178	108	
29	Annan anstalt	26	133	148	214	202	1	724	19	72	113	138	164	
30	Summa vårdfall	130	518	621	654	482	1	2406	103	355	488	439	383	

¹ Barn, vilkas omhändertagande beslutats, men ej verkställdes under redogörelseåret.

hällsvård år 1940, sammandrag för hela riket.

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
Barn födda utom äktenskap																	
gossar födda																	Samt- liga
1923 o. tid.	Sum- ma	under 1940	1938 —39	1934 —37	1930 —33	1924 —29	1923 o. tid.	Sum- ma	under 1940	1938 —39	1934 —37	1930 —33	1924 —29	1923 o. tid.	Sum- ma		
flickor födda																	
1923 o. tid.	Sum- ma	under 1940	1938 —39	1934 —37	1930 —33	1924 —29	1923 o. tid.	Sum- ma	under 1940	1938 —39	1934 —37	1930 —33	1924 —29	1923 o. tid.	Sum- ma		
1	255	48	61	31	32	31	—	203	48	46	37	27	30	—	188	1 008	1
2	291	8	23	8	23	29	—	91	5	17	8	14	13	—	57	818	2
—	152	38	62	73	61	46	—	280	36	59	56	46	40	—	237	854	3
3	698	94	146	112	116	106	—	574	89	122	101	87	83	—	482	2 680	4
3	698	94	146	112	116	106	—	574	89	122	101	87	83	—	482	2 680	5
—	7	—	2	—	2	—	—	4	—	—	—	2	1	—	3	26	6
1	271	46	99	93	85	74	—	397	60	88	87	64	68	—	367	1 341	7
—	165	42	36	12	12	7	—	109	23	23	7	8	5	—	66	616	8
2	256	10	21	7	19	26	—	83	7	14	8	14	9	—	52	733	9
3	692	98	156	112	116	107	—	589	90	125	102	86	82	—	485	2 690	10
—	647	150	121	45	49	38	—	403	167	105	43	23	23	—	361	2 271	11
1	278	22	24	13	23	21	—	103	18	17	18	15	18	—	86	912	12
—	72	6	15	23	17	14	—	75	20	12	12	12	10	—	66	300	13
1	997	178	160	81	89	73	—	581	205	134	73	50	51	—	513	3 483	14
1	996	178	160	81	87	73	—	579	205	134	73	50	51	—	513	3 477	15
—	7	4	4	—	—	1	—	9	—	1	—	1	1	—	3	86	16
—	124	12	49	44	41	43	—	189	20	31	37	26	20	—	134	603	17
—	703	148	113	37	39	15	—	352	187	105	27	17	17	—	353	2 352	18
—	252	24	30	13	19	19	—	105	26	20	17	8	15	—	86	825	19
—	1 079	184	192	94	99	77	—	646	233	156	81	51	52	—	573	3 780	20
1	902	198	182	76	81	69	—	606	215	151	80	50	53	—	549	3 279	21
3	569	30	47	21	46	50	—	194	23	34	26	29	31	—	143	1 730	22
—	224	44	77	96	78	60	—	355	56	71	68	58	50	—	303	1 154	23
4	1 695	272	306	193	205	179	—	1 155	294	256	174	137	134	—	995	6 163	24
4	1 694	272	306	193	203	179	—	1 153	294	256	174	137	134	—	995	6 157	25
—	14	4	6	—	2	1	—	13	—	1	—	3	2	—	6	62	26
1	395	58	148	137	126	117	—	586	80	119	124	90	88	—	501	1 944	27
—	868	190	149	49	51	22	—	461	210	128	34	25	22	—	419	2 968	28
2	508	34	51	20	38	45	—	188	33	34	25	22	24	—	138	1 558	29
3	1 771	282	348	206	215	184	—	1 235	323	281	183	137	134	—	1 058	6 470	30

Tab. 9. Antal barn, som varit föremål för sam-

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		Barn födda i äktenskap												
Orsak till omhändertagandet	Vårdform	gossar födda						flickor födda						
		under 1940	1938—39	1934—37	1930—33	1924—29	1923 o. tid.	Summa	under 1940	1938—39	1934—37	1930—33	1924—29	
		<i>Landsbygd.</i>												
Orsak enl. 29 §:														
1	1 mom. Nöd i hemmet	29	140	318	444	791	11	1 733	17	92	261	393	777	
2	2 mom. Sjukdom . . .	15	77	132	225	625	34	1 108	8	36	118	215	402	
3	3 mom. Värnlöshet . .	6	41	184	325	798	5	1 359	5	27	157	316	710	
4	Summa åtgärder	50	258	634	994	2 214	50	4 200	30	155	536	924	1 889	
5	Nettoantal barn	50	258	634	994	2 205	50	4 191	30	155	536	923	1 889	
6	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	2	2	6	4	—	14	—	—	3	4	2	
Vårdform:														
7	Enskilt hem	15	88	381	629	1 441	13	2 567	7	74	353	613	1 366	
8	Barnhem	22	102	144	156	173	1	598	16	50	94	125	146	
9	Annann anstalt	13	75	121	219	603	37	1 068	7	32	96	194	388	
10	Summa vårdfall	50	265	646	1 004	2 217	51	4 233	30	156	543	932	1 900	
<i>Städer.</i>														
Orsak enl. 29 §:														
11	1 mom. Nöd i hemmet	53	323	437	441	571	3	1 828	51	247	366	332	524	
12	2 mom. Sjukdom . . .	22	82	157	278	371	6	916	16	55	112	137	244	
13	3 mom. Värnlöshet . .	5	16	72	89	232	—	414	3	20	44	83	198	
14	Summa åtgärder	80	421	666	808	1 174	9	3 158	70	322	522	552	966	
15	Nettoantal barn	78	421	666	807	1 171	9	3 152	70	322	521	552	966	
16	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	3	11	3	1	—	18	—	3	1	2	1	
Vårdform:														
17	Enskilt hem	4	46	204	283	628	2	1 167	1	46	163	255	555	
18	Barnhem	63	345	363	373	297	2	1 443	60	272	304	213	234	
19	Annann anstalt	13	83	153	219	317	5	790	12	55	95	119	230	
20	Summa vårdfall	80	474	720	875	1 242	9	3 400	73	373	562	587	1 019	
<i>Hela riket.</i>														
Orsak enl. 29 §:														
21	1 mom. Nöd i hemmet	82	463	755	885	1 362	14	3 561	68	339	627	725	1 301	
22	2 mom. Sjukdom . . .	37	159	289	503	996	40	2 024	24	91	230	352	646	
23	3 mom. Värnlöshet . .	11	57	256	414	1 030	5	1 773	8	47	201	399	908	
24	Summa åtgärder	130	679	1 300	1 802	3 388	59	7 358	100	477	1 058	1 476	2 855	
25	Nettoantal barn	128	679	1 300	1 801	3 376	59	7 343	100	477	1 057	1 475	2 855	
26	Därav omh.tag. ej verkst. ¹	—	5	13	9	5	—	32	—	3	4	6	3	
Vårdform:														
27	Enskilt hem	19	134	585	912	2 069	15	3 734	8	120	516	868	1 921	
28	Barnhem	85	447	507	529	470	3	2 041	76	322	398	338	380	
29	Annann anstalt	26	158	274	438	920	42	1 858	19	87	191	313	618	
30	Summa vårdfall	130	739	1 366	1 879	3 459	60	7 633	103	529	1 105	1 519	2 919	

¹ Barn, vilkas omhändertagande beslutats, men ej verkstälts under redogörelseåret.

hällsvård år 1940, sammandrag för hela riket.

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
Barn födda utom äktenskap																	
gossar födda								flickor födda								Samtliga	
1923 o. tid.	Summa	under 1940	1938 -39	1934 -37	1930 -33	1924 -29	1923 o. tid.	Summa	under 1940	1938 -39	1934 -37	1930 -33	1924 -29	1923 o. tid.	Summa		
5	1 545	48	157	407	563	849	2	2 026	48	150	316	491	845	2	1 852	7 156	1
36	815	8	34	44	91	177	11	365	5	29	32	64	142	10	282	2 570	2
8	1 223	38	179	567	919	1 566	8	3 277	36	180	460	766	1 390	5	2 837	8 696	3
49	3 583	94	370	1 018	1 573	2 592	21	5 668	89	359	808	1 321	2 377	17	4 971	18 422	4
49	3 582	94	370	1 018	1 572	2 592	21	5 667	89	358	807	1 321	2 376	17	4 968	18 408	5
—	9	—	2	—	2	—	—	4	—	—	—	2	1	—	3	30	6
9	2 432	46	281	930	1 451	2 365	10	5 083	60	295	752	1 242	2 206	3	4 558	14 630	7
2	433	42	72	53	67	77	2	313	23	47	35	35	62	2	204	1 548	8
37	754	10	30	40	81	164	10	335	7	21	25	45	122	11	331	2 338	9
48	3 609	98	383	1 023	1 599	2 606	22	5 731	90	363	812	1 322	2 390	16	4 993	18 566	10
2	1 522	150	319	424	593	829	4	2 319	167	261	277	413	631	1	1 750	7 419	11
6	570	22	40	50	74	139	2	327	18	29	42	55	71	2	217	2 030	12
1	349	6	39	94	198	427	1	765	20	35	84	161	360	—	680	2 188	13
9	2 441	178	398	568	865	1 395	7	3 411	205	325	408	629	1 062	3	2 627	11 637	14
9	2 440	178	398	568	860	1 391	7	3 402	205	325	401	625	1 060	3	2 619	11 613	15
—	7	4	4	—	—	1	—	9	—	1	—	1	1	—	3	37	16
—	1 020	12	178	451	717	1 169	2	2 529	20	143	329	541	897	—	1 930	6 646	17
2	1 085	148	263	126	125	139	2	803	187	225	71	65	123	1	672	4 003	18
6	517	24	56	45	74	146	3	348	26	39	38	53	86	2	244	1 899	19
8	2 622	184	497	622	916	1 454	7	3 680	233	407	438	659	1 106	3	2 846	12 548	20
7	3 067	198	476	831	1 156	1 678	6	4 345	215	411	593	904	1 476	3	3 602	14 575	21
42	1 385	30	74	94	165	316	13	692	23	58	74	119	213	12	499	4 600	22
9	1 573	44	218	661	1 117	1 993	9	4 042	56	215	544	927	1 750	5	3 497	10 884	23
58	6 024	272	768	1 586	2 438	3 987	28	9 079	294	684	1 211	1 950	3 489	20	7 598	30 059	24
58	6 022	272	768	1 586	2 432	3 983	28	9 069	294	683	1 208	1 946	3 436	20	7 587	30 021	25
—	16	4	6	—	2	1	—	13	—	1	—	3	2	—	6	67	26
9	3 442	58	459	1 381	2 168	3 534	12	7 612	80	438	1 081	1 783	3 103	3	6 488	21 276	27
4	1 518	190	335	179	192	216	4	1 116	210	272	106	100	185	3	876	5 551	28
43	1 271	34	86	85	155	310	13	683	33	60	63	98	208	13	475	4 237	29
56	6 231	282	880	1 645	2 515	4 060	29	9 411	323	770	1 250	1 981	3 496	19	7 839	31 114	30

Tab. 10. Kommunernas utgifter för omhänder-

L ä n	Kommunernas utgifter för			Tillsam-		
	skydds- uppfostran	sam- hällsvård	skyddsupp- fostran och sam- hällsvård	utackor- derings- kostnader	vård på kommunens egen anstalt	
<i>Landsbygden.</i>						
1	Stockholms län	64 952	428 787	—	455 806	21 663
2	Uppsala >	13 625	133 743	576	145 712	—
3	Södermanlands >	18 984	167 032	1 209	179 995	1 020
4	Östergötlands >	30 874	226 429	331	247 790	957
5	Jönköpings >	11 813	78 982	—	89 404	—
6	Kronobergs >	21 883	80 558	—	99 999	—
7	Kalmar >	33 326	197 223	240	223 451	1 000
8	Gotlands >	6 417	57 979	—	62 568	—
9	Blekinge >	19 443	156 019	—	169 478	300
10	Kristianstads >	42 169	161 859	—	196 174	3 502
11	Malmöhus >	43 953	215 447	478	253 150	1 080
12	Hallands >	15 213	60 777	—	74 458	—
13	Göteb. o. Bohus >	29 940	121 856	—	142 954	4 868
14	Älvsborgs >	33 357	126 551	330	153 894	—
15	Skaraborgs >	29 433	102 049	—	126 345	—
16	Värmlands >	84 305	208 079	—	270 185	13 843
17	Örebro >	35 502	163 289	—	191 224	634
18	Västmanlands >	24 659	151 870	—	161 956	9 889
19	Kopparbergs >	56 765	268 297	—	253 454	62 634
20	Gävleborgs >	61 638	357 473	870	333 440	76 504
21	Västernorrlands >	66 874	430 988	1 060	479 435	2 101
22	Jämtlands >	37 036	154 778	—	186 133	—
23	Västerbottens >	27 236	236 292	—	250 151	254
24	Norrbottens >	86 044	288 488	—	328 042	33 749
25	S:a för landsbygden	895 441	4 574 845	5 094	5 075 198	233 998
<i>Städerna.</i>						
26	Stockholms stad	237 326	932 040	15 159	863 210	266 603
27	Stockholms län	13 115	109 410	329	104 950	13 292
28	Uppsala >	16 765	38 462	—	51 577	—
29	Södermanlands >	20 033	79 813	—	76 293	18 858
30	Östergötlands >	56 977	146 287	490	149 582	35 852
31	Jönköpings >	16 552	71 490	—	82 244	—
32	Kronobergs >	2 930	12 377	—	14 396	—
33	Kalmar >	33 145	89 100	417	98 017	15 574
34	Gotlands >	4 392	25 175	515	28 004	—
35	Blekinge >	14 662	72 688	1 693	75 529	5 941
36	Kristianstads >	8 990	30 368	664	30 012	5 709
37	Malmöhus >	139 535	388 239	2 284	423 861	73 753
38	Hallands >	8 611	43 883	—	37 667	12 646
39	Göteb. o. Bohus >	136 614	755 656	13 243	396 863	450 026
40	Älvsborgs >	21 848	86 056	—	99 854	—
41	Skaraborgs >	11 052	37 765	—	47 185	—
42	Värmlands >	21 132	72 030	—	80 070	8 990
43	Örebro >	40 041	96 133	1 069	78 151	51 565
44	Västmanlands >	16 786	54 032	—	64 642	2 636
45	Kopparbergs >	10 641	46 574	—	44 985	8 699

tagna barns vård år 1940, länsvis i kr.

mans		Därav kostnader för vård i						vårdade på mer än ett sätt
annan kostnad	summa	enskilt hem	barn- hem	skydds- hem	allmän uppf- anstalt	annan anstalt		
16 270	498 789	284 921	75 222	15 088	—	111 117	7 391	1
2 232	147 944	93 799	9 859	2 576	—	39 527	2 183	2
6 210	187 225	119 548	20 119	2 256	—	35 802	9 500	3
8 887	257 634	165 041	38 606	7 727	—	41 283	4 977	4
1 391	90 795	68 536	8 814	1 652	—	11 793	—	5
2 442	102 441	74 797	11 946	839	—	13 181	1 678	6
6 338	230 789	154 206	16 978	7 005	—	49 883	2 717	7
1 828	64 896	43 876	4 061	1 258	—	15 201	—	8
5 684	175 462	127 290	10 510	3 803	—	30 923	2 936	9
4 352	204 028	166 261	11 479	5 676	—	19 550	1 062	10
5 648	259 878	206 266	15 032	10 860	—	24 047	3 673	11
1 532	75 990	57 755	3 969	1 543	—	12 523	200	12
3 974	151 796	102 173	25 057	5 891	75	17 094	1 506	13
6 344	160 238	109 408	21 129	5 625	—	22 806	1 270	14
5 137	131 482	101 661	9 345	3 138	150	14 302	2 886	15
8 356	292 384	214 068	35 903	5 954	—	32 042	4 417	16
6 933	198 791	125 844	21 521	7 750	—	40 778	2 898	17
4 684	176 529	119 959	26 732	2 427	—	24 220	3 191	18
8 974	325 062	182 451	92 424	9 141	—	36 509	4 537	19
10 087	419 981	257 406	92 796	8 819	388	47 897	12 675	20
17 386	498 922	435 083	19 875	4 100	537	34 524	4 803	21
5 681	191 814	155 149	6 303	5 744	—	20 032	4 586	22
13 123	263 528	199 102	8 472	5 381	300	39 066	11 207	23
12 741	374 532	241 553	50 935	12 296	—	45 195	24 553	24
166 184	5 475 380	3 806 158	637 037	136 549	1 450	779 295	114 846	25
54 712	1 184 525	398 064	296 829	31 094	—	231 890	226 648	26
4 612	122 854	56 520	40 919	5 813	—	18 593	1 009	27
3 650	55 227	27 102	12 100	3 900	—	4 903	7 222	28
4 695	99 846	40 525	24 146	8 123	—	21 669	5 383	29
18 320	203 754	88 356	41 901	20 202	—	34 468	18 827	30
5 798	88 042	53 528	14 585	2 589	—	15 519	1 821	31
911	15 307	9 072	3 277	812	—	2 146	—	32
9 071	122 662	55 104	26 240	8 317	—	11 701	21 300	33
2 078	30 082	19 561	3 077	2 808	—	3 135	1 501	34
7 573	89 043	49 732	17 836	1 875	—	10 769	8 831	35
4 301	40 022	22 151	10 656	4 613	—	486	2 116	36
32 444	530 058	227 432	152 155	43 309	—	59 144	48 018	37
2 181	52 494	21 481	19 190	3 365	—	8 458	—	38
58 624	905 513	262 552	402 872	32 289	—	38 755	169 045	39
8 050	107 904	51 169	19 915	12 203	—	24 367	250	40
1 632	48 817	36 224	4 077	2 675	—	4 222	1 619	41
4 102	93 162	56 067	21 463	5 325	—	8 193	2 114	42
7 527	137 243	39 082	57 510	7 902	—	19 127	13 622	43
3 540	70 818	41 634	14 796	6 858	59	6 827	644	44
3 531	57 215	25 487	18 046	2 953	—	6 561	4 168	45

L ä n	Kommunernas utgifter för			Tillsam-		
	skydds- uppfostran	sam- hällsvård	skydds- supp- fostran och sam- hällsvård	utakor- derings- kostnader	vård på kommunens egen anstalt	
<i>Städer (forts.)</i>						
1	Gävleborgs län	16 117	96 893	1 419	71 537	38 709
2	Västernorrlands »	15 936	42 737	—	54 823	—
3	Jämtlands »	8 718	21 091	1 417	28 388	—
4	Västerbottens »	8 808	20 926	—	29 313	—
5	Norrbottnens »	12 451	40 054	—	49 827	—
6	S:a för städerna	893 177	3 409 279	38 699	3 080 960	1 008 853
7	Göteborg	116 676	681 463	12 094	336 392	419 670
8	Malmö	83 924	225 751	386	251 782	36 105
9	Norrköping	49 375	72 848	—	98 045	8 569
10	Hälsingborg	27 634	65 594	—	73 786	15 516
11	Örebro	27 162	60 235	1 069	53 234	29 616
12	Borås	13 692	34 254	—	43 149	—
13	Eskilstuna	16 944	42 784	—	38 224	18 858
14	Gävle	11 416	71 692	1 419	49 867	31 627
15	Västerås	11 364	27 781	—	34 773	2 636
16	Linköping	6 058	59 631	490	36 404	27 283
17	Uppsala	14 862	26 438	—	37 933	—
18	Jönköping	6 799	30 764	—	33 660	—
19	Karlskrona	10 643	47 387	1 693	47 176	5 941
20	Karlstad	7 864	35 032	—	31 584	8 990
21	Halmstad	6 323	28 984	—	21 116	12 646
22	Lund	11 586	28 937	—	35 748	2 835
23	Karlskoga	622	1 300	—	1 900	—
<i>Landsbygd och städer.</i>						
24	Stockholms stad	237 326	932 040	15 159	863 210	266 603
25	Stockholms län	78 067	538 197	329	560 756	34 955
26	Uppsala »	30 390	172 205	576	197 289	—
27	Södermanlands »	39 017	246 845	1 209	256 288	19 878
28	Östergötlands »	87 851	372 716	821	397 372	36 809
29	Jönköpings »	28 365	150 472	—	171 648	—
30	Kronobergs »	24 813	92 935	—	114 395	—
31	Kalmar »	66 471	286 323	657	321 468	16 574
32	Gotlands »	10 809	83 154	515	90 572	—
33	Blekinge »	34 105	228 707	1 693	245 007	6 241
34	Kristianstads »	51 159	192 227	664	226 186	9 211
35	Malmöhus »	183 488	603 686	2 762	677 011	74 833
36	Hallands »	23 824	104 660	—	112 125	12 646
37	Göteb. o. Bohus »	166 554	877 512	13 243	539 817	454 894
38	Älvsborgs »	55 205	212 607	330	253 748	—
39	Skaraborgs »	40 485	139 814	—	173 530	—
40	Värmlands »	105 437	280 109	—	350 255	22 833
41	Örebro »	75 543	259 422	1 069	269 375	52 199
42	Västmanlands »	41 445	205 902	—	226 598	12 525
43	Kopparbergs »	67 406	314 871	—	298 439	71 333
44	Gävleborgs »	77 755	454 366	2 289	404 977	115 213
45	Västernorrlands »	82 810	473 725	1 060	534 258	2 101
46	Jämtlands »	45 754	175 869	1 417	214 521	—
47	Västerbottens »	36 044	257 218	—	279 464	254
48	Norrbottnens »	98 495	328 542	—	377 869	33 749
49	S:a för hela riket	1 788 618	7 984 124	43 793	8 156 178	1 242 851

mans		Därav kostnader för vård i						
annan kostnad	summa	enskilt hem	barnhem	skyddshem	allmän uppf.-anstalt	annan anstalt	vårdade på mer än ett sätt	
4 183	114 429	39 986	46 597	5 853	—	18 474	3 519	1
3 850	58 678	38 037	8 951	2 726	—	6 781	2 178	2
2 838	31 226	20 487	1 685	4 009	—	1 482	3 563	3
421	29 734	19 533	2 114	1 561	—	6 526	—	4
2 678	52 505	39 249	3 791	3 150	—	2 702	3 613	5
251 322	4 341 155	1 738 135	1 264 728	224 824	59	566 898	547 011	6
54 171	810 233	225 707	360 494	27 278	—	31 241	165 513	7
22 124	310 011	128 649	95 988	24 158	—	25 635	35 581	8
15 609	122 223	54 810	17 206	15 436	—	20 203	14 568	9
3 926	93 228	33 922	24 073	10 632	—	19 034	5 567	10
5 616	88 466	27 256	34 280	6 976	—	9 719	10 235	11
4 797	47 946	16 913	8 071	8 276	—	14 436	250	12
2 646	59 728	16 523	16 592	6 254	—	14 976	5 383	13
3 033	84 527	23 678	38 922	3 515	—	14 893	3 519	14
1 736	39 145	23 378	7 865	4 346	59	3 497	—	15
2 492	66 179	21 383	24 695	3 942	—	11 900	4 259	16
3 367	41 300	16 964	9 872	3 626	—	3 616	7 222	17
3 903	37 563	18 503	5 331	1 717	—	12 012	—	18
6 606	59 723	30 626	11 318	1 274	—	7 992	8 513	19
2 322	42 896	22 181	13 956	2 570	—	2 728	1 461	20
1 545	35 307	10 187	14 660	2 757	—	7 703	—	21
1 940	40 523	28 071	5 300	3 103	—	3 582	467	22
22	1 922	902	—	320	—	700	—	23
54 712	1 184 525	398 064	296 829	31 094	—	231 890	226 648	24
20 882	616 593	341 441	116 141	20 901	—	129 710	8 400	25
5 882	203 171	120 901	21 959	6 476	—	44 430	9 405	26
10 905	287 071	160 073	44 265	10 379	—	57 471	14 883	27
27 207	461 388	253 397	80 507	27 929	—	75 751	23 804	28
7 189	178 837	122 064	23 399	4 241	—	27 312	1 821	29
3 353	117 748	83 869	15 223	1 651	—	15 327	1 678	30
15 409	353 451	209 310	43 218	15 322	—	61 584	24 017	31
3 906	94 478	63 437	7 138	4 066	—	18 336	1 501	32
13 257	264 505	177 022	28 346	5 678	—	41 692	11 767	33
8 653	244 050	188 412	22 135	10 289	—	20 036	3 178	34
38 092	789 936	433 698	167 187	54 169	—	83 191	51 691	35
3 713	128 484	79 236	23 159	4 908	—	20 981	200	36
62 598	1 057 309	364 725	427 929	38 180	75	55 849	170 551	37
14 394	268 142	160 577	41 044	17 828	—	47 173	1 520	38
6 769	180 299	137 885	13 422	5 813	150	18 524	4 505	39
12 458	385 546	270 135	57 366	11 279	—	40 235	6 531	40
14 460	336 034	164 926	79 031	15 652	—	59 905	16 520	41
8 224	247 347	161 593	41 528	9 285	59	31 047	3 835	42
12 505	382 277	207 938	110 470	12 094	—	43 070	8 705	43
14 220	534 410	297 392	139 393	14 672	388	66 371	16 194	44
21 236	557 595	473 120	28 826	6 826	537	41 305	6 981	45
8 519	223 040	175 636	7 988	9 753	—	21 514	8 149	46
13 544	293 262	218 635	10 586	6 942	300	45 592	11 207	47
15 419	427 037	280 802	54 726	15 446	—	47 897	28 166	48
417 506	9 816 535	5 544 288	1 901 815	360 873	1 509	1 316 193	661 857	49

L ä n	Under de lokala nämndernas tillsyn								Undantagna från lokal tillsyn enl. 60 § 1—2 mom.		Netto-antal fosterbarn under tillsyn
	Vårdade i fosterhem				Vårdade i barnhem				Vårdade i fosterhem	Vårdade i barnhem	
	Hela antalet barn	Därav utom äkten-skap	Månatlig vårdavgift		Hela antalet barn	Därav utom äkten-skap	Månatlig vårdavgift				
			Antal barn	Medeltal kr			Antal barn	Medeltal kr			
<i>Landsbygd.</i>											
Stockholms län	1 176	963	1 029	31.27	398	178	286	55.61	234	362	2 149
Uppsala >	479	386	411	24.90	155	44	153	51.73	31	4	669
Södermanlands >	586	434	514	23.29	10	5	7	39.00	226	46	862
Östergötlands >	911	760	800	21.55	188	45	99	32.76	28	1	1 078
Jönköpings >	506	383	438	23.19	15	7	14	22.50	89	2	612
Kronobergs >	443	329	385	20.84	106	79	104	45.21	97	1	646
Kalmar >	615	475	517	21.06	165	75	165	32.98	215	1	995
Gotlands >	212	156	183	22.87	19	5	19	20.00	53	—	284
Blekinge >	506	406	465	19.63	106	57	14	25.00	18	—	630
Kristianstads >	1 113	930	995	20.86	144	16	16	63.81	83	89	1 426
Malmöhus >	1 210	1 055	1 087	21.37	61	33	61	45.07	104	38	1 410
Hallands >	420	303	364	20.94	—	—	—	—	10	4	434
Göteb. o. Bohus >	621	458	553	22.85	271	108	232	36.32	1	8	901
Älvsborgs >	1 067	802	960	21.38	165	49	113	46.19	105	2	1 337
Skaraborgs >	849	636	737	21.90	1	1	1	30.00	14	—	864
Värmlands >	451	333	400	25.06	96	33	96	39.45	84	—	631
Örebro >	431	345	392	21.67	182	119	180	27.47	16	—	629
Västmanlands >	385	291	339	23.54	102	39	102	39.06	18	1	506
Kopparbergs >	412	295	370	25.66	117	31	117	32.44	6	—	535
Gävleborgs >	609	449	542	22.35	136	39	81	43.63	3	—	748
Västernorrlands >	788	635	701	20.99	159	52	138	26.09	2	—	949
Jämtlands >	424	314	369	22.70	84	24	61	22.95	—	—	508
Västerbottens >	287	195	240	20.58	116	20	11	45.00	1	—	401
Norrbottnens >	390	251	362	22.62	96	19	96	26.65	—	—	487
S:a för landsbygden	14 891	11 584	13 153	22.69	2 837	1 078	2 166	38.81	1 438	559	19 691
<i>Städer.</i>											
Stockholms stad . .	1 181	895	1 051	37.45	392	195	340	63.75	3	5	1 578
Stockholms län	154	108	151	33.41	185	38	130	65.58	16	14	367
Uppsala >	111	103	108	26.44	24	4	24	63.08	6	—	142
Södermanlands >	157	123	132	25.00	114	65	113	40.92	10	—	281
Östergötlands >	240	206	221	25.22	92	55	70	36.60	5	—	337
Jönköpings >	170	138	150	25.50	104	44	104	29.98	10	1	284
Kronobergs >	67	61	64	23.36	78	43	78	48.23	7	—	152
Kalmar >	105	87	96	22.94	34	5	15	48.67	15	—	154
Gotlands >	18	15	18	23.50	29	4	29	30.00	3	—	50
Blekinge >	133	97	103	22.88	30	13	29	25.69	1	—	164
Kristianstads >	62	55	58	21.76	32	23	26	57.69	2	4	100
Malmöhus >	1 097	932	982	26.54	436	210	313	38.73	17	6	1 555
Hallands >	100	86	89	23.10	28	10	10	30.00	—	—	128
Göteb. o. Bohus >	701	469	639	32.36	150	59	123	49.79	2	1	854
Älvsborgs >	99	76	95	25.26	178	60	177	41.32	4	1	282
Skaraborgs >	92	76	79	23.11	71	28	71	40.63	3	—	166
Värmlands >	84	70	68	25.09	13	2	13	50.46	5	—	102
Örebro >	82	69	80	23.63	26	9	26	39.23	3	—	111
Västmanlands >	75	61	58	24.34	16	4	10	34.40	4	—	95
Kopparbergs >	57	42	47	25.64	14	5	14	36.79	—	—	71
Gävleborgs >	58	42	53	26.60	4	1	1	55.00	1	—	63
Västernorrlands >	74	63	74	24.70	145	66	144	29.79	1	—	220

L ä n	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Netto- antal foster- barn under tillsyn
	Under de lokala nämndernas tillsyn									Undantagna från lokal till- syn enl. 60 § 1—2 mom.		
	Vårdade i fosterhem				Vårdade i barnhem				Vård- ade i foster- hem	Vård- ade i barn- hem		
	Hela an- talet barn	Därav utom äkten- skap	Månatlig värdavgift		Hela an- talet barn	Därav utom äkten- skap	Månatlig värdavgift					
		Antal barn	Medel- tal kr			Antal barn	Medel- tal kr					
<i>Städer (forts.)</i>												
Jämtlands län	26	20	24	28.13	20	12	20	30.00	—	—	—	46
Västerbottens »	22	17	19	22.16	—	—	—	—	—	—	—	22
Norrbottnens »	28	23	23	22.61	62	42	62	37.50	—	—	—	90
Så för städerna därav	4 993	3 934	4 482	29.40	2 277	997	1 942	45.40	118	32	—	7 414
Göteborg	611	399	555	33.28	80	37	53	46.89	4	—	—	691
Malmö	661	551	563	27.21	63	40	53	52.74	1	—	—	723
Norrköping	131	114	119	26.75	25	15	25	21.48	6	—	—	157
Hälsingborg	175	158	173	26.99	181	103	156	34.97	4	3	—	359
Örebro	89	70	81	27.05	4	3	5	25.00	2	—	—	94
Borås	19	11	18	26.39	18	1	18	21.00	1	—	—	38
Eskilstuna	89	74	80	25.81	69	50	69	40.06	12	1	—	171
Gävle	67	61	66	26.74	3	3	3	25.00	—	—	—	70
Västerås	88	67	83	24.95	20	5	20	24.51	1	2	—	110
Linköping	69	56	68	23.75	60	39	45	45.00	—	—	—	129
Uppsala	87	80	86	25.81	24	4	24	63.08	1	2	—	113
Jönköping	62	57	60	25.00	83	40	83	31.78	1	—	—	146
Karlskrona	59	44	53	23.57	20	9	20	29.50	2	—	—	81
Karlstad	42	37	41	26.10	—	—	—	—	2	—	—	44
Halmstad	74	63	63	22.95	18	2	—	—	2	—	—	94
Lund	96	81	96	25.54	52	20	41	39.95	2	2	—	152
Karlskoga	8	6	7	28.57	—	—	—	—	—	—	—	8
<i>Landsbygd och städer.</i>												
Stockholms stad . .	1 181	895	1 051	37.45	392	195	340	63.75	3	5	—	1 578
Stockholms län	1 330	1 071	1 180	31.55	578	216	416	58.73	250	376	—	2 516
Uppsalan »	590	489	519	25.22	179	48	177	53.27	37	4	—	811
Södermanlands »	743	557	646	23.72	124	70	120	40.81	236	46	—	1 143
Östergötlands »	1 151	966	1 021	22.34	230	100	169	34.35	33	1	—	1 415
Jönköpings »	676	521	588	23.78	119	51	118	29.09	99	3	—	896
Kronobergs »	510	390	449	21.20	184	122	182	46.51	104	1	—	798
Kalmar »	720	562	613	21.95	199	80	180	34.28	230	1	—	1 149
Gotlands »	230	171	201	22.93	48	9	48	26.04	56	—	—	334
Blekinge »	639	503	568	20.22	136	70	43	25.47	19	—	—	794
Kristianstads »	1 175	985	1 053	20.91	176	39	42	60.02	85	93	—	1 526
Malmöhus »	2 307	1 987	2 069	23.82	497	243	374	39.76	121	44	—	2 965
Hallands »	520	389	453	21.36	28	10	10	30.00	10	4	—	562
Göteb. o. Bohus »	1 322	927	1 192	27.95	421	167	355	40.99	3	9	—	1 755
Älvsborgs »	1 166	878	1 055	21.73	343	109	290	43.22	109	3	—	1 619
Skaraborgs »	941	712	816	22.02	72	29	72	40.49	17	—	—	1 030
Värmlands »	535	403	468	23.35	109	35	109	40.76	89	—	—	733
Örebro »	513	414	472	22.00	208	128	206	28.96	19	—	—	740
Västmanlands »	460	352	397	23.65	118	43	112	38.64	22	1	—	601
Kopparbergs »	469	337	417	25.66	131	36	131	32.90	6	—	—	606
Gävleborgs »	667	491	595	22.73	140	40	82	43.77	4	—	—	811
Västernorrlands »	862	698	775	21.35	304	118	282	27.98	3	—	—	1 169
Jämtlands »	450	334	393	23.03	104	36	81	24.69	—	—	—	554
Västerbottens »	309	212	259	20.69	116	20	11	45.00	1	—	—	423
Norrbottnens »	418	274	385	22.62	158	61	158	30.91	—	—	—	577
Så för hela riket	19 884	15 518	17 635	24.40	5 114	2 075	4 108	41.93	1 556	591	—	27 105